

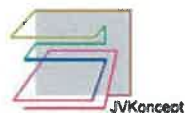

DÍL II.

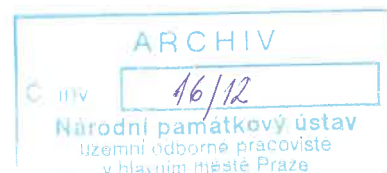
ZJIŠŤOVACÍ RESTAURÁČSKÝ PŮZKUM MALEB A POVRCHŮ

ČP. 108/IV, LORETÁNSKÁ, PRAHA HRADČANY

**ak.mal. Josef Čoban
BcA. Hana Čobanová
BcA. Františka Hamsíková
PhDr. Martin Pácal
MgA. Michal Vedral**

KVĚTEN - ČERVENEC 2011

RESTAURÁTOR JOSEF ČOBAN, AKAD. MAL.
149 00 Praha 4-Háje, Mejstříkova 609, č. tel. 606451131
IČO:43650635, DIČ: CZ501208009

ČTYŘKŘÍDLÝ OBYTNÝ OBJEKT S DVOREM
LORETÁNSKÉ NÁM. čp. 108, PRAHA 1 – HRADČANY

ORIENTAČNÍ RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM

NÁSTĚNNÝCH MALEB, OMÍTKOVÝCH VRSTEV
BEZ POVRCHOVÉ ÚPRAVY, BAREVNÝCH POVRCHOVÝCH
ÚPRAV NA OMÍTKÁCH A PLASTICKÝCH PRVCÍCH, DÁLE
ZJIŠTĚNÍ PŘÍTOMNOSTI POLYCHROMOVANÝCH
DŘEVĚNÝCH STROPNÍCH KONSTRUKCÍ VČETNĚ JEJICH
VIZUÁLNÍHO OHLEDÁNÍ

2011

RESTAURÁTOR JOSEF ČOBAN, AKAD. MAL:
149 00 Praha 4-Háje, Mejstříkova 609, č. tel. 606451131
IČO:43650635, DIČ: CZ501208009

Údaje o akci

- 1. Adresa objektu:** dům čp. 108/IV.
Loretánské náměstí 2
Praha 1 – Hradčany
Nemovitá kulturní památka R. č. Ú. S. 44406/969
- 2. Vlastník objektu:** Bakala Zdeněk
- 3. Termín započetí a ukončení akce:** duben - červenec 2011
- 4. Zadavatel:** JVKONCEPT, spol. s r.o., 276 01 Mělník, Na Vyhlídce 159,
IČ: 28175042
- 5. Předmět díla:** Orientační restaurátorský průzkum nástěnných maleb, omítkových vrstev bez povrchové úpravy, barevných povrchových úprav na omítkách a plastických prvcích, dále zjištění přítomnosti polychromovaných dřevěných stropních konstrukcí včetně jejich vizuálního ohledání, lokální průzkum na některých exteriérových omítkových vrstvách.
- 6. Průzkum realizovali restaurátoři:** Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor
BcA. Hana Čobanová
BcA. Františka Hamsíková
PhDr. BcA. Martin Pácal
BcA. Michal Vedral
- 7. Dokumentaci zhotovili:** dtto
- 8. Autoři fotografií:** Josef Čoban, akad. mal. a rest.
BcA. Františka Hamsíková
BcA. Michal Vedral
- 9. Počet stran textu:** 109 (slovy jedno sto devět stran)
- 10. Počet příloh:** 31 ks (slovy třicet jedna kusů)
- 11. Počet fotografií:** 125 ks (slovy jedno sto dvacet pět kusů)
- 12. Počet vyhotovení dokumentací:** 3 paré v papírové podobě, identické na CD,
včetně rozšířené fotodokumentace

© Restaurátorská dokumentace jako dílo literární a vědecké je chráněna ve smyslu tzv. autorského zákona č. 89/1990 Sb. v úplném znění pozdějších dodatků. Právo k užití dokumentace pro účely jeho restaurování ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb. v úplném znění pozdějších dodatků má majitel díla a příslušný orgán státní památkové péče.

Obsah

Vzhledem k budoucímu rozdělení objektu čp. 108 na privátní byt a veřejnou budovu je restaurátorská dokumentace ***ORIENTAČNÍHO RESTAURÁTORSKÉHO PRŮZKUMU NÁSTĚNNÝCH MALEB, OMÍTKOVÝCH VRSTEV BEZ POVRCHOVÉ ÚPRAVY, BAREVNÝCH POVRCHOVÝCH ÚPRAV NA OMÍTKÁCH A PLASTICKÝCH PRVCÍCH, DÁLE ZJIŠTĚNÍ PŘÍTOMNOSTI POLYCHROMOVANÝCH DŘEVĚNÝCH STROPNÍCH KONSTRUKCÍ VČETNĚ JEJICH VIZUÁLNÍHO OHLEDÁNÍ, 2011, LORETÁNSKÉ NÁM. čp. 108, PRAHA 1 – HRADČANY***, strukturovaná tak, že Jižní křídlo objektu (tj. všechna jeho podlaží) jsou seřazena do bloku za sebou, až poté následují ostatní podlaží s příslušnými křídly (Severní křídlo tuto pasáž vždy uvozuje, postranní jsou řazena podle situace, schodiště objektu a podloubí samostatně:

Údaje o akci

Popis památky

Předchozí nálezové zprávy a použitá literatura

Koncepce restaurátorského průzkumu

Faktická realizace restaurátorského průzkumu

JIŽNÍ KŘÍDLO 1. PP

JIŽNÍ KŘÍDLO 1. NP, Předsíň a schodiště J křídla označ. 1.23, 1.24 a 2.32

JIŽNÍ KŘÍDLO 2. NP

JIŽNÍ KŘÍDLO 3. NP

SEVERNÍ, VÝCHODNÍ A ZÁPADNÍ KŘÍDLO 1. NP

SEVERNÍ, VÝCHODNÍ A ZÁPADNÍ KŘÍDLO 2. NP

SEVERNÍ, VÝCHODNÍ A ZÁPADNÍ KŘÍDLO 3. NP

ZÁPADNÍ A SEVERNÍ, VÝCHODNÍ KŘÍDLO 4. NP

Prostor - 3.20 - Věž s vřetenovým schodištěm

Prostor 1.40 – Podloubí

Závěr - sumarizace poznatků se vztahem k orientačnímu restaurátorskému malířskému průzkumu a stav dochování dotčených částí

Popis památky

Čtyřkřídlý objekt čp. 108 na Hradčanech je v literatuře uváděn pod několika názvy. Např. U Drahomířina sloupu (dle memoralie – barokního kamenného sloupu umístěného v 18. stol. na Loretánském náměstí mezi tímto domem a kaplí sv. Matouše), nebo často též Šlikovský (podle vlastníků - šlechtického rodu Šliků, hrabat z Pasounu (od r. 1725 do 1762 (1771)). Šlikovský erb je umístěn ve vrcholu vstupního portálu v podloubí na Loretánském nám. a je jediným zjištěným uměleckým a uměleckořemeslným prvkem celého objektu s jednoznačnou vazbou na konkrétní majitele.

Objekt čp. 108 má severní křídlo s klenutým podloubím (pravděpodobně nejstarším z domů v uliční řadě) situováno do Loretánského náměstí, jižní do Úvozu (dříve Široké cesty). V křídlo sousedí s domem čp. 107, Z křídlo s obytným komplexem čp.109. Nynější stavba prošla složitým vývojem, měla velké množství majitelů. Do roku 1600 se vystřídali tři, z nichž dva jsou uváděni jako jednoznační stavebníci. M. Kek ze Švarcpachu (také Khek ze Schwarzpachu aj., stavební písař Pražského Hradu) postavil severní křídlo do r. 1579 (1573 ? – 1579). V témže roce po dokončení dům prodal. Nabyvatel rytíř Brozanský přikoupil zbytek dnešní parcely č. 108 – zahrádky směrem k Úvozu. Vše prodal v roce 1584 Pichlovi z Pichlberku (registrátorovi Říšské dvorní kanceláře, císařskému dvornímu poštmistrovi aj.), který postavil v 90. letech 16. stol (1591 ? – 1599 ?) dolní dům s arkýřem, dnešní jižní křídlo. Pravděpodobně tehdy byly severní a jižní dům propojeny postranními křídly. Stavební etapa před rokem 1600 je dodnes na objektu významně zastoupena, včetně velmi kvalitních kletovaných omítek. Mnohé detaily lze dodnes pozorovat – štukovou dekoraci klenby průjezdu, klenební pole a výseče s vytaženými hřebínky na hranách, svěbytné pojednání kleneb krajních pokojů 1. NP J křídla a celek věže s s vřetenovým schodištěm a jediným dekorovaným kamenným portálem objektu. Výčet dodnes prezentovaných kamenosochařských prvků této etapy je velmi strohý – další portál s jednodušší profilací se nachází v interiérech 2. NP S křídla. Mezi 1. a 2. NP dvorní části S, V a Z křídla se dochovaly nyní omítané a tvarově deformované jednoduché krakorce pavlačí. Pod sekundárními vrstvami omítek, malířských nátěrů a podhledů se v různé míře fragmentárnosti dochovala dobově související výzdoba - malířská výzdoba na omítkách a polychromomie na záklopových stropěch a jejich částech. Tento orientační průzkum zpřesnil některé údaje revizního SHP, včetně časového zařazení schodiště v J křídle. Některé z příček označených revizním SHP jako mladší (barokní, z 19. stol.) přičleňujeme na základě nálezů kletovaných omítek k pozdně renesanční stavební fázi, taktéž dnešní schodiště J křídla. Existují pouze mladší písemné zmínky o přítomnosti několika krbů (lokace ani časové zařazení nejsou možné), fyzické doklady o způsobu vytápění a lokaci topných těles chybí, nenalezeny. Nejsou známy dobové komíny. Prevety nezjištěny. Obslužnost paláce vodou není známa. Studna se nachází v nejzápadnější místnosti 1.PP J křídla (v JZ rohu). Západní konec pozdně renesanční chodby č. 1.42 má stále znaky důležité komunikace, která nemohla končit vpravo, vstupem do přístěnku – místnosti s klesajícím podhledem schodiště. Schodiště mezi 1.PP a 1. NP J křídla však byla v minulosti radikálně upravována, nebo přímo zanikla.

Barokní úprava objektu není prozatím přesně časově specifikována (písemnými doklady, vročením na prvcích, stylovým rozborem uměleckořemeslných detailů a uměleckých děl). Interiérové úpravy J křídla jsou na základě finančního zhodnocení domu při prodeji Šlikům, připisovány baronovi Tunckelovi (též Dunckelovi, vlastníkem od r. 1718 do r. 1725). Baron František Ernest Tunckel zakoupil dům od Černínů, kteří jej drželi (v kontextu vlastníků čp. 108) velmi dlouhou dobu, od r. 1672 do r. 1718. V době prodeje byl dům, dle písemného sdělení, značně zanedbaný. Z barokních úprav J křídla na reprezentativní místnosti palácového typu se dochovala pouze štuková a malířská výzdoba stropů 2. NP. Vročení ani autorství štukatur a nástěnných figurálních maleb při orientačním průzkumu nezjištěno, dostupné písemné materiály žádné neuvádějí ani nenavrhují. Tyto pokoje neměly s největší pravděpodobností nástrovní osvětlení. Funkční řešení prostor paláce definitivně zaniklo přestavbou ve 20. letech 20. stol.. V severním křídle došlo v 18. stol. k zásadním stavebním zásahům do stropních konstrukcí a podlah ve 2. a 3. NP. Rovná nadpraží nahradila původní segmentové záklenky okenních špalet. Z dekorativní prvků barokní etapy lze uvést pouze poměrně jednoduché štukové římsy a vymezení zrcadrel na stropech štukovým rámem z úzkého oblého profilu (v textu označ. lizéna, pole tvarově korespondují s půdorysy místnosti). Ojedinele se po objektu vyskytující kamenné portály, vyjma nákladnějšího vstupního portálu v podloubí, mají ostatní pouze jednoduchou profilaci obvodové pásky, častěji zcela bez profilace. Celkově je v domě prezentován velmi malý počet kamenných ostění, okenní žádná. V rámci barokizace pochopitelně došlo k dílčím změnám interiérového členění. Výstavbu schodiště uvnitř severního křídla domu lze nanejvýš předpokládat s ohledem na nedostatečné rozměry točitého ve věži (zmínka v pramenech se nedá jednoznačně interpretovat, pravděpodobně by bylo lokalizováno v prostoru dnešního schodiště z 20. let 20. stol.). Chybí doklady o způsobu vytápění a lokaci topných těles. Nejsou zdokumentované dobové komíny, v objektu není prezentována jediná výtopna s kamenným ostěním. Jistě v této době vznikly společné pavlačové toalety, dochované po stavebních úpravách dodnes při odvodových zdech objektu na úrovni 2. a 3. patra, a to na rozhraní mezi severním a postranními křídly.

Dle písemného záznamu se zdá, že pavlače byly ještě v r. 1803 dřevěné (viz revizní SHP). V 19. stol. došlo k dalším změnám interiérového členění. Písemná zpráva z r. 1816 uvádí v každém křídle domu jeden nebo dva byty na každém z pater, 2. NP J křídla si pravděpodobně ponechává podobu piana nobile se služebním zázemím (viz revizní SHP). Z doložených úprav v 19. stol. je významnou dochovanou stavbou 3. NP V křídla (okolo r. 1870).

Přestavba objektu ve 20. letech 20. stol. zásadně změnila jeho podobu. Vzniklo dnešní 4. NP V a S křídla. Bylo vybudováno nynější vnitřní schodiště severního křídla. Kromě něj přestavba nejvíce zasáhla J křídlo celkovou úpravou dvorní části, kdy mimo dolní rameno schodiště zřejmě zcela zanikly doklady původní situace. Tímto řešením vznikla ve 2. NP vstupní hala luxusního, mnoha pokojového bytu s dobovým vybavením a lokálními historizujícími detaily. Byt – tzv. Rezidence - zasahuje cca do 2/3 délky postranních křídel (ve V pouze v úrovni 2.NP, v Z křídle až po 3. NP, byly zazděny příslušné části pavlačí, přepaženo množstvím příček). Tzv. Rezidenci doplňuje dvoupodlažní vyhlídková terasa, přístupná dobovým schodištěm

ve věži (celá věž je monofunkčním novotvarem z 20. let 20. stol.). Dvouramenné pozdně renesanční schodiště má historizující – barokizující podobu, autentická barokní není známá. V rámci rekonstrukce zaniklo za vestavěnými skříněmi horní rameno směřující na půdu, naopak vzniklo malé obslužné schodiště radikální přestavbou jižní části dnešní m.č. 2.26. Původní půdorysnou situaci si kromě hl. schodiště zachovaly čtyři reprezentační pokoje obrácené do Úvozu. Plastická štuková výzdoba na všech stropích s fabiony a na pase v arkýři byla v této době prezentována. V centrální části každého stropu se nacházelo zabílené zrcadlo, vymezené štukovým rámem. K objevu, následnému odkrytí a restaurování nástěnných maleb v centrálních polích stropů došlo, dle písemných zpráv, právě během adaptace ve 20. letech 20. stol. akad. mal. Maxmiliánem Duchkem (1925 nebo 1926 ?, viz ZPP, ČSPSČ). Sochařská výzdoba byla opravena dílnou akad. sochaře Čapka (1925 ?). Korunní římsy sálů byly ne-li nahrazeny novotvary alespoň upraveny. Nyní jsou horní části říms hluboce vyžlabené (viz rozšířená fotodokumentace orientačního malířského průzkumu na CD), ve vzniklém „korytě,, byla pravděpodobně již od 20. let instalována osvětlovací tělesa (trubicový systém ?). V Rezidenci bylo zavedeno centrální vytápění (kotelna v 1. PP), v m.č. 2.23 instalována nová kachlová kamna, jediná v celém objektu. V rámci rekonstrukce vznikla sociální zařízení, a to i ve 4. NP.

Zcela novodobé jsou přestavby půd S, Z a V křídla na obytné jednotky. Dílčí novodobé úpravy souvisejí převážně s neohlášenými vestavbami sociálních zařízení.

Se stavebně historickým průzkumem M. Vilímkové (1976) jsme nebyli obeznámeni. Shromážděný pramenný materiál v revizním SHP jen výjimečně dovoluje orientaci ve funkčním uspořádání prostor (viz citace odhadních protokolů a kontrolních komisí v průběhu 19. stol.), se kterým úzce souvisí předpoklad nástěnné a nástropní dekorace interiérů. Pochopení historického provozu komplikuje kromě zásahů z 20. let 20. stol. v historických částech také starší úprava pavlačí, absence kamenných portálů na pomezí interiérů a exteriérů, neznalost komínových průchodů – resp. lokace kamen, krbů atd.. Nedochovalo se stacionární vybavení historických kuchyní, koníren (písemné záznamy o dřevěných žlabech, lokace prostor v rámci J. křídla nejednoznačná, zánik post quem 1803), kočároven atd. V objektu nalezeno jen velmi málo komponent k historickým osvětlovadlům, tudíž způsob osvětlení prostor většinou nezjištěn.

Předchozí nálezové zprávy a použitá literatura

Mgr. J. Pařez, Ph.D. (dějiny objektu), Mgr. M. Kovář (stavební průzkum), J. Hlavatý a Bc. H.Kovářová, *LORETÁNSKÁ ČP. 108/IV, PRAHA 1, HRADČANY STANDARDNÍ DOPLŇUJÍCÍ NEDESTRUKTIVNÍ STAVEBNĚ HISTORICKÝ PRŮZKUM OBJEKTU*, 03/2010

P. Vlček a kol., *Umělecké památky Prahy, Pražský Hrad, Hradčany, Academia 2000*, str. 330-332

M. Vilímková, *Umění renesance a manýrismu – architektura* In: Praha na úsvitu nových dějin, Čtvero knih o Praze, Panorama 1988, str. 84,122-3

Dr.V.Wagner, *Objevy nástěnných maleb v Čechách*, In: Zprávy památkové péče (dále ZPP), *Zprávy*, roč. II., květen 1938, sešit 5, str. 77

Dr.V.Wagner, *Přehled nejdůležitějších oprav uměleckých památek v Čechách za rok 1926*, In: Časopis společnosti přátel starožitností českých (dále ČSPSČ), 35/1927, str. 11

P. Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců*, heslo Duchek Max., 1941, I., str.180

Koncepce restaurátorského průzkumu

Restaurátorský orientační malířský průzkum bude proveden ve všech přístupných prostorách objektu, vyjma 5.NP. Odhaduje se, že v každé místnosti bude vytvořeno zhruba dvacet sond. Počet a velikost sond se bude lišit podle rozměrů místností a konkrétních nálezočných situací. Průzkum bude prováděn jako destruktivní a to postupnou sondáží skrz jednotlivé barevné vrstvy a omítky. Jako nástroje se budou používat skalpely, skleněná vlákna, štětinové štětce a koňské žíně ve svazcích, případně houby a destilovaná voda k odmytí vodorozpuštěných vrstev z povrchu voděodolných. U hloubkových sond budou nástroji restaurátorská kladívka, majzlíky a vrtačka s kruhovým výřezovým listem průměru 80 mm na stropní sondy. Sondy budou prováděny jako páskové, délka a šířka bude záviset na rozsahu nálezu případně rozměrech zkoumané prostory. Stropní sondy budou minimalizovány s cílem zjištění přítomnosti nebo absence záklopových stropů (tj. jeden, max. tři styčné kruhové vývrty na jednom místě). Sondy v nástropních malbách barokních sálů J křídla objektu budou realizovány chemicky a mechanicky (použité materiály budou v písemné zprávě uveřejněny).

Sondy budou zhotoveny na místech, kde lze předpokládat nálezy – dle obvyklé lokace výzdoby od konce 16.stol do 20. stol. (tj. v okenních a dveřních špaletách, supraportách, suprafenestrách, soklech, stěnách, římsách, fabionech, v místech kolem lustrů, rozích stropu apod. Každá místnost bude obsahovat minimálně dvě statigraficky členěné sondy, a to na stěně a stropu.)

Sondy budou označovány takto: bude uvedeno číslo místnosti. Číslování místností bude dodržováno podle předložených plánů revizního SHP. Za číslem místnosti bude následovat lomítko, po něm písmeno S, jako sonda, a její číslo. U statigrafických vrstev budou jednotlivé vrstvy označovány písmenem V a následně číslem vrstvy. Nejnižší číslo udává nejstarší vrstvu. Omítky je označena velkým písmenem O.

O orientačním malířském restaurátorském průzkumu bude zhotovena dokumentace. Ta bude obsahovat textovou část s popisem nálezů a dalších zjištění ve vztahu k omítkám, jejich malířským úpravám atd. u každého zkoumaného prostoru, dále grafické zakreslení sond do plánů, fotodokumentaci formou ukázek hodnotných nálezů s popisem. V plánech budou zaznamenány všechny provedené sondy (z nichž ty na stěnách kolmou linkou a pořadovým číslem, stropní číslem v kroužku, hloubkové sondy do konstrukce stropů číslem v obdélném políčku). Popisy konkrétních sond budou v textu ilustrovat typickou situaci v místnosti, nebo naopak ojedinělý jev. Ke každé z místností, případně bloku několika bude vypracováno závěrečné doporučující stanovisko restaurátorů.

Faktická realizace restaurátorského průzkumu

Orientační malířský sondážní průzkum se soustředil na zjištění případně dochované umělecké a uměleckořemeslné malířské výzdoby na omítkách a stropních dřevěných konstrukcích. Z maleb byly před průzkumem prezentovány pouze barokní nástěnné malby na čtyřech stropích J křídla 2. NP, restaurované ve 20. letech 20. stol.. Žádný z dřevěných záklopových stropů a jejich fragmentů nebyl před průzkumem prezentován, všechny pod mladšími omítanými podhledy. Velká pozornost byla věnována i hledání cenných historických omítek bez výzdoby. Současně byl realizován sondážní průzkum barevných povrchových úprav na plastických prvcích – kamenných a štukových, většinou v návaznosti na povrchy omítek a nástěnných maleb (případ barokní výzdoby reprezentačních prostor tzv. Rezidence). Určování typu kamene a erudované zhodnocení stavu kamenosochařských prvků objektu není součástí této zprávy - přísluší restaurátorovi sochařských děl).

V sondách byla sledována stratigrafie barevných povrchových úprav na omítkách (tj. souvrství malířských vrstev a nátěrů) a stratigrafie omítkových vrstev až na povrch zdiva. Nedílnou součástí vyhodnocení byla komparace dílčích poznatků z jednotlivých sond, případně i časové zařazení jednotlivých vrstev. U hodnotných nálezů byl v sondách zjišťován stupeň dochování a fyzický stav výzdoby, totéž u podložky (koheze, adheze atd.) a optimální způsob odstranění sekundárních vrstev. Celkový rozsah zjištěné hodnotné výzdoby a hodnotných omítek nelze z orientačního průzkumu ve většině případů stanovit. Tato otázka by měla být řešena rozšířeným sondážním průzkumem, případně referenčními odkryvy. Omezený počet a rozměr sond rovnými omítanými podhledy umožnil pouze vizuální ohledání a fotodokumentaci pozitivních nálezů malovaných záklopových stropů a jejich částí, navíc jen v malé vzdálenosti od vývrtu. Přesnější zhodnocení stavu dochování lze učinit až po realizaci rozšířeného průzkumu.

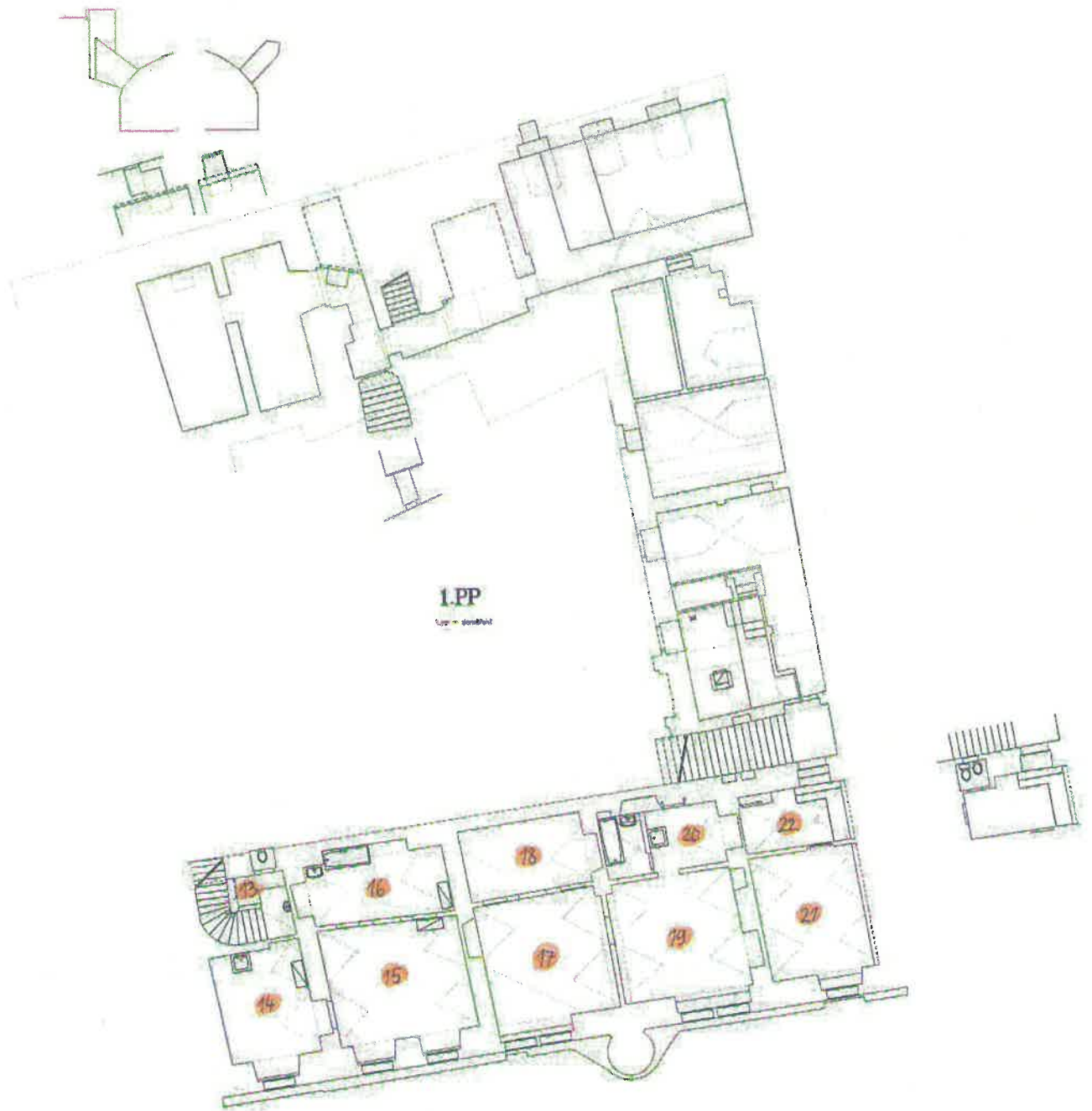
Odlišným restaurátorským úkolem bylo zjišťování míry autenticity prezentovaných nástropních maleb v 2.NP J křídla (tzv. Rezidenci). Byly prováděny zkoušky odstraňování historických restaurátorských zásahů. Stav maleb je z estetického a lokálně i fyzického hlediska dnes již neuspokojivý, a proto je provedení několika rozměrnějších obdélných chemických sond na každém z polí nezbytně nutné – sejmutí zásahů považujeme za nanejvýš žádoucí. Celková rekonstrukce objektu je, dle názoru restaurátorů, jedinečnou příležitostí k rehabilitaci maleb, byť budou po odstranění retuší a přemaleb působit fragmentárním dojmem. Jediným známým zásahem je publikované sdělení o objevu, následném odkryvu a restaurování maleb v roce 1925 , 1926 (?). Tento zásah je již „dožilý,, - celoplošná fixáž v hl. sále deformuje původní kolorit žlutohnědým filmem, lokální retuše jsou zvýrazněny, plošné přemalby v nejzápadnějším sále způsobují spolu s dalšími vnějšími faktory (zřejmě zatékání ?) destrukci fragmentů originální malby atd.. Zásah z 20.let lze na základě vizuálního ohledáním rozdělit na tři kategorie – hl. sál s lokálními rozsáhlými, dnes barevně konvertovanými přemalbami a plošnou zhnědlou fixáží, vedlejší sál (západně) s padající mužskou figurou se vymyká světlostí (podezření na restaurátorský zásah mladšího data ?) a dva krajní koncové sály J křídla na V a Z, s velkoplošnými až celoplošnými tmavými přemalbami. Pozoruhodným zjištěním je absence nástropních a nástěnných osvětlovadlech (a stop po nich)

ve všech uvedených sálech. Investorovi doporučujeme ponechat tento stav. Instalace nástěnných osvětlovaadel není problematická s ohledem na kompletní rekonstrukci omítek.

Restaurátorský průzkum byl proveden ve všech přístupných interiérech objektu a vyjma 5.NP a sklepních prostor S a V křídla. Ve 4. NP a v prokazatelně razantně stavebně upravovaných prostorách (hlavně z rekonstrukce ve 20. letech 20. stol.) byl průzkum méně rozsáhlý. Naopak v hodnotných prostorách, případně v prostorách s významnými nálezy byl počet sond i významně navýšen. V případě nutnosti - ověření závěrů orientačního průzkumu z přilehlého interiéru - byly provedeny sondy i na dvorních fasádách (neznačeno). Před započítím tohoto průzkumu restaurátoři zaznamenali po objektu rozptýlené straší hloubkové sondy. Některé z menších obdélných jsou označ. modrými majuskulami SHP, další tentokrát rozměrné sondy nedefinovatelného tvaru jsou bez označení. Tyto byly provedeny až na zdivo, včetně devastace - seříznutí - povrchu. Sondy do podlah nejsou in situ viditelně označeny. Sonda do podlahy v m.č. 3.28 má opět destruktivní dopad – byly vyříznuty krátké úseky dvou záklopových prken kompletního záklopového stropu (nyní volně deponovány v místnosti). Veškeré starší sondy byly při orientačním průzkumu plně vyžívány (provedeno vizuální ohledání, navázání vlastní sondáží).

Zadavatel orientačního restaurátorského průzkumu požadoval v 1. fázi přednostní (dále prioritní) průzkum konkrétních míst v 1. PP a 1.-4.NP. Jedná se o navrhované bourací práce – tj. průniky šachet klenbami a stropy, zrušení rozměrného historického komínového tělesa, a dále zvovuotevření nebo vznik dveřních nebo okenních otvorů. Souběžně s tímto prioritním průzkumem proběhl v objektu stavebně technický průzkum (opět lokální, dle požadavků investora, v částečné součinnosti se zkoumáním restaurátorů).

1.PP – JIŽNÍ KRÍDLO

JIŽNÍ KŘÍDLO

1. PP

Jedná se o prostory č.13 – 22. V nedávné minulosti zde byly zřízeny dvě bytové jednotky, obě přístupné ze dvora domu. Byt ve východní části křídla je jedinou prostorou v objektu, spojenou schody a úzkým klenutým tunelem s ulicí Úvoz. Zazděné dveřní otvory, fragment starého kamenného schodiště, nacházející se v současné době pod podlahami místností č. 21 a 22 a přístupný dveřmi z Úvozu, svědčí o jiném využití těchto prostor v minulosti. Skutečností, že šlo zřejmě o hospodářské zázemí paláce, nasvědčuje přítomnosti studny pod podlahou místnosti č. 14 a absence malířské výzdoby ve všech těchto prostorách.

Místnost č. 13 – Celkem provedeno 15 sond

Do místnosti se vstupuje dveřmi v severní stěně (z chodby 1.42) a její značnou část vyplňují schody do úrovně PP, stáčejí se v dolní části východním směrem. Jižní stěna, kopírující tvar schodiště je pravděpodobně mladší příčkou - je na ní hrubá poměrně měkká omítka s minimem nátěrů. Místnost byla v minulosti stavebně výrazně upravována. Prakticky jedinou sondou v místnosti, ve které byla s určitostí nalezena kletovaná, pekovaná omítka, je S1. Nejistota panuje v tomto ohledu u sondy na klenbě (S10). Přibližně vprostřed východní stěny je plánováno obnovit starý zazděný dveřní otvor do místnosti č. 16. Původní hrany tohoto otvoru nebyly jednoznačně určeny, neboť jeho okolí bylo opakovaně upravováno (rozvody el., snad komínový? průduch). V horní části stěny cca 120 cm od podlahy nalezena omítka s jemně zrnitým povrchem a množstvím nátěrů, z nichž nejstarší je okrový přímo na omítce, následuje šedivý a několik vápenných nátěrů. V S6 je blízko povrchu přítomna vápenná hnědě okrová vrstva s černými skvrnami.

Závěr

V místnosti nebyla nalezena malířská výzdoba. Původně m. č. 13 a 14 tvořily jednu prostorou. Při obnově dveřního otvoru do místnosti č. 16 doporučujeme šetrně odstranit zadržku a při očekávaném nálezu kletovaných omítek na plochách špalety tyto zachovat. Co nejméně zasahovat do kleneb a západní stěny, maximálně využít pro nové rozvody starých tras.

Místnost č. 14 – Celkem provedeno 16 sond

Do místnosti se vstupuje dveřmi v severní stěně (z místnosti 13). Uprostřed jižní stěny je okenní otvor (do Úvozu). Druhý dveřní otvor místnosti je v jižní části východní stěny do místnosti č. 15. Dveřní otvor z této místnosti do místnosti č. 15 se původně nacházel v severní části východní stěny (viz. sondáž v místnosti č. 15). V místě současného okenního otvoru má vzniknout nový vstup z Úvozu. Místnost je zaklenuta valenou klenbou, při západní stěně bez výsečí, pouze s hranou zvýrazňující přechod klenby a stěny (S10), při východní stěně s dvojicí lunetových klenebních výsečí s vytaženými hřebínky. Toto uspořádání klenby se jeví jako původní (ve všech sondách na klenbě je přítomna kletovaná omítka). Kletované

omítky, v menší míře zachované i na stěnách a také na klenbě okenní špalety (S6), jsou v této místnosti extrémně tvrdé a jejich povrch je zbarven do okru. Tyto tvrdé a hladké omítky musely být rozhraním při nedávném škrabání a bílení místnosti (malý počet nátěrů). V S9 je na okrovém podkladě patrná řada modrých zcela nečitelných fragmentů. Do výšky 19 cm nad stávající podlahou je v této sondě patrný tmavý hnědočervený sokl, původně snad též s modrým členěním. Kolmé stěny okenní špalety byly dodatečně přeštukované během některé stavební úpravy dvěma vrstvami omítek, (nejstarší kletovaná omítka začíná až za hranou okenní špalety - S11).

Závěr

V místnosti nebyla nalezena malířská výzdoba. Původně tvořily m. č. 14 a 13 jeden prostor s centrálním dveřním otvorem ve východní stěně m. č. 14 (nyní zazděný a nalezený ze strany m. č. 15). Doporučujeme zachovat a chránit klenební partie s původními kletovanými omítkami (včetně zaklenutí okenní špalety), co nejméně zasahovat do kolmých stěn, maximálně využít pro nové rozvody starých tras. V případě obnovy dveřního otvoru do místnosti č. 15 šetrně odstranit zazdívkou a zachovat případné kletované povrchy dveřní špalety. Průběžným čerpáním spodní vody ze studny bude možné eliminovat případné rozsáhlé sanační zásahy do omítek a zdiva kolmých stěn prostor 1 PP.

Místnost č. 15 – Celkem provedeno 23 sond

Do místnosti se vstupuje dveřmi v jižní části západní stěny z místnosti č. 14. Jižní stěna se dvěma okenními otvory do Úvozu, severní stěna je mladší zděnou tenkou příčkou se dveřmi a dvěma okna, osvětlujícími místnost č. 16. Místnost č. 15 je zaklenuta valenou klenbou se čtveřicí protilehlých nestyčných lunetových výsečí s vytaženými hřebínky. V západní (S2, S3) i východní (S13) stěně jsou v rasantním osvětlení patrné zazděné dveřní otvory. Zatímco otvor v západní stěně je starší s kletovanými omítkami a ostře vytaženými nárožními hranami, je zazděný otvor ve stěně východní s hrubozrnnou omítkou a zaoblenou nárožní hranou nepochybně mladší. Současný dveřní otvor v západní stěně byl původně v horní části záklenutý a až později upravený do současné podoby s rovným podhledem (S23). Kletovaná omítka je kromě kleneb doložena také pod mladším přeštukováním v okenní špaletě u východní stěny (S15, S16, S17), ve druhé okenní špaletě průzkumem doložena nebyla. Na vrstvách kletovaných omítek nebyla jakákoliv barevná výzdoba nalezena. Na mladších omítkových vrstvách se častěji vyskytuje barevnost zelená (S9, S10, S13), v mladší fázi též narůžovělá hlínka (S13).

Závěr

V místnosti nebyla nalezena malířská výzdoba. Původně tvořily m. č. 15 a č. 16 jednu prostor. Doporučujeme především: chránit vrstvu kletovaných omítek, vyskytující se v místnosti nejen na klenbě, ale částečně též na západní stěně a v okenní špaletě blíže východní stěny. Při případné rehabilitaci zazděných dveřních otvorů v západní a východní stěně je možné při šetrném odstranění zazdívkou zachovat a případně

prezentovat omítkové povrchy prostupů, včetně hran. Pro nové rozvody sítí využít maximálně staré trasy.

Místnost č.16 – Celkem provedeno 17 sond

Místnost je v současnosti koupelnou na kolmých stěnách částečně pokrytá keramickými obkládačkami. Jižní stěna (mladší tenká zděná příčka) je proložená dveřmi a dvěma okny, zajišťujícími alespoň nepřímé osvětlení (z místnosti č. 15). Prostor je zaklenut valenou klenbou se dvěma protilehlými nestyčnými lunetovými výsečemi s nepříliš patrnými hřebínky. V severovýchodním rohu je výseč vyjimečně ukončena štukovým „páskem“. V severní stěně je patrný odsazený zazděný oblouk. Hluboký výklenek v západní stěně je místem plánovaného obnovení prostupu. Na východní stěně se nachází řada lokálních zazdívek nejmladšího data, souvisejících s rozvody sítí. Převažuje zde omítková vrstva velmi hrubého povrchu, poměrně měkká, s barevností povrchu okrově bělavou (S10, S11), jindy s barevnou vrstvou světle šedo modrou se zcela nečitelnými tmavě modrými fragmenty monochromní výmalby (S8, S12, S13). Zazdívka obdélného ustupujícího průchodu v západní stěně je zřejmě novodobá (při patě zjištěna dutá cihla). Sonda SHP v severozápadním rohu výklenku dokládá obyčejné cihly a v severojižním rohu je doložena sádra. Novodobé porézni zdivo (Siporex) nezjištěno a nebo se nachází až v hloubce 5-6 cm pod omítkou. Výstupek na lici výklenku pod podhledem pokračuje do hloubky zazdívky (jediný pozitivní nález pokračování průchodu směr západ). Lokalizovaná omítka je poměrně hrubozrnná, sypká a cca 1,5 cm tlustá. V hloubce je přítomna omítka jádrová, zdivo je cihlové. Povrchových úprav se v této části místnosti zachovalo minimum. Jedna z vrstev malířských hlinek je s fragmenty modré barevné vrstvy (neidentifikovatelné). Na levé boční části špalety je táž omítka, pravá je zcela nová – betonová. Táž omítka přechází na podhled záklenku směrem k vnější hraně mizí. Zde (S6, S7) je zachován jiný typ omítky – jemnozrnné, okrové, pevnější. Tato omítka je cca 3 cm tlustá s vápennými nátěry a je na ní malé množství fragmentárních nátěrů. Omítka na západní stěně nad hranou končí. Nahrazuje ji kletovaná omítka, která je téměř na povrchu, což svědčí o nedávném škrabání místnosti (dokládá i S1).

Závěr

V místnosti nebyla nalezena malířská výzdoba. Původně tvořily m. č. 16 a č. 15 jednu prostorou. V místnosti bylo nalezeno minimum kletovaných omítek i minimum vrstev nátěrů všeobecně. To spolu se stavebními souvislostmi svědčí o výrazných stavebních zásazích, kterými tato místnost prošla. Obnovení plánovaného prostupu je možné.

Místnost č. 17 – Celkem provedeno 34 sond

Severní stěna je mladší tenkou příčkou z cihlového zdiva s dveřmi uprostřed a dvěma okenními otvory zajišťujícími nepřímé osvětlení do místnosti č. 18. Jižní stěna je prolomena širokou špaletou pro sdružené okno směrem do Úvozu. Je umístěná asymetricky při západní stěně. Na západní stěně jsou patrné dva dveřní otvory. Po starším otvoru blíže k severu zůstal ve zdi výklenek, mladší barokní prostup blíže k jihu je zazděn kompletně (identifikovaný z m. č. 15 se zaoblenou kolmou hranou). Východní stěna, v jejíž severní části jsou dveře do m. č. 19, v minulosti částečně probouraná a v horní části ukončená širokým klenutým

pasem byla dočasně propojena s m. č. 19. Prostor je zaklenuta valenou klenbou se třemi lunetovými výsečemi s hřebínky, pouze v jihozápadním rohu je klenba vyzdvižena a zapuštěna do jižní stěny nad záklenek okna (viz foto). Podobně jako ve většině místností tohoto podlaží je kletovaná omítka dochována především na klenbě, do kolmých stěn i do prostoru okenní špalety bylo častěji zasahováno a kletovaná omítka je zde dochována spíše sporadicky. V S27 byl pod třemi vrstvami nových omítek nalezen osamocený fragment šedo modrého šablonového vegetabilního dekoru na světle zeleném pozadí. Fragment tohoto dekorování se nachází v místě zadržky dveří. Je proveden na poměrně zrnité omítce a snad by mohl souviset s fragmenty nalezenými na severní stěně (S14, S15). Tyto barevné fragmenty, ukryté pod vrstvou mladších omítek, tvořící prakticky jedinou barevnou vrstvu severní stěny – barokní příčky - jsou zcela nečitelné. Jediný rozpoznatelný prvek je lemování okraje stěny u klenby šedým pruhem. Vrstev souvislých mladších omítek je na ostatních stěnách větší množství (S27, S17) a byla zde také identifikovaná řada lokálních vysprávek (S2, S3 S7, S8, S30).

Závěr

V místnosti nebyla - až na osamocený fragment v S27 - nalezena použitelná malířská výzdoba. M. č. 17 a 18 původně tvořily jeden prostor. Doporučujeme chránit nalezený fragment v sondě S27, dále chránit kletované omítky, soustředěné v této místnosti převážně na klenbě a maximálně využít již existujících tras rozvodů.

Místnost č. 18 – Celkem provedeno 19 sond

Jižní stěnu místnosti s dveřmi a párem okenních otvorů tvoří mladší zděná cihlová tenká příčka. Dispozičně i charakterem jižní stěny je místnost podobná prostoře č. 16. Ve východní stěně je hluboký výklenek. Místnost je zaklenuta valenou klenbou s dvojicí nestyčných lunetových výsečí s vytaženými hřebínky.

Tvrdá kletovaná omítka se zachovala převážně na klenbě místnosti (S3, S5, S10, S11, S15, S16). Místnost byla v nedávné době důkladně škrabána, kolmé stěny následně přeštukovány a místnost vybělena. Kombinací faktorů razantního škrabání a poškození vlhkostí zbylo z historických nátěrů minimum. V S5 bylo nalezeno více tenkých vápenných vrstev na kletované omítce (střídající se světle okrové a hnědě černé vrstvy). Jižní a severní stěnu pokrývá poměrně měkká hrubá omítka, na které se pod mladšími omítkami místy nachází světle zelený nátěr. V S13 – v soklové partii bylo škrabání méně důsledné, zachovalo se zde souvrství světlých vápenných nátěrů. Jedním z historických řešení zde bylo tmavé odlišení soklu.

Závěr

V místnosti nebyla nalezena hodnotná malířská výzdoba. M. č. 18 a 17 původně tvořily jeden prostor. Doporučujeme chránit kletovanou omítku soustředěnou v místnosti především na klenbě a maximálně využít existujících tras rozvodů.

Místnost č. 19 – Celkem provedeno 24 sond

Severní stěna je mladší příčkou vyzděnou z cihel, v jejímž středu se nachází dveřní otvor do místnosti č. 20. Jižní stěna je prolomena širokou okenní špaletou pro sdružená okna do Úvozu, umístěnou asymetricky při východní stěně. O západní stěně platí totéž, co je zmíněno u m. č. 17 - v její severní části jsou dveře (do prostoru č. 17) a že byla v minulosti částečně probouraná a v horní části ukončená širokým klenutým pasem (stále patrné odsazení ve zdi), což vytvořilo dočasné propojení místností č. 17 a 19. Ve východní stěně je blíže k jihu hluboký výklenek – zazděný dveřní otvor (do místnosti 21). Zazdívka staršího původního prostupu s kletovanými omítkami na vnějších hranách do m. č. 21 je též v severní části stěny (S20), a to v místech kde se dnes nachází krb. Místnost je zaklenuta valenou klenbou se čtyřmi nestyčnými lunetovými výsečemi s vytaženými hřebínky. I když je situace obdobná situaci ve vedlejší m. č. 17, nepravidelnost v klenbě při okenním otvoru se zde nevyskytuje a klenba zkrátka zasahuje do prostoru okna. V místnosti jsou ve sledu omítek zachycené minimálně tři stavební fáze (především v sondách v horní partii západní stěny). Nejstarší omítky, které označujeme jako kletované, patří nejstarší stavební fázi. Nacházejí se kromě klenby také v horních partiích západní a východní stěny. Klenební doběhy a nižší partie kolmých stěn jsou často osekány. O něco mladší, nad barokní (?) je vrstva mladšího souvislého štukového povrchu, se zcela nečitelnými fragmenty zelené a modré výmalby (S11, S12). Následuje několik vrstev nejmladších omítek.

Závěr

V místnosti nebyla doložena malířská výzdoba. M. č. 19 a 20 původně tvořily jeden prostor. Doporučujeme chránit vrstvu kletovaných omítek, dochovanou především na klenbě, v lunetách a horních partiích stěn a maximálně využít existujících trans rozvodů. K obnově prostupu do m. č. 21 lze využít staršího i mladšího dveřního otvoru ve východní stěně.

Místnost č. 20 - Celkem provedeno 15 sond

Jižní stěna je mladší příčkou z cihlového zdiva. V severní stěně se nachází dveře ke schodišti vedoucímu ke sklepům, respektive protileteckému krytu, a také k úzké chodbě - jedinému současnému vstupu z Úvozu. V severní stěně, vpravo od zmiňovaných dveří, byl již sondou SHP doložen zazděný klenutý prostup či výklenek (S2). V horní partii severní stěny je malé okénko do vnějšího schodiště č.1.42. V západní části prostoru je koupelna předělená od zbytku místnosti tenkou příčkou, která nesahá až ke klenbě. Ve východní stěně je prostup do místnosti č. 22. Prostora je zaklenuta valenou klenbou se dvěma protilehlými nestyčnými lunetovými výsečemi s vytaženými hřebínky. Kletované omítky jsou zde soustředěny především na klenbě, na které se dále nachází minimum vrstev nátěrů, což svědčí o škrabání prováděném bezprostředně před současným malířským nátěrem. Kletované omítky absentují v okolí okna do schodiště.

Závěr

V místnosti nebyla doložena malířská výzdoba. M. č. 20 a 19 původně tvořily jeden prostor. Doporučujeme chránit vrstvu kletovaných omítek, dochovanou zde především na klenbě a maximálně využít existujících trans rozvodů či novodobých stavebních zásahů.

Místnost č. 21 – Celkem provedeno 26 sond

Ve východní polovině severní stěny (mladší zděné tenké příčky) se nachází vstup do místnosti z prostoru č. 22. Ve východní části jižní stěny se nachází okenní otvor do Úvozu. Východní stěna je obvodovou zdí objektu, v jižní části západní je patrný mladší zazděný dveřní otvor do prostoru č. 19. Místnost je zaklenuta valenou klenbou s dvěma páry protilehlých nestyčných lunetových výsečí. Kletované omítky jsou dochovány především na klenbě, do značné míry také na jižní, východní a v horních partiích západní stěny. V okenní špaletě se nacházejí mladší omítky (S9, S10, S13), které jsou měkké, hrubozrné, cca 1,5 cm tlusté, pod nimiž bylo nalezeno lomové zdivo. V západní stěně byl v S1, S2, S3 potvrzen starší zazděný prostup do místnosti č. 19. Na západní a východní stěně jsou místy patrné trhliny a s nimi související četné vysprávkky, zejména ve spodních partiích stěn. V S14 se nachází kletovaná omítka špinavě okrového povrchu, na kterém se nacházejí bělavé zbytky nátěrů, které odolaly škrabání. Přes tento barvou i strukturou nejednotný povrch byla aplikována jednobarevná zelná šablonová malba - špatně čitelný dekor geometrického charakteru. Z nálezové situace je pravděpodobné, že šablona přímo nesouvisí s kletovaným povrchem původních omítek, ale byla aplikována později.

Závěr

Kromě osamocené fragmentu špatně čitelného dekoru (S14) nebyla v místnosti nalezena malířská výzdoba. M. č. 21 a 22 původně tvořily jeden prostor. Doporučujeme chránit vrstvu kletovaných omítek, dochovanou zde především na klenbě, ale částečně i jižní, východní a západní stěně a maximálně využít existujících trans rozvodů. K obnově prostupu do m. č. 19 lze využít staršího i mladšího dveřního otvoru v západní stěně.

Místnost č. 22 – Celkem provedeno 10 sond

V severní stěně se nachází dveřní špaleta s dveřmi do chodby se schodištěm č.1.42, respektive do bytové jednotky. Jižní stěna se dveřmi do m. č. 21 je zděnou tenkou mladší příčkou. V západní stěně jsou dveře vedoucí do m. č. 20, východní stěna je obvodovou zdí objektu. Místnost je zaklenuta valenou klenbou s dvojicí protilehlých nestyčných lunetových výsečí s vytaženými hřebínky. Se vstupem do místnosti z chodby respektive schodiště č.1.42 souvisí několik pokračujících schodišťových stupňů v této prostoře. Schody v minulosti zřejmě pokračovaly směrem do Úvozu a jsou pod podlahou m. č. 21. Na východní stěně, klenbě a v suprafenestře vstupu byla doložena kletovaná omítka. Spodní části kolmých stěn jsou poškozeny vlhkostí a solemi. V S3 ve dveřní špaletě se nachází na hrubší omítce několik

vápenných nátěrů, s fragmentem modré linky v soklové partii. Též v S8 nad schody se na šedé vápenné vrstvě nachází fragment modré linky.

Závěr

V místnosti nebyla doložena malířská výzdoba. M. č. 22 a 21 původně tvořily jeden prostor. Doporučujeme chránit kletované omítky lokalizované na klenbě, východní stěně a v suprafenestře vstupu, maximálně využít existujících trans rozvodů a novodobých stavebních zásahů.

Místnost č. 13 - pohled do prostoru schodiště ke vstupu z chodby (1.42).

Místnost č. 14 - pohled do místnosti jižním směrem. V jihozápadním rohu místnosti (na fotografii vpravo dole) byla během SHP lokalizována studna.

Místnost č. 15 - pohled na západní stěnu.

Místnost č. 17 - pohled na západní stěnu.

Místnost č. 17 - detail blíže nedatované dekorativní výzdoby v sondě č. 27.

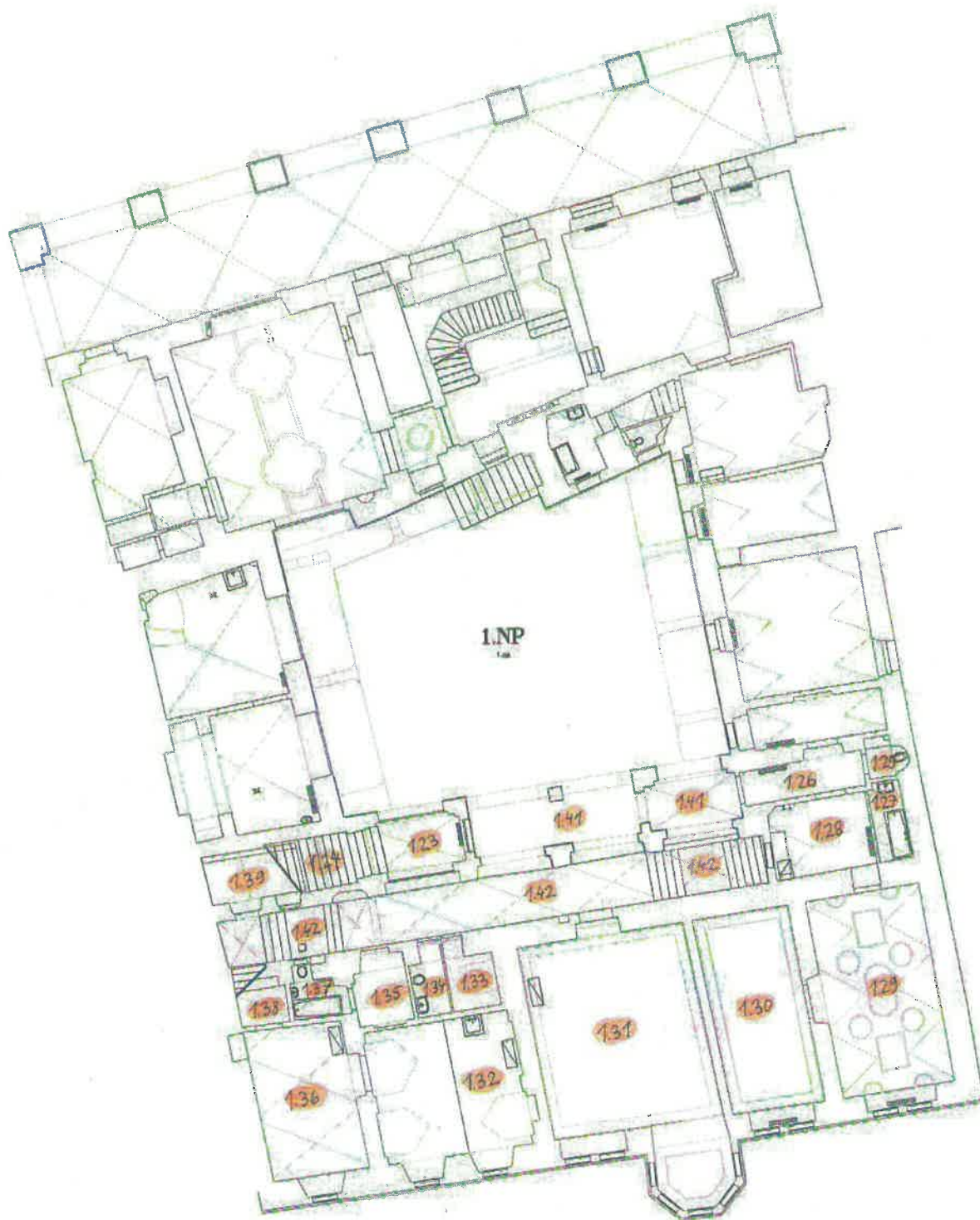

Místnost č. 19 - pohled na západní stěnu.

1. PP – jižní křídlo

1.NP – JIŽNÍ KŘÍDLO

JIŽNÍ KŘÍDLO

1. NP

Jedná se o prostory č. **1.26-1.42**. Přiřazeno celé schodiště do tzv. Rezidence, tj. i úsek č. **2.32**. Místnosti č. 1.31, 1.33,34, 1.39 a 1.41,42 jsou zřejmě dlouhodobě společnými prostorami domu, ostatní součásti bytových jednotek.

Místnost č. 1.25-1.28

Původně zřejmě jeden prostor s valenou klenbou proloženou trojbokými výsečemi, jejich hrany vytvarovány do ostrých hřebínků. Místnosti **1.25** a **1.26** jsou dnes zcela samostatné. Zděná příčka mezi **1.27** a **1.28** dosahuje max. do výšky 250 cm od stávající úrovně podlahy – tzn. prostory jsou v horní části stále spojené.

Místnost č. 1.25

Dnes stísněný vysoký prostor – toaleta, se zachovaným úsekem klenby, včetně výseče a doběhu. Do V (obvodové) stěny domu byla v minulosti prohloubena nika zakončená konchou. V S pozdně renesanční stěně se nachází hluboký pravoúhlý výklenek, začínající cca 50 cm nad současnou úrovní podlahy. Přístup do místnosti (z dnešní chodby č. **1.26**) je zajištěn dveřmi v Z příčce, J příčka je plná. Při orientačním průzkumu bylo provedeno celkem 7 sond.

Sonda č. 3

Zjištěno mimořádně silné souvrství nepočítatelných malířských nátěrů na kletované omítce (převažují monochromní vápenné). V1 je tvořena tmavou hnědočervenou barevnou vrstvou, identická vrstva zachycena i v m.č. **1.27** a **1.28**.

Sonda č. 1,2 a 6 – absence kletované omítky v nice ukazuje, že se jedná o mladší, časově blíže nespecifikovatelnou, stavební úpravu. Tato začíná výše, směrem k hraně niky je hrubě osekána a doplněná jemnozrným štukem (vrstvou O1 v nice).

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Klenba má, dle omezeného orientačního průzkumu, autentický povrch z doby vzniku objektu. Kletovaná omítka se dochovala také v horních částech kolmých stěn – S a V. Tamtéž zjištěn masivní nános malířských nátěrů. Obě stěny jsou níže zeslabeny sekundárními výklenky.

Restaurátoři doporučují rehabilitaci původního prostoru odstraněním příček a zeslabení deformující masy nátěrů z povrchu klenby a okolí. V průběhu stavební činnosti důsledně chránit veškeré kletované omítky m., včetně respektování starých tras rozvodů.

Chodba č. 1.26

Dnes úzká komunikace s hl. vstupem ze dvora v obvodové Z stěně. V severní, vnitřní stěně z doby výstavby objektu, se nachází historický vstup do m. 1.20 (tam ukončen kamenným portálem). Stěna je v Z části viditelně poškozena rozvody. Mladší J a V příčky mají vždy po jednom dveřním otvoru (do m.č. 1.28 a 1.25). Novodobý rovný podhled - nese starý kotel etážového topení - sondážní průzkum tímto znemožněn. Celkem bylo při sondážním průzkumu provedeno 5 číslovaných sond.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Vzhledem k četným rozvodům a vysprávkám nalézána kletovaná omítka na S stěně pouze sporadicky (pozitivní nález v S4), dle S3 chybí i v dveřní špaletě do m.č. 1.20 (nahrazena omítkou O1, hrubší struktury). Na Z byla instalací rozvodů vybourána část S stěny, úsek částečně zazděn, lokálně pouze zadeklován. Kotvením povrchových kovových trubek a zvláště novodobého podhledu (dřevěný rám, desky z hober) došlo k dalšímu poškození povrchů S stěny. Příslušný úsek valené klenby s výsečí nemohl být podroben ani vizuálnímu ohledání. Na základě map na podhledu usuzujeme na výrazné zatečení do klenby. Lze předpokládat, že tento prostor bez přirozené cirkulace vzduchu bude zasažen plísněmi v mimořádném rozsahu.

Restaurátoři doporučují rehabilitaci původního prostoru odstraněním příček (J a V). V průběhu stavební činnosti důsledně chránit veškeré kletované omítky m., včetně respektování starých tras rozvodů. Po sejmutí novodobého podhledu navrhuje provést dodatečný orientační malířský průzkum klenby a horních partií S a Z stěny.

Místnosti č. 1.27 a 1.28

Místnosti jsou přibližně do poloviny výšky přepaženy příčkou, v horní části tvoří opět jeden celek. Vestavba severní příčky přerušila přilehlé klenebních výseče.

Místnosti č. 1.27

Dnes koupelna - vyčleněný úzký prostor přístupný dveřmi v Z příčce. Stěny částečně pokrývají obkládačky – průzkum v omezenějším rozsahu 7 číslovaných sond.

Sonda č. 2 – absence kletované omítky, nahrazena hrubozrnným štukem (zřejmě štuk zazdívkou dveřního prostupu – viz S4). Na jeho povrchu hlinková šablonová (?) malba s modrým stylizovaným rostlinným dekorem, pokryto cca 4 hlinkovými nátěry.

Sonda č. 4, 5 a 6

Nález kletované omítky pod masivním nánosem malířských nátěrů. Až 1 cm silná masa převážně monochromních, sv. okrových a narůžovělých nepočítatelných vápenných vrstev způsobuje tvarové deformace arch. článků (doběhů a hřebínků). Přítomna i V1 popsána v 1.25/S3 – tj. hnědočervená barevná vrstva, aplikovaná ne přímo na povrch kletované omítky, ale subtilní štukovou, cca 1 mm silnou, mezivrstvou (výborné adheze ke kletovanému podkladu).

Sonda č. 4 – na J stěně v JV rohu nalezena ostrá štuková hrana, asi zazděného dveřního prostupu do m.č. 1.29 (nadpraží neobjeveno). Podél hrany prostupu (?) vysledováno na hnědočervené výmalbě (V1) jednoduché dekorování - tmavší linkou.

Závěr

V prostoru 1.27 byly průzkumem nalezeny fragmenty nejstaršího dochovaného barevného pojednání na omítce - tmavá hnědočervená výmalba s lokálním zvýrazněním arch. článků, další hodnotná malířská výzdoba nezjištěna. Kletovaná omítka pravidelně nalézána na V stěně a klenbě. U úplné výseče na Z potvrdila S20 rekonstrukci hřebínků v mladším štuku, zatímco úplná výseč v prostoru dnešní m.č. 1.28 má hřebínky nepoškozené, původní. Původní stěny (V a J) poškozeny mimo jiné kotvením povrchových kovových trubek. Místnost postižená dlouhodobými problémy se zvýšenou vlhkostí. Do klenby nedávno silně zateklo – tvorba žlutohnědých map, narušení soudržnosti malířských povrchových úprav na omítkách a rozvinutí biologického napadení (plísně). **Závěrečná doporučení viz m.č. 1.28.**

Místnosti č. 1.28

Dnešní kuchyně - průchozí prostor se vstupy do m.č. 1.26 a 1.29 v S příčce a J pozdně renesanční stěně a také do m.č. 1.27 ve V příčce. V obvodové Z stěně se nachází okenní otvor nad schodiště do 1. PP. Pod oknem předsazena kuchyňská linka – na stěně za ní nesondováno. Mimo to sondážní průzkum omezovala lokální přítomnost obkládaček na stěnách – celkem provedeno 20 číslovaných sond plus 5 v dveřní špaletě J stěny.

Sonda č. 16 a 17 – v lunetě J stěny opět (stejně jako v m. č. 1.27) nalezena hnědočervená barevná vrstva (V1) na subtilní štukové mezivrstvě, na povrchu kletované omítky. Zřetelný pokus o odstranění - poškozeno škrabáním.

Sonda č. 18

Na 3. vrstvě od povrchu je okolo centrálního osvětlovadla hvězdicovitá rozeta. Jedná se o hlinkovou malbu v odstínech růžové, pozadí šedomodré – souvislost s výzdobou stěn nezjištěna. Z důvodu zatečení do klenby a dlouhodobé vlhkosti v interiéru stav dochování velmi špatný.

Sonda č. 19 – podél hřebínku západní úplné klenební výseče je součástí V1 jednoduché dekorování – tmavá linka (analogie u 1.27/S4).

Závěr

V prostoru 1.28 byly opět nalezeny fragmenty nejstaršího dochovaného barevného pojednání na omítce - tmavá hnědočervená výmalba s lokálním zvýrazněním arch. článků, z mladší fáze výzdoby interiéru hlinková rozeta okolo centrálního osvětlovadla (fragment poškozený zatečením). Kletovaná omítka nalézána na J stěně, tamtéž četné štukové opravy. Stěna viditelně popraskaná – trhliny ve vertikálním směru. Průzkum potvrdil, že podoba nekónického, nízce segmentově zaklenutého dveřního prostupu je novodobá (viz minimum malířských nátěrů, absence kletované omítky). Nelze vyloučit, že se jedná o zcela

novodobý průraz. Starší, dnes zazděný dveřní (?) otvor nalezen v JV rohu m.č.1.27. Na Z stěně převažují mladší zásahy, které nahradily kletovanou omítku - zjištěna pouze v S5. Doběhy na Z stěně vymodelovány v několika typech štuků, což dokládá četné opravy (i velmi staré, s bohatým souvrstvím vápenných nátěrů – např. S6,7). V SZ rohu vede stoupačka opláštěná heraklitovými deskami, maskováno omítkou s nátěry. Výrazně proměnlivý počet vrstev malířských povrch. úprav ukazuje na jejich opakované a nedůsledné mechanické snímání - škrabáním. Kromě významnějších barevných vrstev (viz výše) se objevuje v několika sondách fragmentární modrý hlinkový dekor. V S12 šablonová malba – ženská figura v dekorativním orámování - provedená černou barvou na bílém pozadí (cca 1. čtvrtina 20. stol.). Původní J stěna poškozena mimo jiné kotvením povrchových kovových trubek. Místnost postižená dlouhodobými problémy se zvýšenou vlhkostí. Do klenby nedávno silně zateklo – tvorba žlutohnědých map, narušení soudržnosti malířských povrchových úprav na omítkách a rozvinutí biologického napadení (plísně).

Restaurátoři doporučují rehabilitaci původního prostoru odstraněním S a V příčky. Žádnou z výše popsanych malířských vrstev nenavrhujeme k prezentaci. Doporučujeme zeslabení deformující masy nátěrů z povrchu klenby a okolí. V průběhu stavební činnosti důsledně chránit veškeré kletované omítky m., včetně respektování starých tras rozvodů. Restaurátoři doporučují přehodnocení záměru vybudovat v Z části místnosti šachtu. Průzkum potvrdil přítomnost pozdně renesanční omítky prakticky na celé ploše klenby (vyjma nečetných oprav). Navrhovaný posun dveří v J stěně, V směrem, je možný - bourací práce provádět z m.č. 1.27, nejlépe integrovat nalezenou levou hranu historického dveřního (?) otvoru.

Místnost č. 1.29

Obdélná místnost s plasticky dekorovanou valenou klenbou a trojbokými výsečemi. V rámci objektu neopakující se geometrická dekorace klenby, kombinuje ostře vytažené hřebínky na hranách výsečí s plochým stupňovitým reliéfem štukových rámců drobných polí (kruhových a půlkruhových traktovaných výsečemi, obdélných a oválného okupujících vrcholovou partii klenby – viz plány). Společně s průjezdem a m.č. 1.39 jde o ojedinělé prostory v 1. NP s původním půdorysem (stavební zásahy se ve všech případech omezily na úpravy dveřních prostupů, ev. okenních otvorů). Místnost má vstup z m.č. 1.28 (oproti níž má tato sníženou výšku podlahy), další dveřní otvor se nachází v centrální části Z stěny, okna v široké okenní špaletě směřují do Úvozu (J obvodová stěna). Celkem bylo při sondážním průzkumu provedeno 40 číslovaných sond.

Sonda č. 1,2 a 3

Nález iluzivního mramorování (?) na zadržce historického dveřního otvoru na S stěně v SV rohu m. - velkorysá volná štetcová malba v barevné kombinaci zelené a filaové, patrně hlinková, nebo se silně degradovaným vápenným pojídlem. Podklad tvoří hnědá, velmi nekvalitní nekoherentní omítka, charakterem hlinitá s jemně zrnitým povrchem, zprac. filcováním.

Sonda č. 11 a 12 – patrně nález barevné diferenciaci ploch geometrického pole na klenbě (štukového orámování a výplně) – profilace velice pečlivě vykletovaného štukového rámu pokryta nazelenalým vápenným nátěrem, vnitřní plocha sv. okrově růžovým vápenným nátěrem.

Sonda č. 13 – v bezprostředním okolí centrálního osvětlovadla nález okrové barevné vrstvy (2. od povrchu) – zřejmě fragment malované rozety.

Sonda č. 24 – nález graffiti – červenou rudkou provedené lineární kresby trojúhelníků.

Sonda č. 25 – vnější hrana V boční části okenní špalety s dobře zachovanou okosenou hranou v zóně zvýšené zátěže a navazujícím ozdobným ukončením v kletovaném štku (motiv „lodky“.)

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti, vyjma izolovaných fragmentů monochromních (?) barevných vrstev na kletované omítce, nalezeny žádné doklady hodnotné malířské výzdoby. Orientační malířský průzkum nenalezl dostatek relevantních důkazů o původním barevném rozlišení jednotlivých ploch a plastických částí klenby. Tzn. výsledky sondáže uvedené způsob malířské výzdoby naznačují, jednoznačně však nepotvrzeno.

Na klenbě byla prakticky ve všech sondách zjištěna kletovaná omítka. Dochována také v okenní segmentově zakončené špaletě, včetně okosených bočních hran a ozdobného vyžlabení tamtéž. Dveřní špaleta se záklenkem do m.č. 1.30 postrádá kletované povrchy, opatřena mladší jemnozrnnou omítkou, (snad z doby vzniku enfilády J křídla). Poměrně úzký dveřní otvor s nekónickou špaletou v S stěně je, dle průzkumu, zcela novodobý nebo radikálně upravený. Starší prostup zjištěn sondážním průzkumem v m.č.1.27 v tamním JV rohu. Zde vyústil v SV rohu m. – tímto vysvětlena přítomnost jinde nenalezené omítky s velkorysým dekorem (S1). Překvapivě malý počet barevných povrchových úprav na klenbě ukazuje na nedávné snímání (max. 5 monochromních vrstev malířských nátěrů, často V2 – hnědookrový vápenný nátěr, V3 – růžový opět celoplošně nanášený vápenný nátěr, v některých sondách nejstarším barevným pojednáním omítky šedý vápenný nátěr). Stopy po malířské škrabce mnohde zaznamenány, na kolmých stěnách realizováno velmi razantně, kletovaný povrch většinou nenarušen, podél lunet a doběhů klenby lokálně ponechán masivní nános malířských nátěrů. Zachované vápenné nátěry na klenbě i jinde vykazují vysokou adhezi mezi sebou i k omítce. Kletované omítky na kolmých stěnách i klenbě poškozeny trhlinami, včetně stranových a výškových úskoků skeletů. Tmeleno v minulosti, zásahy dnes většinou nefunkční, včetně vypraskané opravy statické poruchy v J části V stěny. Sondáž potvrdila množství dalších mladších stavebních zásahů na kolmých stěnách, lze předvídat jejich vzestupnou koncentraci směrem k podlaze (patrně z reliéfního stěn pouhým vizuálním ohledáním). Opakující se hloubkový defekt v kletované omítce kolmých stěn - v úrovni doběhů klenby - naznačuje, že zde mohla probíhat horizontální štuková páska - analogicky s výzdobou m.č. 1.36-8). Průzkumem zjištěno, že v SZ rohu m. stávala historická kamna – viz nález výtopny v přilehlé části m.č.1.30.

Restaurátoři doporučují rehabilitaci modelace na klenbě odstraněním deformujících druhotných vrstev (hl. případ styčných ploch s kolmými stěnami). Nesouvisle dochované kletované omítky na kolmých stěnách důsledně chránit před poškozením, mimo jiné využíváním starých tras vedení. Zvážit případnou prezentaci pozdně renesanční fáze v okenní špaletě. Při snímání druhotných vrstev z dostupných částí stěn nelze vyloučit nálezy dalších graffiti. Posun dveřního otvoru do SV rohu je možný, s omezením popsáním u m.č. 1.27.

Místnost č. 1.30 a 131

Původně jeden plochostropý prostor se symetricky umístěnými okny a arkýřem na J straně, na S v ose arkýře s největší pravděpodobností situován historický, snad původní, vstup do místnosti.

Místnost č. 1.30

Dnes obdélný prostor přístupný z m.č. 1.29, s okny v široké špaletě J stěny. Na plochý strop s lizénovým rámem, navazuje po všech stranách fabion ukončený štukovou římsou. Z příčka jako jediná ze stěn m.nepochází z nejstarší stavební fáze. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 35 sond.

Sonda č. 1 a 11 – nálezy iluzivně malovaného soklu do výšky 68 cm od současné úrovně podlahy, výše nalézán pouze monochromní sv. růžový vápenný nátěr – jednoznačně časově související (viz S5.8 atd.). Velkorysý dekor v barevné škále šedí, červených a žlutých okrů a červené, bude možné přesněji specifikovat až po případném rozšířeném průzkumu nebo celoplošném odkryvu. Stav dochování malby kolísá – v S1 všechny barevné vrstvy značně zpráškovatělé, v S11 malba v lepším stavu, čitelnější. Malba je provedena na vápennou omítku, jejíž povrch má výrazně zrnitou strukturu, na kolmých stěnách výše je tatáž omítková vrstva jemnozrnější. Do jejího čerstvého, zavadajícího povrchu byla provedena rytá kresba dekoru (přes kartón). Špatná koheze všech vrstev malby ukazuje, že byla realizována na suchý podklad, nelze vyloučit ani použití jiného, než vápenného pojiva pigmentů. Pod malbou soklu na vlastním omítkovém podkladu, výskyt přibližně 4 monochromních vápenných nátěrů a nejstarší omítky na zdivu (jejíž povrch je lokálně velmi zbrázděný filcováním). Vrstva s iluzivní malbou soklu nebyla zjištěna jinde, než na Z stěně, vyzorováno ztenčování tloušťky jejího podkladu směrem k SZ a JZ rohu.

Sonda č. 32 – nález graffiti bezprostředně na povrchu kletované omítky v Z boční straně okenní špalety – ženská figura (akt) sedící na zvířeti – lineární kresba černým uhlím (?), hůře čitelná

Závěr

V místnosti byla průzkumem nalezena hodnotná malířská výzdoba v okenní špaletě a na Z stěně.

Na kolmých stěnách průzkum prokázal výskyt kletovaných omítek, ty ovšem často porušeny mladšími stavebními zásahy - např. v S stěně SZ rohu objeven zazděný historický

prostup z dnešní chodby č. 1.42 (otvor je v kletované omítce relativně přesně vysekaný, hrany doplněny mladší štukovou vrstvou). V SV rohu V stěny byla nalezena výtopna kamen (přesné hrany nezjištěny). Hloubková sonda v JZ rohu jednoznačně potvrdila, že zdivo J a Z stěny není provázáno – naopak kletovaná omítka J plynule pokračuje Z směrem. Vyzorována diagonální statická trhlinka ve V stěně - téměř přes celou délku místnosti – její opravy jsou dnes opět nefunkční. Nesouvisle dochované fragmenty kletovaných omítek na kolmých stěnách pokrývají mladší štukové vrstvy (nános je až 3 cm), proložené malířskými nátěry. Z nich některé jsou vzorované – nález několika typů jednoduchých iluzivně malovaných soklů (často převažuje podklad v různých odstínech šedé s horizontálními linkami - např. v S1,11,19 a 23). Bezprostředně na kletované omítce proměnlivý počet monochromních vápenných nátěrů (sv. okrových, šedých event. hnědých). Okenní špaleta je, dle průzkumu zcela autentická, se zachovaným okosením hran do výšky 118 cm, včetně ukončení ozdobným výžlabkem (motiv „lodky,,). V její Z boční straně nalezeno figurální graffiti, sekundárních vrstev malý počet. Atypické je okosení vnější hrany záklenku (v centrální části, dlouhé 66 cm). Z příčku pokrývá v dolní části iluzivně malovaný sokl – zřejmě barokní nástěnná malba, nad soklem výmalba řešena monochromně. V centrální části stěny je zazděný prostup do m.č. 1.31. Jeho obvod je vypraskaný, sondy prokázaly časté opravy. Hloubkovým vývrtem do podhledu stropu zjištěny trámy S-J orientace, proložené travezami – z doby rekonstrukce ve 20. letech 20. stol. Barevné členění stropu, fabionu ani římsy nezjištěno, modelace římsy zalita nánosem malířských nátěrů.

Restaurátoři doporučují prezentaci fragmentů iluzivně malovaných soklů na Z stěně – průzkum potvrdil jejich přítomnost v místech plánovaných průrazů dveřních otvorů. Místo tohoto destruktivního řešení navrhuje otevřít zazděný otvor v centrální části stěny, kde malovaný sokl chybí. Dále doporučujeme prezentaci pozdně renesanční fáze okenní špalety. Modelace všech plastických prvků m. by měla být zbavena deformujících sekundárních vrstev. Chránit nesouvisle dochované kletované omítky na kolmých stěnách, mimo jiné využíváním starých tras vedení. Případné zaslepení nálezu graffiti by mělo být provedeno odborně-restaurátorem.

Místnost č. 1.31

Dělením původní místnosti vznikl prostor téměř čtvercového půdorysu, ke kterému byl přičleněn arkýř. Vstup do m. zajišťují dveře v S stěně (do chodby č. 1.42), Západně od pětibokého arkýře se zvýšenou úrovní podlahy situována v J obvodové stěně široká okenní špaleta. Na plochý strop s lizéovým rámem navazuje po všech stranách fabion ukončený štukovou římsou. Strop arkýře zdobí pole se složitěji vykrajovaným štukovým rámem. Strop ukončen fabionem s podfabionovou římsou. Do arkýře nástup půlkruhově ukončenou špaletou. Na rozhraní kolmé stěny a záklenku vytažena štuková římsa. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 46 sond.

Závěr

Průzkumem byly na kolmých stěnách zachyceny tři samostatné časové fáze malířské výzdoby arkýře. Na stropě nebyly nalezeny stopy hodnotné výzdoby.

Špaleta prostupu v arkýři má v dolní části kletovanou omítkou s V1 - fragmenty barevných vrstev (zcela nečitelné), na ní většinou pouze sekundární nátěry. Výše začíná na této omítka O2 (velmi kvalitní, pevná, jemnozrnná vápenná, sv. okrové barvy, povrch zpracován filcováním - vznik jemné struktury a charakteristických brázd). Z této O2 modelována římsa a hrana špalety, záklenek prostupu pokrývá O2 již celoplošně. Na O2 nalezena fragmentárně dochovaná iluzivní nástěnná malba (O2/V2 na šedofialovém pozadí okrovočervené rostlinné festony při patě záklenku, rozeta ve vrcholu – vápenná barevná vrstva pozadí dochována většinou v uspokojivém stavu, kresba rostlinného dekoru ve fragmentu). Sekundární vrstvy na O2/V2 tvoří převážně malířské nátěry, 1. sekundárním je vápenný.

Na stěnách arkýře nalézána kletovaná omítka (O1), ta částečně pokrývá i kamenná ostění oken. Na ní se nachází 1. hodnotná vrstva malby V1 – šedočerné malířské členění ploch (vrstva penetruje do povrchu omítky), V2 – opět manýristická nástěnná malba – na bílém vápenném nátěru je na červenooranžové barevné vrstvě pozadí proveden černý stylizovaný rostlinný dekor. Pokryto vrstvou kvalitní vápenné omítky O2 (charakteristika viz výše) s V3 (táž jako V2 ve špaletě prostupu – ovšem zde bez čitelného dekoru). O2 aplikována na stěny arkýře celoplošně, před nanášením provedeno napekování vrstvy O1.)

Ve vrcholu záklenku prostupové špalety dále zjištěn fragment mladší rozety, na stěnách arkýře mladší dekorativní výmalba – s modrými plochami a různobarevnými linkami.

Průzkumem nebyla - v části m.č. 1.31 s obdélným půdorysem - nalezena využitelná hodnotná malířská výzdoba.

Kletované omítky na původních stěnách (S, Z a J) nalézány sporadicky – způsobeno množstvím mladších stavebních zásahů – např. zachyceny tři zazděné dveřní prostupy v Z stěně (pravděpodobně z různých časových fází – největší v centrální části náležel k enfiládě J křídla domu, stejně tak otvor v jeho ose ve V příčce). Dnešní vstup do místnosti je opět z mladší doby (absence kletovaných omítek v dveřní špaletě i okolí), vznikl patrně v souvislosti s vyčleněním dnešního prostoru č. 1.30. Průzkumem byl v SV rohu S stěny s největší pravděpodobností nalezen zazděný původní vstup (pozdně renesanční, hrany nezjištěny). Okenní špaleta též opakovaně stavebně upravována, kletovaná omítka přesto nalézána, lokálně s fragmenty barevných vrstev (V1) a modelací štukových hran. Mezi sekundárními malířskými a štukovými vrstvami, na kletované omítce původních stěn i jemnozrnné omítce V příčky, často zachycena subtilní vrstva dekorativní malby. Malbu, s motivem červených bobulí a detailně vykreslených listů na tmavém šedočerném pozadí, nelze časově zařadit, nejčitelnější v S3. V supraportě nad hl. vstupem byla nalezena blíže nedefinovatelná fragmentární malířská výzdoba. Hloubkovým vývrtem do podhledu stropu zjištěny trámy S-J orientace, proložené travezami – z doby rekonstrukce ve 20. letech 20. stol. Barevné členění stropu, fabionu ani římsy nezjištěno. Modelace římsy zalita nánosem malířských nátěrů, zatímco strop kryje minimum malířských povrchových úprav - škrabány.

Restaurátoři doporučují k prezentaci nejmladší z fragmentárních hodnotných nástěnných maleb arkýře – tj. malbu s motivem festonů a související rozety ve špaletě prostupu, plynule pokračující na stěnách arkýře (v plochách nad okny). Modelace všech plastických prvků m. by měla být zbavena deformujících sekundárních vrstev. Chránit

nesouvisle dochované kletované omítky na kolmých stěnách, mimo jiné využíváním starých tras vedení.

Místnost č. 1.32, 1.33, 1.34 a 1.35

Původně zřejmě jeden prostor s valenou klenbo proloženou tvarově různorodými (?) výsečemi (pětiboké, čtyřboká).

Místnost č. 1.32

Dnes prostor čtvercového půdorysu, přepažený novodobou příčkou z desek (S-J orientace). Valená klenba s se třemi pětibokými výsečemi (chybí v SV rohu V stěny) dosedá na pilíře předstupující z roviny stěn. Do místnosti se vstupuje z m.č. 1.35. Dveřní otvor v centrální části Z stěny je pozůstatkem zaniklé enfilády J křídla domu a ustí do m.č. 1.32. V J obvodové stěně se nachází dvě segmentově zakončené špalety oken. V J části V stěny vznikla zazděním dveřního prostupu do m.č. 1.31 nika. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 30 sond.

Sonda č. 20 – v soklové partii JZ slepé arkády nalezeny fragmenty 3 fází malířské výzdoby – šedé až černé jednoduché malované sokly. Tamtéž dochováno bohatší souvrství starších vrstev na kletované omítce – nepočítatelné množství monochromních vápenných nátěrů prostoupených hnědočernými skvrnami (souvistlost se zvýšenou vlhkostí v interiéru).

Sonda č. 11 a 12 – nálezy fragmentárně dochované dekorativní malby – na hnědém vápenném nátěru nedefinovatelný okrový dekor s černými akcenty.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady hodnotné malířské výzdoby.

Zdivo klenby a její podpěrné pilastry pokrývá vápenná omítka s jemně strukturovaným povrchem – tj. kletovaná omítka nebyla v žádné z provedených sond nalezena. Jedná se o zcela ojedinělý jev v rámci objektu. Nelze vyloučit, že v blíže nespecifikované době nahradila klenba dřevěnou stropní konstrukci (viz sousedící prostory č. 1.31 a 1.30). Kletované omítky se ve větším rozsahu dochovaly na čelní straně JZ slepé arkády (pod klenební výsečí již nikoli). V SZ a JV slepé arkádě je kletovaná omítka porušena mladšími otvory - tj. chybí v okolí dveří do m.č. 1.36 a niky. SV arkáda byla v minulosti zásadně stavebně upravována – včetně zazdění dveřního prostupu do m.č. 1.31 (součásti enfilády J křídla). Okenní špalety s okosenými hranami jsou autentické z doby vzniku objektu, dle průzkumu poškozené v minimální míře (např. v S11). V S příčce se nade dveřmi nachází zaslepené světíkové okno (v S10 zjištěn jeho dřevěný rám). Počet vrstev povrchových úprav je na omítkách klenby a stěn značně proměnlivý – povrchy nedávno nedůsledně škrabány. Sv. okrové vápenné nátěry (většinou nejstarší z vrstev) bývají v soklové partii degradovány vlhkostí (viz popis u S20). V okenních špaletách nalézán běžně jeden novodobý nátěr (latex ?) značně adheze ke kletovanému povrchu omítky.

Restaurátoři doporučují rehabilitaci starší podoby prostoru odstraněním S příčky a rekonstrukcí SV slepé arkády, podle zachovalých. Chránit nesouvisle dochované

**kletované omítky na kolmých stěnách, mimo jiné využíváním starých tras vedení.
Zvážit případnou prezentaci pozdně renesanční fáze v okenních špaletách.**

Místnost č. 1.33 a 1.34

Prakticky jedna drobná místnost přimykající k chodbě č. 1.42, novodobě předělená příčkou. Příčka je orientovaná S-J a dosahuje pouze do výšky cca 2 m od současné podlahy. Tímto vznikly v dveřní špaletě S stěny dva samostatné dveřní otvory se společným nadvětlíkem. Jen příslušný úsek klenby dřívější velké obdélné místnosti si zachoval původní tvar, i pozdně renesanční V stěna viditelně prošla mladšími stavebními zásahy (doběhy klenby se ztrácí v kolmých stěnách – tzn. pata klenby není předsazena). Klenební výseč je atypická tvarem i polohou – je čtyřboká a s V stěnou nesvírá obvyklý tupý úhel, zde naopak úhel ostrý – důvod tohoto řešení nezjištěn. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 7 sond v m.č.1.33. „Zaskladnění“, prostoru umožnilo sondovat pouze na klenbě a ve vyšších partiích, pro průzkum zvolených, stěn - J, V a S, včetně dveřní špalety.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady hodnotné malířské výzdoby.

V provedených sondách nebyla nalezena kletovaná omítka – nejstarší zjištěnou omítkou je jemnozrný vápenný štuk s povrchem zpracovaným filcováním. Pozitivní nález této vrstvy O1 na S, V a J stěně (v jejím JV rohu), tzn.zdi prostoru jednotně omítnuty po vzniku J příčky. Zaznamenány četné štukové vysprávky, v nižších úrovních zkoumaných stěn hrubozrné, velkoplošné, s nedbale zpracovaným povrchem. Na O1 velké množství malířských povrchových úprav. Masivní nános malířských vrstev eliminoval strukturovaný povrch omítky - tj. tato s celým souvrstvím nátěrů vizuálně zaměnitelná za kletovanou. Nejstarším malířským pojednáním je bílý vápenný nátěr, V2 – šedofialová barevná vrstva, následuje nepočítatelné množství vesměs monochromních šedých, bílých event. hnědých vápenných vrstev a dále hlinkové (jedna z hlinkových má je nedefinovatelný červený dekor na růžovém pozadí, další opět nečitelná hlinková výmalba sestává z modrého dekoru na sv. šedém pozadí. V interiéru jsou dlouhodobé problémy se zvýšenou vlhkostí - dochází k samovolnému odlupování vrstev nátěrů. **Restaurátoři doporučují provedení dodatečného orientačního průzkumu nyní nepřístupných ploch – klenby a záklenku dveřní špalety v S stěně. Dále doporučují rehabilitaci původního prostoru odstraněním příček (J a V).**

Místnost č. 1.35

Dnes drobný prostor s rovným novodobým pohledem, stavebně značně upravovaný. V S stěně je historický vstup do chodby č. 1.42, další v pozdně renesanční Z stěně (do v m.č 1.37), poslední se nachází v J příčce a vede do m.č. 1.32). Vzhledem k omezeného přístupu (přítomnosti vestavěného nábytku) a množství mladších příček sondováno v menším rozsahu. Při orientačním průzkumu provedeno celkem 5 číslovaných sond.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady hodnotné malířské výzdoby.

Hloubková S2 do podhledu (resp. vývrt deskou z hobry) prokázala přítomnost valené klenby s pětibokou výsečí. Kletovaná omítka nebyla v žádné z provedených sond zachycena – ani v S5 (viz dveřní špaleta v S stěně – její Z boční strana má na zdivu pouze jednu omítkovou vrstvu s jemně strukturovaným povrchem, segmentový záklenek nebylo možné zkoumat, V boční strana špalety je dnes částečně vybourána). Pilastr vynášející doběh klenby poškozen instalací dveří do m.č. **1.37** a následně tvarově rekonstruován s tím, že cca polovinu šířky pravé strany dřevěné dveřní obložky dnes překrývá hmota pilastru. **Restaurátoři doporučují provedení dodatečného orientačního průzkumu nyní nepřístupných ploch – klenby a záklenku dveřní špalety v S stěně. Dále doporučují rehabilitaci původního prostoru odstraněním příček (J a V).**

Místnost č. 1.36, 1.37 a 1.38

Původně jeden prostor s valenou klenbou a styčnými trojbokými výsečemi. V m.č. **1.37** a **1.38** dochována štuková horizontální páska při dolní základně lunet kolmých stěn.

Místnost č. 1.36

Dnes obdélný prostor zaklenutý valenou klenbou se styčnými trojbokými výsečemi, vytaženými do ostrých hřebínků. Zazděné části nejsevernějších klenebních výsečí dokládají původní pokračování místnosti S směrem, ostatní stěny pochází z pozdně renesanční stavební fáze. V J obvodové se nachází segmentově zakončená špaleta okna, ve V stěně dveřní špaleta se záklenkem (do m.č. **1.32**). V S příčce je vstup do m.č. **1.38**, v jeho blízkosti prohloubena v Z stěně pravoúhlá nika. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 33 sond.

Sonda č. 20, 23, 27, 28 aj. – nálezy manýristické dekorativní výmalby – V1 na kletované omítce (samostatná vápenná vrstva – bez známek penetrace do povrchu omítky), stav dochování značně proměnlivý. 1. sekundární vrstvu tvoří monochromní vápenný nátěr.

Závěr

V místnosti byla průzkumem nalezena fragmentárně dochovaná manýristická dekorativní nástěnná malba na klenbě, ve vyšších partiích kolmých stěn a okenní špaletě. Dále byly nalezeny fragmenty související plastické dekorace stěn v úrovni

doběhů klenby. Klenbu pokrývá kletovaná omítka, zjištěná ve všech realizovaných sondách. Kletovaná omítka se ve značném rozsahu zachovala i na původních kolmých stěnách, vyjma okolí novodobého průrazu v S části Z stěny a okolí dveřní špalety ve stěně V, včetně jejích bočnic a záklenku. Plochy lunet byly původně opticky odděleny od nižších částí kolmých stěn horizontální plastickou lištou, vytaženou v kletovaném štuku (profil hranolku, v úplnosti dochováno v m.č. **1.37**, na jedné ze stěn v m.č. **1.38**). Štuková lišta propojovala patu doběhů (vznikl oběžný dekorativní prvek, dělicí prostor na zónu stěn a klenby). Nyní osekána, lokálně průzkumem zachyceny její náběžné hrany. Sondy v některých lunetách obnažily esovitě probrání štuku těsně nad začátkem profilace. Na J stěně plastická lišta tvarována jiným

způsobem – důvodem výška okenní špalety – plastický prvek je ukončen po stranách záklenku, kde zřejmě průzkum zachytil nečitelný fragment zapuštěného reliéfu (silně poškozeno, modelérsky opracovaný povrch nenalezen, nečitelné tvarosloví kopírují sekundární vápenné nátěry). Povrch kletované omítky je v okenní špaletě nerovnoměrně poškozený – Z boční část velmi zachovalá, V poškozena záseky zednického kladiwa a škrabáním. Na kletované omítce okenní špalety nalezeny fragmenty malby (šedé a červené pruhy lemující hrany špalety) – zřejmě součást manýristické malířské výzdoby interiéru. Tato barevně relativně střídá malířská výzdoba objevena na klenbě včetně doběhů, v lunetových polích kolmých stěn a ještě těsně pod osekanou plastickou lištou. Manýristická dekorativní malířská výzdoba respektovala a podtrhovala architektonické členění interiéru a jeho plastickou výzdobu. Dnes ve fragmentárním stavu dochování, přesto dekor lokálně čitelný – hrany výsečí a klenebních kápí zdobí pruhy, iluzivní arch. motivy atd. – upřesnitelné v případě plošného odkryvu (systém výzdoby lze nejlépe vysledovat ze sond v m.č.1.38 – dříve tvořily jeden celek). Počet sekundárních vrstev na V1 značně proměnlivý – povrchy nedávno nedůsledně škrabány. Nejstaršími vrstvami jsou sv. okrové vápenné nátěry, v okenní špaletě s hnědočernými skvrnami neznámého původu (zřejmě rezidua plísní, nebo bakteriálního napadení – souvislost s zvýšenou vlhkostí - vzlínáním z 1.PP, kde je lokalizována studna objektu). Jednou z frekventovaných druhotných vrstev je tenká štuková s hlinkovými nátěry na povrchu (lokálně zjištěna i v okenní špaletě a na stěnách m.č. 1.32).

Restaurátoři doporučují prezentaci nalezené hodnotné manýristické výzdoby od vrcholu místnosti až mírně pod úroveň paty klenby, přestože je dochována ve fragmentárním stavu. Tímto by byly současně plastické části výzdoby prostoru zbaveny deformujících nánosů sekundárních vrstev. První krok by měl spočívat v rozšířeném průzkumu, s cílem lokalizace kletovaných omítek a jejich malířské výzdoby, v 2. celoplošný mechanický odkryv fragmentů manýristické malby (pozor-velmi choulostivá), v případě její absence obnažení kletované omítky a očištění štukatur. Práce by měl provádět restaurátor nástěnných maleb, ve spolupráci s restaurátorem sochařských děl, 3. odstranění nevhodných stavebních zásahů (mladších omítek, doplňků plastických částí atd.) a 4. konzervace nebo restaurování nalezených fragmentů malířské výzdoby, včetně nápodobivé rekonstrukce kletované omítky tam, kde je poškozena nebo chybí – včetně rekonstrukce oběžné lišty. Novou elektrifikaci na klenbě řešit v součinnosti s restaurátorem. Chránit nesouvisle dochované kletované omítky kolmých stěn, také využíváním starých tras vedení. Navrhujeme zvážit případnou prezentaci pozdně renesanční fáze v okenní špaletě.

Místnost č. 1.37

Drobný prostor přístupný od V (z m.č. 1.35), s okénkem – průrazem pozdně renesanční S stěnou do chodby č. 1.42. Místnost si zachovala příslušný úsek valené klenby a část nejsevernější výseče na V straně. Z konce klenebního doběhu vychází na obě strany (S a V) plastické horizontální pásy (viz popis u m.č. 1.36). Místnost má nyní funkci koupelny, se stěnami částečně pokrytými obkládačkami – průzkum realizován v omezeném rozsahu 9 sond.

Závěr

V místnosti byly průzkumem nalezeny fragmenty hodnotné malířské výzdoby na omítce z doby vzniku objektu – výrazně fragmentární manýristická malba doložena v sondách na klenbě, doběžích i lunetách kolmých stěn, včetně plastických pásků. V nižších partiích stěn zachycena pouze mladší štuková vrstva s max. 3 monochromními vápennými nátěry. Z průzkumu vyplývá, že dveřní segmentově zakončenou špaletu také pokrývá výlučně mladší omítka. Nepříliš uspokojivý stav dochování popsaných hodnotných vrstev je zapříčiněn dlouhodobě zvýšenou vlhkostí v místnosti. **Restaurátorské doporučení viz kap. Závěr k m.č. 1.36.**

Místnost č. 1.38

Dnes drobný vysoký prostor, kde se zachoval příslušný úsek valené klenby včetně části nejsevernější výseče, doběhu i plastické lišty (na Z). V J příčce je vstup do m.č. 1.36. V jeho ose, v původní pozdně renesanční S stěně, je situována segmentově zakončená nika. Tamtéž v podlaze omítaný rub schodiště v m.č. 13, 1.PP. Místnost uzavírá V plná příčka. Místnost nyní zaskladněná – omezený operační prostor umožnil realizovat restaurátorský průzkum v menším rozsahu, než by bylo žádoucí – celkem provedeno 9 sond.

Závěr

V místnosti byla průzkumem nalezena fragmentárně dochovaná manýristická dekorativní nástěnná malba na klenbě a ve vyšších partiích kolmých stěn i na štukové liště. Kletovaná omítka zjištěna na klenbě i obou původních stěnách, včetně niky v S stěně. Manýristická dekorativní výmalba se, dle průzkumu, dochovala od vrcholu m. těsně pod plastickou lištu (tj. pod patu klenby), níže na Z stěně patrný reliéf nedůsledně snímaných vrstev malířských nátěrů. Výzdoba je zachovalejší a čitelnější než v m.č. 1.36 (byť dlouhodobě tvořily jeden celek). Důležitým nálezem je v úplnosti zachovaná štuková oběžná lišta, včetně manýristického dekoru (pozor-nezaměňovat za lištu povrchového el. vedení). Na kletované omítce s dobově související malbou tvoří 1. a následující sekundární vrstvy sv. okrové vápenné nátěry, mezi dalšími (nepočítatelné množství) i vrstva štuku s fragmenty nedefinovatelné dekorativní malby. V nice na S stěně průzkumem zjištěna jako V1 na kletované omítce jen vrstva bílého vápenného nátěru. V okolí niky zachyceny pouhé fragmenty nejstarší malířské výzdoby.

Restaurátoři doporučují prezentaci nalezené hodnotné manýristické výzdoby od vrcholu místnosti až mírně pod úroveň paty klenby, přestože je dochována ve fragmentárním stavu. Tímto by byly současně plastické části výzdoby prostoru zbaveny deformujících nánosů sekundárních vrstev. První krok by měl spočívat v rozšířeném průzkumu, s cílem lokalizace kletovaných omítek a jejich malířské výzdoby, v 2. celoplošný mechanický odkryv fragmentů manýristické malby (pozor-choulostivá), v případě její absence obnažení kletované omítky a očištění štukatur. Práce by měl provádět restaurátor nástěnných maleb, ve spolupráci s restaurátorem sochařských děl, 3. odstranění nevhodných stavebních zásahů (mladších omítek, doplňků plastických částí atd.) a 4. konzervace nebo restaurování nalezených fragmentů malířské výzdoby,

včetně nápodobivé rekonstrukce kletované omítky tam, kde je poškozena nebo chybí – včetně rekonstrukce oběžné lišty. Novou elektrifikaci na klenbě řešit v součinnosti s restaurátorem. Chránit nesouvisle dochované kletované omítky kolmých stěn, také využíváním starých tras vedení.

Místnost č. 1.39

Prostor s omítaným podhledem ramene schodiště označ. 1.24 a jeho mezipodesty. Do této komory se vstupuje z chodby č. 1.42, světlíkovým kamenným portálem bez profilace. V J stěně také proraženo osvětlovací okno. Společně s průjezdem č.1.6 a m.č. 1.39 jde o ojedinělé prostory v 1. NP s původním půdorysem. Zaskladněno, tudíž sondováno v omezené rozsahu. Při orientačním průzkumu provedeno celkem 6 číslovaných sond.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady hodnotné malířské výzdoby.

Klenuté podhledy dolního ramene schodiště a jeho mezipodesty pokrývá kletovaná omítka, částečně porušená na jejich rozhraní el. vedením (lokálně el. zapuštěna, místy vedena povrchově v přeštukovaných kovových trubkách). Kletovaná omítka plynule přechází na kolmé stěny. Zde záhy přetažena dvěma velmi pevnými vrstvami omítek v celkové tloušťce až 2 cm. Z omezeného průzkumu se zdá, že původní omítku kolmých stěn ve větší míře kryjí nebo přímo nahrazují mladší štukové vrstvy. V S stěně je nad současnou úrovní podlahy do výšky cca 1 m betonový výstupek – souvislost s rozvody. V centrální části S stěny – přibližně v ose s prostupem - průzkum zachytil jakýsi, přibližně čtvercový otvor nebo niku (jeho obvod je vypraskaný, v okolí kletovaná omítka hrubě osekána). Dveřní špaleta má kompletně dochovanou omítku z nejstarší stavební fáze, vnější hrany jsou v zóně zvýšené zátěže typicky okosené. V bezprostřední okolí kamenného portálu původní omítka m. chybí, nahrazena mladší – tzn. portál je zřejmě druhotně použitý, včetně pozdější instalace na nynější místo. Z povrchu kamene byly, neznámo kdy, zcela odstraněny barevné povrch. úpravy. Jediné okno je mladším (snad barokním) průrazem. Na zdivu okenní špalety zjištěna omítka s jemně zrnitým povrchem, nejstarší barevnou vrstvu tvoří šedomodrý monochromní malířský nátěr. Souhrnně - povrchy omítek pokrývá velmi proměnlivý počet malířských nátěrů, místy se samovolně oddělují (důvodem zvýšená vlhkost v interiéru a vzlyňající vlhkost v omítkách, doprovázená vodorozpustnými solemi). Na kletované omítce podhledů zjištěno minimum vrstev, na kletovaných površích přetažených mladšími štuky často zachováno bohatší souvrství vápenných nátěrů – starší z nich bývají sv. okrové (někdy s fialovými skvrnami - rezidui plísni (?)), mladší většinou šedivé.

Restaurátoři doporučují provedení dodatečného orientačního průzkumu po vyklizení místnosti. Čistě hypoteticky nelze vyloučit původní pokračování schodiště do 1.PP. Do prostoru by neměla zasáhnout ani jej nijak poškodit šachta plánovaná v JZ rohu m.č. 1.22. Necháváme na zvážení prezentaci kletovaných povrchů nejstarší omítky na klenbách. Veškeré fragmenty kletované omítky by měly být chráněny, včetně respektování starých tras rozvodů.

Exteriérový prostor č. 1.41 a 1.42

Prostor č. 1.41 je architektonickým novotvarem, otevřeným do dvora objektu. Vznikl při přestavbě domu ve 20. letech 20. stol.. Navazující chodba č. 1.42 přimyká k místnostem J. křídla. Její délka koresponduje s délkou J křídla. Je symetricky ukončená barokními (?) schodišti do krajních místností domu na úrovni 1.PP. Barokní přestavba patrně změnila původní úroveň podlahy prostoru č. 1.42.

Prostor č. 1.41

Společně s předstírní rezidence (č. 1.23) vytváří tento prostor jakýsi otevřený vstupní parter do J křídla. Centrální prostor je plochostropý (patrně s traverzami a průzkumem zjištěnou cementovou omítkou). Symetricky umístěné menší prostory po stranách centrálního jsou opáreny křížovými klenbami svedenými do pilířů.

Závěr

V prostoru byla na nalezena manýristická dekorativní malba na pilířích otevřených arkád. Malba přísluší k výzdobě chodby č. 1.42, jenž pokrývala veškeré tamní omítané povrchy a plynule přesáhla na J strany arkád.

Pilíře arkád jsou tvarově upravované ve 20. letech 20. stol – původně byly rovné (bez kolmých výstupků, analogicky jako pilíř v centrálním prostoru č. 1.41) a minimálně v horní části hladké (tj. štukové prstence jsou novodobými doplňky, soklové partie pilířů pokrývá cementová vrstva – kletovaná omítka nenalezena). Malířská výzdoba sestává z iluzivně arch. členění (horizontální pruhů atd., barevné vrstvy šedé, černé). Klenba je železobetonou skořepinou z 20. let 20. stol.).

Chodba č. 1.42

Architektonicky komplikovaná komunikace, jejíž součástí je i klenutý prostor pod m.č. 1.28 a 1.27, na úrovni 1.PP. V prostoru pod m.č. 1.28 a 1.27 byly na klenbách nalezeny kletované omítky, na kolmých stěnách nezjištěny (důvodem četné stavební zásahy - rozvody, dveřní průrazy). Vnější V stěnu m.č. 1.28 opět pokrývá omítka nejstarší stavební fáze i s malířskou výzdobou. Zajímavým zjištěním je zabíhání této vrstvy na J stěně do hloubky V stěny (v S19). Tato skutečnost by nasvědčovala tomu, že chodba původně plynule pokračovala na úrovni 1.NP k V konci objektu. Pozdně renesanční fáze chodby č. 1.42 se na 1.NP, až na výjimky, dochovala v partii kleneb, horních částech stěn a pilířů arkádových prostupů :

Nejlépe dochované úseky:

1. klenební pole od V (se styčnými trojbokými výsečemi vytvarovanými na hranách do ostrých hřebínků) – kletovaná omítka pouze s lokálně poškozenými hranami hřebínků, jinak intaktní. Manýristická výzdoba (stylizovaný rostlinný motiv na hranách, pruhy s dekorem vejcovce atd., v barevné škále červených a žlutých okrů, šedí a černé (ta s lokálními zelenými akcenty) je velmi zachovalá a čitelná. Plynule přechází na kolmou stěnu (v lunetě zřejmě nalezen iluzivně malovaný feston s ovocem, níže směrem k podlaze iluzivně

malovaná sv. okrová velkorysá draperie, s červenohnědými záhyby). Při průzkumu nalezen zazděný mladší dveřní otvor (popis níže). Hrany záklenku arkády v minulosti tvarově upravovány – ještě na přechodu z kápě na kolmou plochu na S výskyt kletované omítky s malbou, níže původní osekáná, hrana vymodelována v mladší štukové vrstvě. Počet druhotných vrstev velmi proměnlivý (většinou malý), 1. sekundární tvoří běžně vápenný nátěr

2. klenební pole od V (platí popis k 1. klenebnímu poli), v nižších částech J stěny dveřní otvory – současný do m.č. 1.31 a východněji zazděný historický.

3. klenební pole od V – kompletní náhrada kletovaných omítek přibližně v rozsahu celého klenebního pole, totéž platí pro přilehlé kolmé části na J a S – přímo na zdivu natažena kvalitní zrnitá omítka, rekonstrukce vychází z okolních polí, přesto nedodrží způsob zakřivení klenby ani tvar hřebínků

4. klenební pole od V – horší stupeň dochování – mechanické poškození malby i četnější hloubkové defekty v omítkách (včetně pekování), malířská výzdoba je stále čitelná, jinak platí popis k 1. klenebnímu poli, arkáda na S je zazděna, průzkumem nalezeny její okosené hrany, i mladší úpravy hran. Na pilíři nález graffiti (štetcová kaligrafie).

5. klenebním polem od V začíná jednodušší typ výzdoby klenby i kolmých stěn (je také hůře dochovaná), nika na S stěně je zcela autentická, dobově související malba nezjištěna.

Průzkumem zjištěno, že žádný z dnešních dveřních otvorů v J stěně nelze považovat za původní. Naopak nalezen zazděný segmentově zakončený prostup se štukovými hranami v ose 1. otevřené arkády na V (zřejmě barokní, kletovaná omítka v okolí hrubě osekána, prostup ohraničen v mladší, kvalitní štukové vrstvě, respektující rovinu kletované omítky). V jeho blízkosti (západním směrem) průzkum pravděpodobně zachytil původní vstup do nepředělené m.č.1.30 a 1.31. V S stěně bylo z prostoru č. 1.39 proraženo v mladší fázi okno, na J straně Z konce chodby porušilo kletované omítky množství druhotných zásahů.

Restaurátoři se domnívají, že chodba byla původně interiérová. Malířská výzdoba prostoru se velmi podobá výzdobě Schwarzenberského paláce na Hradčanském nám., kde jsou malby datovány okolo r. 1590.

Restaurátoři doporučují prezentaci hodnotné manýristické výzdoby a kletovaných omítek celého prostoru. Prvním krokem by měl být rozšířený průzkum s cílem lokalizace kletovaných omítek a jejich malířské výzdoby, 2. mechanický odkryv restaurátorem nástěnných maleb, 3. odstranění nevhodných stavebních zásahů a 4. konzervace nebo restaurování nalezených fragmentů včetně doplnění poškozených architektonických částí v kletovaném štku. Restaurátoři nedoporučují žádné sanační zásahy v dolních částech stěn.

Prostor č. 1.23 - Sonda č. 4 dokládá kletovanou omítku s graffiti.

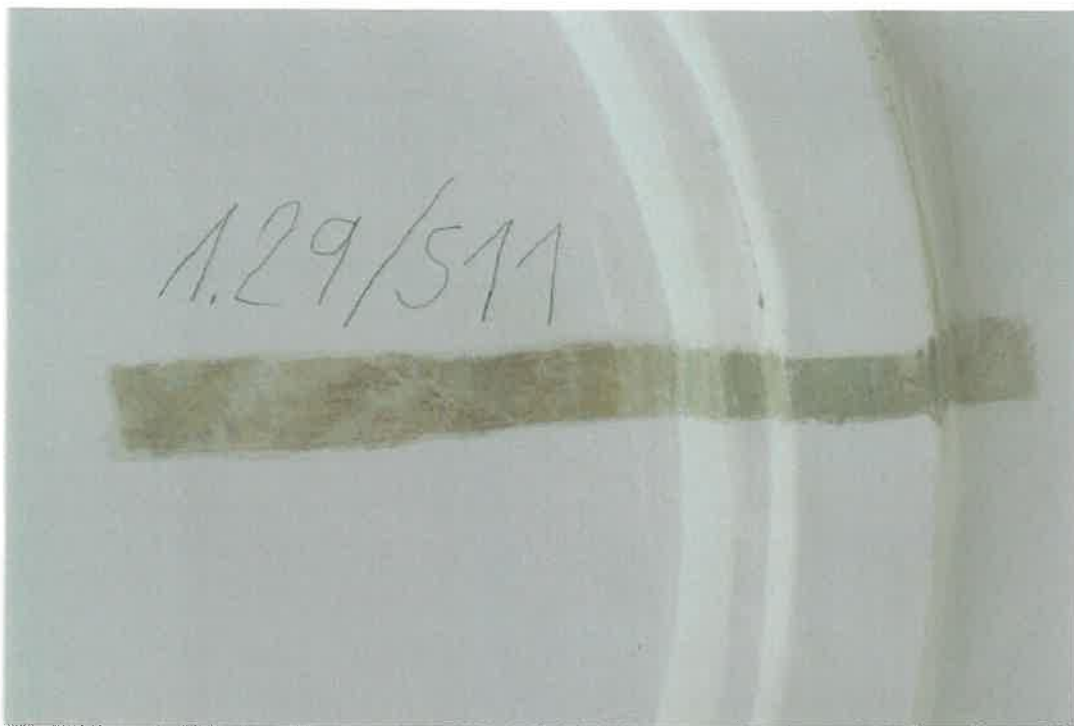
Místnost č. 1.28 - Pohled na západní stěnu místnosti s okenním otvorem vedoucím nad schodiště v prostoru 1.42.

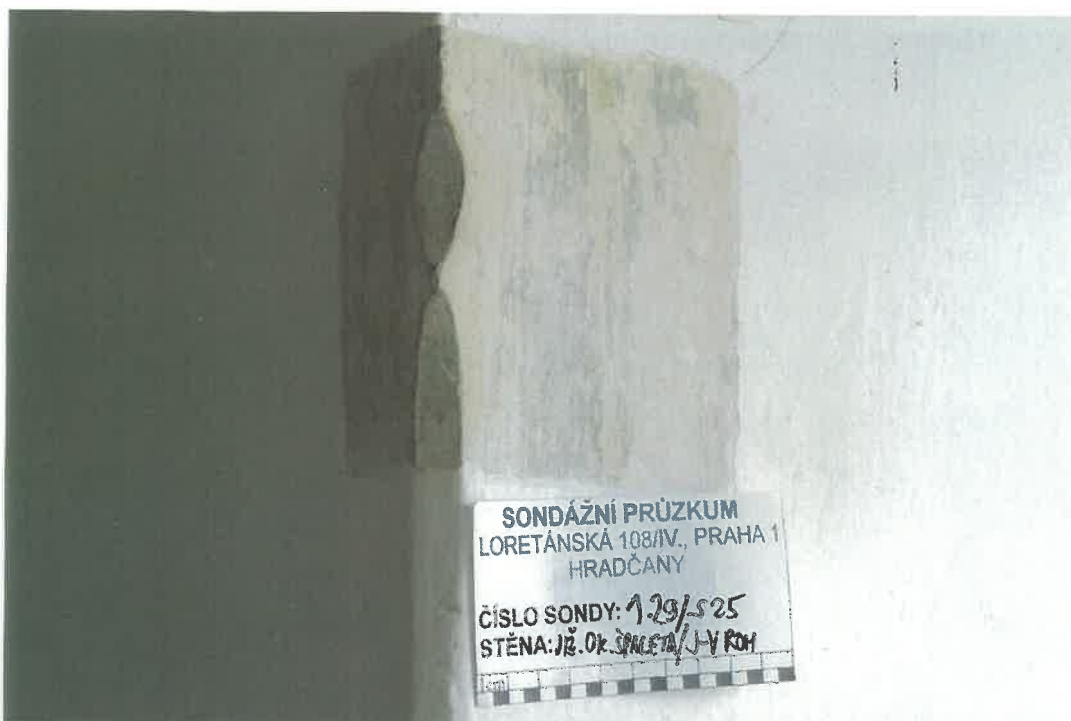
Místnost č. 1.28 - Sonda č. 18 dokládá malovanou rozetu kolem centrálního osvětlovadla z 19. století (?).

Místnost č. 1.29 - Pohled na severní stěnu a klenbu místnosti.

Místnost č. 1.29 - Sonda na vrstvu kletovaných omítek, s náznakem původní barevnosti. Zjištěn poměrně malý počet mladších nátěrů.

Místnost č. 1.29 - Sonda č. 25 na jihovýchodním nároží okenní špalety s charakteristickým vytvarováním hrany a probráním.

Místnost 1.30 - Pohled na západní část okenní špalety a část západní stěny.

Místnost 1.30 - V soklové partii západní stěny (sonda č. 1) byla na omítce hrubého povrchu nalezena dekorativní malba.

Místnost 1.30 - Sonda č. 30 na jihozápadním nároží okenní špalety s charakteristickým vytvarováním hrany a jejím probráním v horní části.

Místnost 1.30 - Sonda č. 32, provedená v západní stěně okenní špalety, ve které je zachyceno graffiti.

Místnost č. 1.31 - Pohled na jižní stěnu s prostorem arkýře.

Místnost č. 1.31 - Pohled na klenební pas mezi arkýřem, prostorem místnosti a na zastropení arkýře.

Místnost č. 1.31 - Sonda č. 9, provedená na podhledu klenebního pasu mezi arkýřem a prostorem místnosti, doložila přítomnost mladšího snad barokního (?) malovaného rostlinného dekoru.

Místnost č. 1.31 - Sonda č. 10 ve cviklu klenutí vstupu do arkýře dokládá existenci několika fází malířské výzdoby. Ve starší z nich, která je osamoceným fragmentem, jde o dekorativní malbu na kletované nejstarší omítce, provedenou černou linkou na červeném podkladě, mladší šedá je vrstvou, která souvisí s nalezeným rostlinným dekorem v sondě č. 9.

Místnost 1.32 - Pohled do místnosti, severním směrem.

Místnost č. 1.36 - Pohled na jižní stěnu, okenní otvor a klenbu místnosti.

Místnost č. 1.36 - Sonda č. 23 dokládá přítomnost malířské výzdoby poškozené škrabáním. Základní barevný a tvarový rozvrh dekorace je navzdory poškození čitelný.

Místnost č. 1.36 - Sonda č. 30 provedená v křížení hřebínků na klenbě dokládá přítomnost nejstarší malířské výzdoby poškozené škrabáním na povrchu kletovaných omítek.

Prostora č. 1.37 - Pohled na klenbu a horní partii severní a východní stěny. V tomto prostoru je část horizontální štukové pásky lemující původně celý prostor, rozdělený dnes příčkami na prostory č. 1.36, 1.37 a 1.38. Štuková páska se nachází v partii přechodu kolmých stěn a kleneb.

Prostora č. 1.38 - Sonda č. 3 na přechodu klenby a západní stěny dokládá malířskou výzdobu identickou s výzdobou v místnosti 1.36, se kterou tvořil tento prostor jeden celek. Zde je malba podstatně lépe dochovaná, než v sousední místnosti 1.36.

Prostor č. 1.42 - Pohled ze dvora.

Prostor č. 1.42 - Pohled od paty schodiště západním směrem.

Prostor č. 1.42 - Pohled na západní část chodby.

Prostor č. 1.42 - Pohled východním směrem.

Prostor č. 1.41 a 1.42 - Pohled na část jižní stěny a situaci kolem východní části arkády. Chodba je do prostoru dvora otevřena arkádou se třemi oblouky.

Prostor č. 1.41 - Sondy č. 7 a 8. Sonda č. 7 dokládá, že ve fázi manýristické dekorativní výmalby nebyl štukový pásek v doběhu klenutí arkády na kolmé stěně (v patce) přítomen.

Prostor č. 1.42 - Sonda č. 5 provedená na přechodu jižní stěny a klenby. V tomto místě je manýristická dekorativní malba na kletovaných omítkách mimořádně dobře dochovaná (viz popis v textu dokumentace).

Prostor č. 1.42 - Sonda č. 10.

Prostor č. 1.42 - Sonda č. 54.

Prostor č. 1.42 - Sonda č. 62. Dokládá zadržný průstup v severní stěně (mezi chodbou 1.42 a současným vstupem do residence). Je zde zachycena kletovaná omítka okrové barevnosti s charakteristicky vytvarovanou nárožní hranou.

Prostor č. 1.42 - Sonda č. 67 na rozhraní stěny a klenby v západní části chodby. Dokládá též malířskou dekorativní výzdobu, která je však poněkud jiná než malba nalezená ve východní části chodby.

Předsín a schodiště J křídla označ. 1.23, 1.24 a 2.32

Předsín

Uzavřený prostor předsíně tzv. Rezidence se vstupem J stěnou, vznikl ve 20. letech 20. stol. V rámci tehdejší rekonstrukce došlo k zazdění pozdně renesanční arkády se segmentovým záklenkem. Pilíře arkády jsou stále prezentovány, stejně tak horní část arkádového prostupu. Na částečně poškozených kletovaných omítkách pilířů byly nalezeny fragmenty šedých barevných vrstev a graffiti. Hloubková sondy do klenby prokázala, že se jedná vynášené o železobetonové skořepiny. Celkem bylo při průzkumu provedeno 5 sond.

Vzhledem k plánovanému zazdění dnešního vstupu do 2. NP tzv. Rezidence, restaurátoři doporučují otevřít prostup arkády a prezentovat jeho původní povrchy.

Schodiště

Dnes dvouramenné schodiště J. křídla, na které se na severu, na úrovni mezipodesty, napojuje novodobý útvar postranního schodiště č. 2.27.

Závěr

Průzkumem byly v prostorách schodiště nalezeny fragmenty dekorativní manýristické výzdoby na kletovaných omítkách, dochovaných ve značném rozsahu.

Na stěnách dolního ramene schodiště průzkumem nenalezeny kletované omítky, pouze robustní šedá štuková vrstva s minimem monochromních malířských nátěrů, plastická „barokní“, výzdoba schodiště provedena ve stejném materiálu – stavební i dekorační úpravu lze klást do 20. let 20. stol. Stlačenou valenou klenbu, na podhledu zaniklého ramene schodiště do 3. NP (na půdu) a přilehlé klenební pasy vesměs pokrývá kletovaná omítka. Plackové klenby mezipodest jsou novodobé, hloubkovými sondami původní omítka nezjištěna. V Z stěnách mezipodest se nachází niky ukončené konchami – nyní tvarový nonsens vzniklý při rekonstrukci ve 20. letech 20. stol. (jediná tvarově autentická nika je v S stěně chodby č. 1.42.) Tzn. niky mezipodest schodiště mají často dochované vnější hrany (s okosením a ozdobným probráním - motiv „lodky,“) a centrální části, plochy mezi vyplňují tvarově, materiálově i zpracováním nevhodné štukové doplňky. Do S stěny mezipodesty radikálně zasáhl průraz dveřního otvoru na postranní schodiště – kletovaná omítka zachycena pouze po obvodu lunetového pole. Až na osvětlovací otvor je vřetenová zeď schodiště plná - kletovanou omítku mají zřejmě pouze nároží pilíře (ty jsou v zóně zvýšené zátěže široce ohraněné). Na J stěně horního ramene schodiště v sondách častý výskyt kletované omítky i na obou pasech a valené klenbě. Na kletovaných površích byla lokálně nalezena manýristická malířská výzdoba. Předpokladem pro její dochování je většinou přítomnost sekundárních štukových vrstev (O2) – nálezy skutečně hl. pod plastickými „barokními“, prvky (tamtéž, zaznamenáno mělké napekování kletované omítky). V takových případech bývá mezi O2 a fragmenty manýristické malby minimálně jeden vápenný nátěr. Nejníže průzkumem doložený výskyt manýristické výzdoby - na pilíři mezi nikami Z stěny. Původní omítka je také významně zastoupena na podestě před m.č. 2.31, včetně fragmentů manýristické výzdoby. Špaleta zazděného prostupu byla opět zatížena velkým provozem – viz její široce okosené

hrany v kletovaném štuku. V S stěně býval dveřní prostup, nyní zazděný. Hloubkovým vývrtem do rovného omítaného podhledu byla jednoznačně vyvrácena možná přítomnost hodnotných historických konstrukcí.

Restaurátoři nedoporučují prezentovat povrchy kletovaných omítek s nalezenými fragmenty dobové malířské výzdoby. S ohledem na výzdobný program přílehlých místností 2. NP tzv. rezidence, by měla být preferována historizující barokní podoba schodiště. Důrazně upozorňujeme na nutnost ochrany kletovaných omítek a lokální malířské výzdoby v průběhu rekonstrukce objektu – místy je pokrývá minimum obětních sekundárních vrstev (případ Z konce piliře včetně zdi). Zaslepení hodnotných nálezů v sondách by měl provést restaurátor nástěnných maleb. Respektovat staré trasy rozvodů, šetrně odstraňovat novodobé opláštění stupňů schodů.

Prostor schodiště č. 2.32 - Pohled na centrální pilíř schodiště.

Prostor č. 2.32 - Sonda č. 14 na centrálním pilíři schodiště. Pod mladší štukaturou malované dekorativní malované členění na kletované omítce.

Prostor č. 2.32 - Sonda č. 18 dokládá dekorativní malované lemování na hraně zaklenutí schodiště a klenebního pasu.

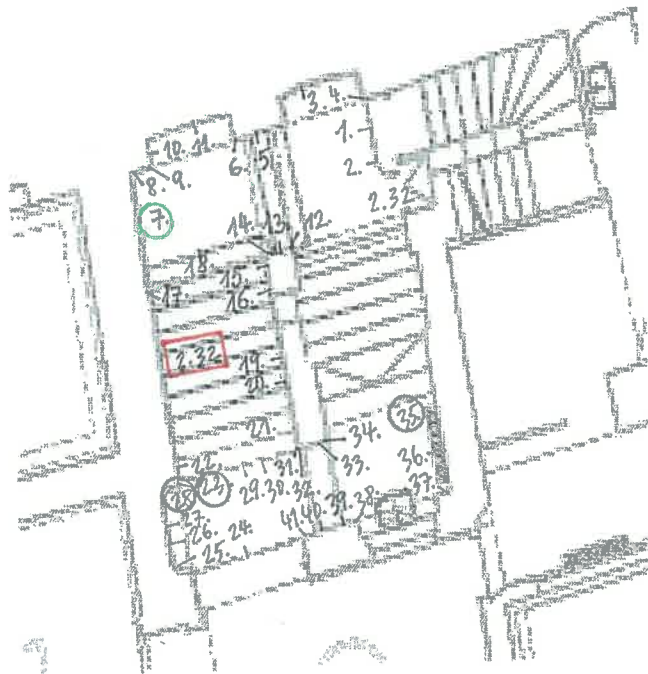
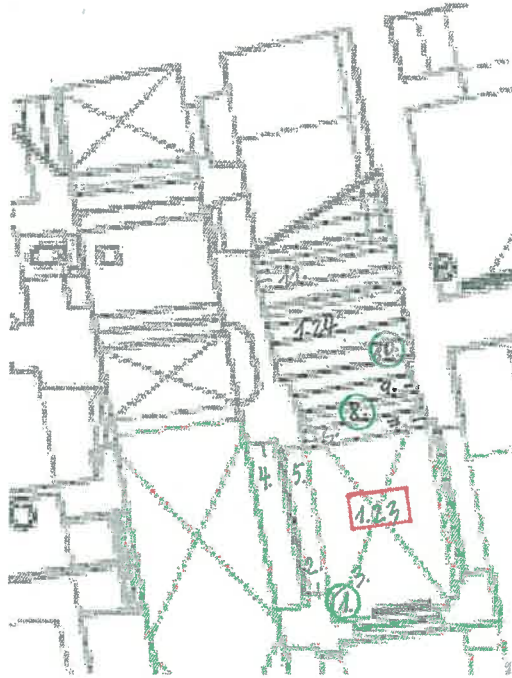

Prostor č. 2.32 - Sonda č. 33 dokládající stratigrafii nátěrů na kletované omítce.

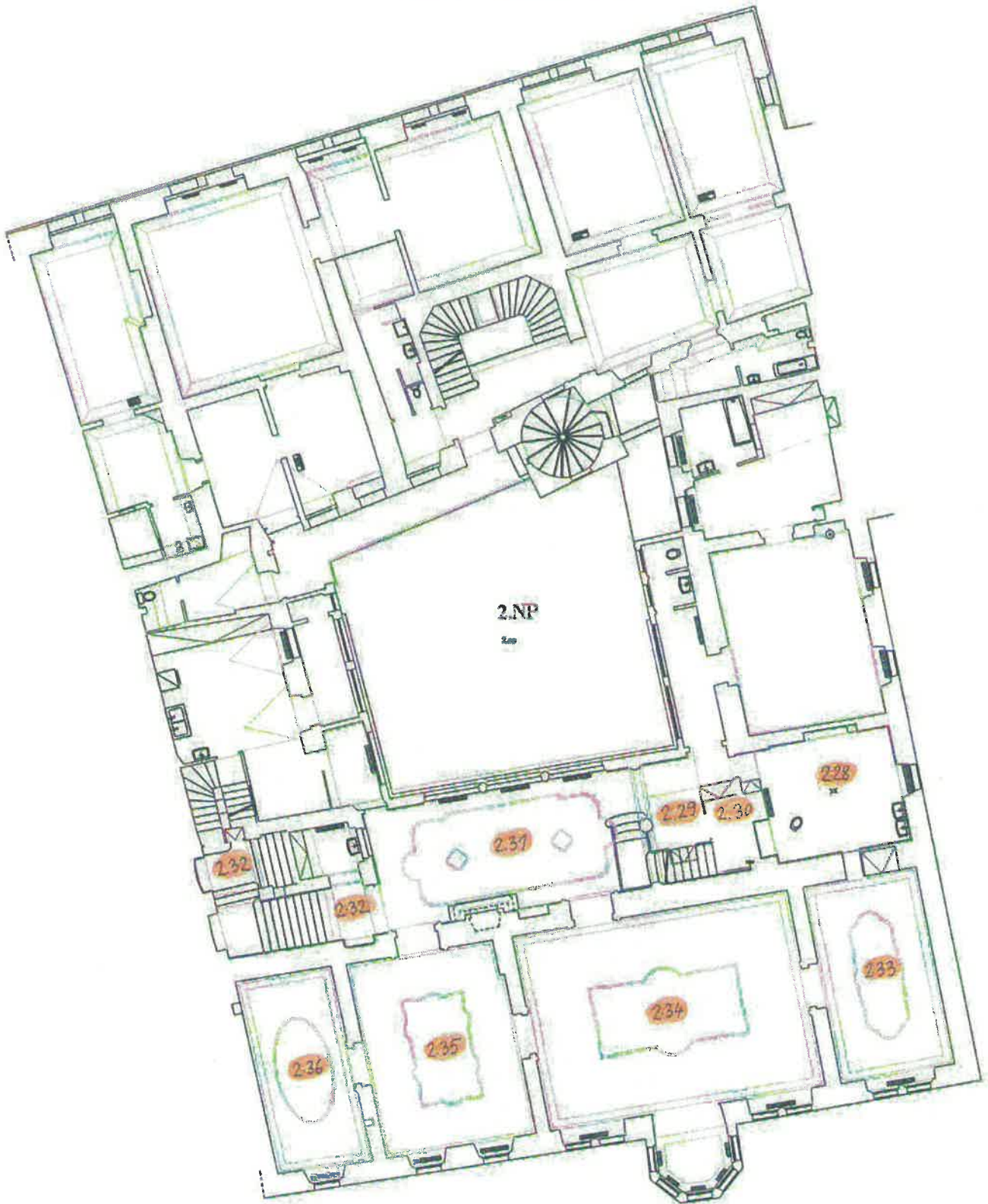

Prostor č. 2.32 - Sonda č. 40 na východní stěně v partii přechodu kolmé stěny a klenby. Dekorativní malba na kletované omítce podobně členěná jako na některých nalezených maľovaných trámech (např. v místnosti č. 2.22 či 2.18) a fragmentech vlysů mezi trámy.

Schodiště z 1. NP do 2. NP v tzv. rezidenci

2.NP – JIŽNÍ KŘÍDLO

JIŽNÍ KŘÍDLO

2. NP

Místnost č. 2.28

Místnost téměř čtvercového půdorysu tvořila hlavní koupelnu rezidence. Nachází se ve východním křídle. Vstupuje se do ní z předsíně č. 2.29 v severozápadním rohu nebo vchodem z místnosti č. 2.33 umístěným v jižní stěně. Na východní stěně se nachází jeden okenní otvor. Na severní a západní stěně je obdélný výklenek. Místnost je do výšky cca 190 cm obložena keramickým obkladem. Strop je rovný, omítaný s fabionem, který je na stěně odsazený. V místnosti bylo provedeno 8 sond, z toho dvě hloubkové do konstrukce stropu. Na stěnách se nachází jádrová hrubá omítka v tloušťce cca 1,5 cm se sádrovou vrstvou. První nátěr je tmavě okrový, následný bílý.

Stropní konstrukci tvoří rákosové trámy pokládané na západní a východní stěnu, Na dřevěném podbití se nacházejí dvě vrstvy rákosu přes sebe s 1 cm omítkou. Na tímto pohledem byl nalezený dřevěný záklopový strop. Povrchy prken i trámů jsou pokryté dehtovými depozity z kouřových zplodin, které vnikly do meziprostoru z komína mezi m. č. 2.28 a 2.33.

Závěr a doporučení:

V místnosti se nenachází historicky cenná omítka ani výmalba, proto lze provádět stavební úpravy bez omezení. Nalezený dřevěný strop s dehtovými depozity kompletně restaurovat a prezentovat.

Místnost č. 2.31

Místnost je umístěna v jižním křídle a tvoří vstupní halu rezidence. Obdélná místnost je přístupná západním schodištěm. Vstupní dveře jsou součástí dřevěné prosklené stěny. Při vstupu po levé straně se nachází vchod do kuchyně, vedle vchodu jsou tři velká segmentová okna orientovaná do dvora domu. Na jižní stěně se nachází dva vchody do reprezentačních místností. Vchody jsou opatřeny profilovanou dřevěnou obložkou, ve které jsou osazeny dvoukřídlé dveře. Mezi dveřmi se nachází pískovcových krb. Krb má jednoduché členění, pouze spodní část a horní konec komínového tělesa jsou členěny jednoduchou římsou. Východní část místnosti uzavírají dva oblouky sklenuté na středový sloup, které opticky oddělují schodiště a malou chodbičku za nimi. Dřevěné schodiště vedoucí do věže se nachází v jihovýchodním rohu. Prostor schodiště je v plánech označen č. 2.30. Vedle schodiště se nachází malá chodbička, která je v plánech označena č. 2.29. Z chodbičky lze vejít do místnosti č. 2.28 (koupelny) a do chodby č. 2.39. Místnost je po celém obvodu do výšky cca 2,3 m obložena dřevěným tmavě namořeným táflováním, ve kterém se nacházejí různé poličky a dvířka do úložných prostorů. Řada úložných prostorů se nachází pod schodištěm. Na zemi je parketová podlaha.

Na stropě se nachází robustní štukovaný rám, kopírující tvar místnosti, se dvěma štukovými rozetami kolem svítidel. Po obvodu místnosti se místo fabionu nachází jednoduchá štuková lišta. Celý interiér pochází ze 20. letech 20. století včetně schodiště, štuků, krbu, podlah atd. V místnosti bylo provedeno 12 sond, z toho jedna do konstrukce stropu.

V místnosti jsou pouze nové omítky pocházející ze stavebních úprav z 20. let 20. století. Zdivo je smíšené, místy se vyskytuje beton s asfaltovou izolací. Nová středně zrnitá jádrová omítka má šedé zbarvení. Na ni je nanášena 0,5 – 1 cm vrstva sádrové omítky. Na omítce se nachází žlutě-oranžový izolační nátěr a na něm dva bílé nátěry. Na stropě je stejné souvrství omítek a nátěrů. Ve stropní konstrukci se nachází nové prkenné podbití, nad ním nová stropní konstrukce půdy. Rákosové trámy jsou kladeny na jižní a severní stěnu. Na dřevěném podbití jsou dvě vrstvy rákosu kladené křížem s 1 cm omítkou.

Místnost č. 2.33

Místnost obdélného půdorysu je umístěna ve východní části jižního křídla rezidence. Místnost je umístěna na konci enfilády. Dveřní otvor s průhledem do dalších místností se nachází na středové ose západní stěny. Další dveřní prostup je v severní stěně, a vede do koupelny (místnost č. 2.28). Vedle těchto dveří je vestavěná skříň pocházející také z úprav z 20. let 20. století. Na jižní stěně se nachází jedno sdružené okno. Strop je rovný, omítaný, zakončený fabionem. Ve středu stropu se nachází štukové zrcadlo s freskovou figurální výzdobou, kolem něhož je reliéfní plastická výzdoba rovněž provedena ve štuku. Stěny místnosti lemuje plastická štuková římsa.

V místnosti bylo provedeno 21 sond.

Na východní stěně je pod omítkou korkovo-gumová tepelná izolace v tloušťce 5 cm. Na jižní a západní stěně jsou fragmenty výzdoby, které tvoří červený pás na šedém podkladu. Malba v pásu je nečitelná a je dochovaná pouze v horních partiích. Omítka pod malbou je středně zrnitá. Tato omítka s výmalbou byla řídkce napekovaná a opatřená sádrovou omítkou v tloušťce 1 cm, na které se nacházejí tři vápenné nátěry (bílý, oranžový a opět bílý). Na severní stěně se nachází šedá středně zrnitá měkká omítka nanášená na zdivo v tloušťce 2 – 3 cm. Na ni navazuje sádrová vrstva se stejnými barevnými nátěry (žlutá, růžová, bílá) jako na ostatních stěnách.

Na východní stěně byl nalezen zazděný výklenek s omítkou opatřenou sádrovou vrstvou v síle 2 – 3 mm. Na ní se nachází opět omítka v tloušťce cca 4 cm, na okolních zdech dosahuje tloušťky až 8 cm. Na fabionu, římsě a ploše stropu se jako nejstarší barevná vrstva vyskytuje světle šedá. Plastičnost římsy je potlačena zalitím vrstvou vápenných nátěrů.

Závěr a doporučení:

Na kolmých stěnách se nacházejí omítky pocházející z úprav z 20. let 20. století, tvořené jádrovou omítkou opatřenou sádrovou vrstvou. Pouze na jižní a severní stěně se pod sádrovou vrstvou nachází fragmentárně starší omítková vrstva se zbytky výzdoby.

Na kolmých stěnách lze provádět stavební úpravy, drážky pro nové rozvody. Tyto práce by měly být prováděny v nezbytně nutném rozsahu s maximálním využitím tras stávajících rozvodů z důvodu historické hodnoty objektu.

Místnost č. 2.34

Obdélná místnost tvoří hlavní sál celé tzv. rezidence. Místnost je umístěna v enfiládě jižního křídla mezi místnostmi č. 2.33 a 2.35. Do místnosti se vstupuje dveřmi v severní stěně. Na středu jižní stěny se nachází polygonální arkýř, který je od místnosti oddělen prosklenou stěnou. Po stranách arkýře jsou sdružená okna. Strop je rovný, omítaný s centrální figurální freskou. Freska se nachází v obdélném štukovém rámu, kolem něhož je reliéfní štuková výzdoba. Stěny jsou od fabionu odděleny jednoduchou římsou. Na podlaze jsou velkoformátové čtvercové parkety pocházející z úprav ve 20. letech 20. století. Ve vstupu

do arkýře za prosklenou stěnou se nachází klenební pás zdobený štukovou výzdobou. V arkýři je štuková římsa na stěnách, na stropě pak štuková lizéna.

V místnosti bylo provedeno 25 sond, z toho jedna hloubková do konstrukce stropu. Omítky na kolmých stěnách pocházejí z posledních velkých úprav ve 20. letech 20. století. Hrubozrná omítka je na zdivo nanесena v silné vrstvě místy až v 8 cm tloušťce. Na ni se nachází sádrová vrstva, jejíž tloušťka je od 1 mm až do 1 cm. Na vnější jižní obvodové stěně se nachází korkovo-asfaltová izolace. Na sádrové vrstvě jsou tři barevné nátěry (dva žluté, jeden bílý).

Strop tvoří vrstva rákosu na dřevěném podbití s jednovrstvou omítkou. Rákosové trámy jsou kladeny na jižní a severní stěnu. Na omítce se nachází monochromní světle šedý nátěr, který pokračuje přes fabion až na římsu. Přes něj následuje bílý vápenný. Na tento šedý nátěr pod římsou na kolmých stěnách navazuje žluto-běžový.

Situace v arkýři je obdobná. Pod omítkovou vrstvou se nachází korkovo-asfaltová izolační vrstva, na ni navazuje omítka se sádrovým povrchem. Na stropě arkýře se nachází světle hnědá měkká omítka s hladkým povrchem a dvěma monochromními nátěry (světle šedý a béžový). Teprve poté následuje sádrová vrstva se světle šedým nátěrem totožným se stropem v místnosti.

Korkovo-asfaltová izolace dosahuje tloušťky mezi 4 – 5 cm. Pod izolací se nachází omítaný podhoz. Pod tímto podhozem je v arkýři kletovaná omítka s výzdobou. Výzdobu tvoří šedý podklad s červeným dekorem, který je velmi degradovaný a proto je citlivý na oděr. V arkýři nad vstupem se nachází také kletovaná omítka, ale již bez výzdoby, pouze s několika šedými vápennými nátěry. Na ni je rovnou nanесena sádrová vrstva, již bez korkovo-asfaltové izolace.

Závěr a doporučení:

Na kolmých stěnách se nacházejí omítky pocházející z úprav z 20. let 20. století. Omítky tvoří jádrová omítka opatřená sádrovou vrstvou.

Na kolmých stěnách lze provádět stavební úpravy s drážkami pro nové rozvody. Tyto práce musí být prováděny v nezbytně nutném rozsahu s maximálním využitím tras stávajících rozvodů z důvodu historické hodnoty objektu.

Kletovaná omítka s výzdobou se nachází pouze v arkýři a to na všech stěnách pod silnou vrstvou novodobé omítky s korkovo-asfaltovou izolací. Proto musí stavební zásahy v arkýři využívat pouze stávajících prostupů a tras.

Místnost č. 2.35

Obdélná místnost je umístěna v enfiládě reprezentačních místností v jižním křídle tzv. rezidence. Vchod do místnosti je v severní stěně ze vstupní haly. Na východní a západní stěně se nacházejí dveřní prostupy umístěné na středové ose enfilády. Na jižní stěně jsou dva obdélné okenní otvory. Stěny jsou v horní části ukončeny štukovou římsou. Strop je rovný, omítaný, ukončený výrazným fabionem. Na stropě se nachází štuková výzdoba se středovým obdélným štukovým zrcadlem s freskovou figurální výzdobou. Na podlaze jsou velkoformátové čtvercové parkety pocházející z úprav ve 20. letech 20. století.

Omítky na kolmých stěnách pocházejí z úprav z 20. let 20. století, které tvoří hrubozrná omítka nanесená na zdivo v tloušťce cca 3 – 6 cm a opatřená sádrovou vrstvou a bílým vápenným nátěrem. V okenní špaletě je vrstva sádry 3 mm.

Doporučení:

Na kolmých stěnách se nacházejí omítky pocházející z úprav z 20. let 20. století. Omítky tvoří jádrová omítka opatřená sádrovou vrstvou. Na kolmých stěnách lze provádět stavební úpravy. Tyto práce by měly být prováděny v nezbytně nutném rozsahu s maximálním využitím tras stávajících rozvodů z důvodu historické hodnoty objektu.

Místnost č. 2.36

Obdélná místnost tvoří jednu z reprezentačních prostor rezidence v jižním křídle. Je situovaná v západní části a tvoří koncovou místnost celé tzv. enfilády. Místnost má jeden okenní otvor v jižní stěně. Dveřní otvor enfilády je umístěn na střední ose východní stěny. Strop je rovný omítaný, zdobený oválným štukovým zrcadlem, ve kterém je fresková výzdoba. Kolem zrcadla se nachází plastická štuková výzdoba. Pod výrazným klenutým fabionem je štuková římsa. Na podlaze jsou velkoformátové čtvercové parkety pocházející z úprav ve 20. letech 20. století. V místnosti bylo provedeno 6 sond.

Na všech stěnách se nacházejí novější omítky v tloušťce cca 3 – 6 cm opatřené vrstvou sádry. Tyto omítky pocházejí pravděpodobně z úprav z 20. let 20. století. Starší typ hrubozrnné omítky byl nalezen v severovýchodním rohu místnosti. Omítka je pekovaná a nachází se pod 1,5 cm silnou vrstvou mladší omítky. Omítka ve špaletě okna je nanášena v 10 cm tloušťce.

Závěr a doporučení:

Na kolmých stěnách se nacházejí omítky pocházející z úprav z 20. let 20. století. Omítky tvoří jádrová omítka opatřená sádrovou vrstvou. Na kolmých stěnách lze provádět stavební úpravy. Tyto práce by měly být prováděny v nezbytně nutném rozsahu s maximálním využitím tras stávajících rozvodů z důvodu historické hodnoty objektu

Místnost č. 2.28 - Dřevěný malovaný záklopový strop poškozený dehtovými zplodinami při úniku kouře do meziprostoru nad barokním podhledem z dřevěho komína ve stěně mezi m. č. 2.28 a 2.33.

JIŽNÍ KŘÍDLO

2.NP

Místnosti č. 2.33, 2.34, 2.35, 2.36 ve 2. NP (Rezidence)

Průzkum nástropních maleb a povrchových úprav štukatur

Barokní úprava objektu není prozatím přesně časově specifikována (písemnými doklady, vročením na prvcích, stylovým rozbohem uměleckořemeslných detailů a uměleckých děl). Interiérové úpravy J křídla jsou na základě finančního zhodnocení domu při prodeji Šlikům, připisovány baronovi Tunckelovi (též Duncelovi, vlastníkem od r. 1718 do r. 1725). Baron František Ernest Tunckel zakoupil dům od Černínů, kteří jej drželi (v kontextu vlastníků čp. 108) velmi dlouhou dobu, od r. 1672 do r. 1718. V době prodeje byl dům, dle písemného sdělení, značně zanedbaný. Z barokních úprav J křídla na reprezentativní místnosti palácové-ho typu se dochovala štuková a malířská výzdoba stropů 2. NP. Vročení ani autorství štukatur a nástěnných figurálních maleb při orientačním průzkumu nezjištěno, dostupné písemné materiály žádné neuvádějí ani nenavrhují. Tyto pokoje neměly s největší pravděpodobností nástropní osvětlení. Funkční řešení prostor paláce definitivně zaniklo přestavbou ve 20. letech 20. stol. Původní půdorysnou situaci si kromě hl. schodiště zachovaly čtyři reprezentační pokoje obrácené do Úvozu - místnosti č. 2.33, 2.34, 2.35, 2.36. Plastická štuková výzdoba na všech stropěch s fabiony a na pase v arkýři v m. č. 2.34 byla v této době prezentována. V centrální části každého stropu se nacházelo zabílené zrcadlo, vymezené štukovým rámem. K objevu, následnému odkrytí a restaurování nástěnných maleb v centrálních polích stropů došlo, dle písemných zpráv, právě během adaptace ve 20. letech 20. stol. akad. mal. Maxmiliánem Duchkem (1925 nebo 1926 ?, viz ZPP, ČSPSČ). Sochařská výzdoba byla opravena dílnou akad. sochaře Čapka (1925 ?). Korunní římsy sálů byly nebo dokonce nahrazeny novotvary alespoň upraveny. Nyní jsou horní části říms hluboce vyžlabené (viz rozšířená fotodokumentace orientačního malířského průzkumu na CD), ve vzniklých zahloubených prostorách byla pravděpodobně již od 20. let instalována osvětlovací tělesa (trubicový systém ?).

Zásadním restaurátorským úkolem bylo zjištění míry autenticity prezentovaných nástropních maleb v 2.NP J křídla (tzv. Rezidenci). Byly provedené zkoušky odstraňování historických restaurátorských zásahů. Stav maleb je z estetického a lokálně i fyzického hlediska dnes již neuspokojivý, a proto bylo provedení několika rozměrnějších obdélných sond na každém z polí nezbytně nutné – sejmutí druhotných zásahů je nanejvýše žádoucí. Celková rekonstrukce objektu je jedinečnou příležitostí k rehabilitaci maleb, byť budou po odstranění retuší a přemaleb působit fragmentárním dojmem.

Jediným známým a písemně doloženým zásahem je publikované sdělení o objevu, následném odkryvu a restaurování maleb v roce 1925 , 1926 (?). Dobové restaurátorské zásahy jsou již velmi problematické – žlutohnědé filmy z prachových nečistot a celoplošných

ztmavých fixází v m. č. 2.33, 2.34 a 2.36 deformují původní kolorit barokních maleb, lokální ztmavlé retuše s přebytkem bělob na všech čtyřech nástrojních malbách se uplatňují na jejich úkor, robustní plošné přemalby v nejzápadnější m. č. 2.36 způsobují spolu s dalšími vnějšími faktory (zřejmě zatékání ?) destrukci fragmentů originální malby – oddělují se od podkladu v drobných šupinkách. Zásahy z 20. let 20. století lze na základě vizuálního ohledání a sondážního průzkumu rozdělit do tří problémových okruhů – m. č. 2.34 (hl. sál, malba s pracovním názvem „Apollón a Faethon se čtyřmi ročními obdobími“, největší rozměry 325 x 540 cm) s lokálními rozsáhlými, dnes barevně konvertovanými přemalbami a celoplošnou ztmavlou fixází, vedlejší m. č. 2.35 (západně) s padající mužskou figurou (malba s pracovním názvem „Pád Faetona“, největší rozměry 395 x 235 cm) se vymyká světlostí (podezření na restaurátorský zásah mladšího data ?) a dvě krajní koncové místnosti J křídla na V m. č. 2.33 (pracovní název malby „Výjevy ze života Athény a Herakla“, největší rozměry 460 x 185 cm) a na Z m. č. 2.36 (pracovní název malby „Pravda odhalovaná časem“, největší rozměry 380 x 190 cm), s rozsáhlými až celoplošnými ztmavými přemalbami.

Sondážní průzkum ve vrstvách ztmavých fixází, přemaleb a retuší byl provedený primárně na vodní bázi (odmytí pomocí destilované vody a různě tuhých štětinových štětců), následně a lokálně org. rozpouštědly s neutrálním tenzidem v nosiči z modifikované celulózy. V sondách jsou dobře patrné zbytky neodstraněných bílých nátěrů se stopami po použitých nástrojích. Původní malby, provedené pravděpodobně technikou fresco seco, jsou velmi špatně dochované, protože bílé a dobře soudržné nátěry byly ve 20. letech 20. století, snímané jak postupným odklepáváním kladívky tak i seškrabováním. Rozsah vysrávek omítkových podkladů v provedených sondách je relativně malý – jsou to tvrdé tmely bílé barvy (pravděpodobně modifikovaná sádra) především v dlouhých spárách, kopírujících v omítkách pravděpodobně rozvolněná prkna podbití podhledu stropu.

Závěr

Stav maleb je z estetického a lokálně i fyzického hlediska dnes již neuspokojivý. Ztmavlé fixáže, přemalby a retuše restaurátoři navrhuji odstranit a kompletně a citlivě restaurovat všechny čtyři nástrojních malby.

Sondážní průzkum povrchových úprav plastické výzdoby na stropěch všech čtyř místností a meziklenním pásu na rozhraní centrálního prostoru a arkýře v m. č. 2.34 se soustředil na zjištění původních povrchových úprav, stavu jejich dochování a způsobu jejich oprav. Průzkum byl provedený jako sondážní: nejdříve nasucho pomocí skalpelů a různých vláken (skelná, žíně apod.) s cílem zjistit stratigrafii všech nanesených vrstev povrchových úprav, následně na vodní bázi (odmytí pomocí vody a destilované vody, vody s tenzidy, lokálně směsí org. rozpouštědel a hydroxidu amonného v nosiči z modifikované celulózy). Subtilní modelace štukatur z jemnozrných nahnědlých písko-vápenných směsí (povrch opatřený nažloutlým tenkým vápenným nátěrem) byl ve 20. letech 20. století zbavený ne příliš systematicky a v úplnosti nepůvodních vrstev: subtilního bílého a robustního šedo-zeleného nátěru (v některých sondách jsou patrné stopy po nástrojích, kterými byla lokálně poškozena původní vápenná povrchová úprava a obnažena nahnědlá štuková modelace). Ostatní druhotné mladší robustní nánosy, které značně deformují modelaci štukatur jsou zcela

novodobé malířské vodou rozpustné nátěry. Nalezené opravy plastických částí a hladkých ploch pozadí reliefů jsou provedené pevným štukem poněkud odlišných povrchových struktur.

Závěr

Podobu jemně modelovaných štukatur deformují robustní druhotné nánosy malířských monochromních nátěrů a lokálně i hrubé, ledabyly provedené novodobé vysprávky. Všechny nepůvodní nátěry a nevyhovující plastické opravy doporučují restaurátoři opatrně a citlivě odstranit, plastickou výzdobu stropů všech čtyř místností a arkýře včetně štukových rámu nástropních maleb i podfabionových říms kompletně restaurovat včetně rehabilitace barevnosti povrchových úprav.

Místnost č. 2.33 – pohled jižním směrem.

Místnost č. 2.33 – stav po provedení sondážního průzkumu na nástropní malbě.

Místnost č. 2.33 – sondážní průzkum ve vrstvách ztmavlých fixáží a přemaleb.

Místnost č. 2.34 – pohled západním směrem.

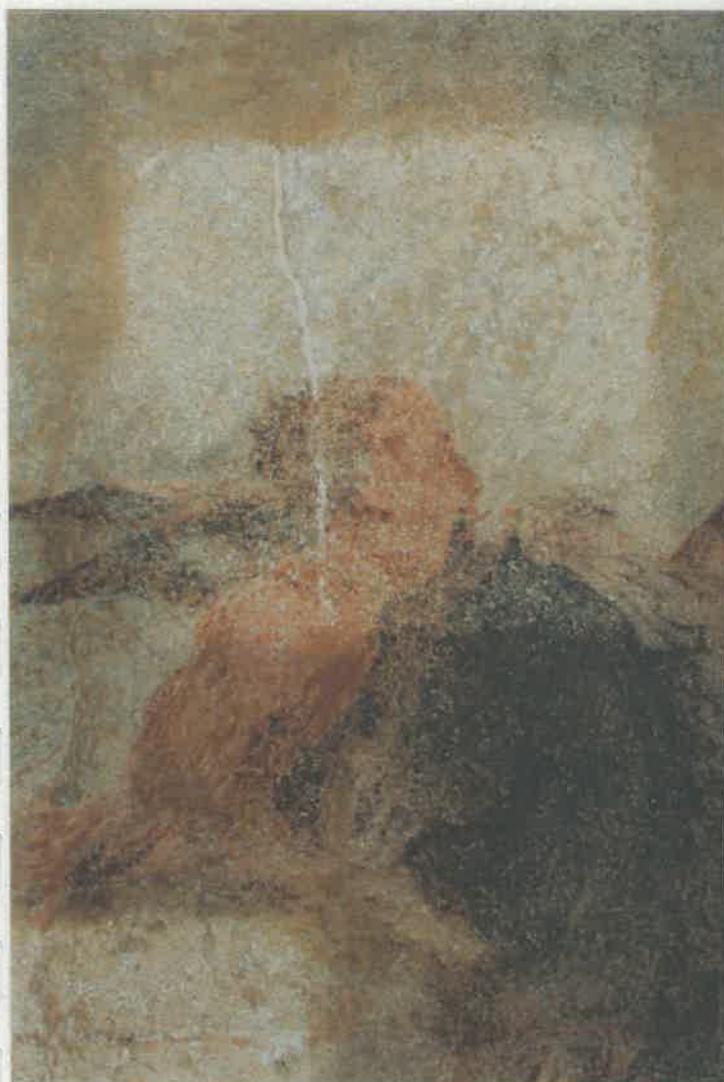
Místnost č. 2.34 – pohled jižním směrem.

Místnost č. 2.34 – celkový pohled na nástropní malbu po provedení sondážního průzkumu.

Místnost č. 2.34 – sondážní průzkum ve vrstvách povrchových nečistot, ztmavlých fixází a retuší, detail.

Místnost. č. 2.34 – sondážní průzkum ve vrstvách povrchových nečistot, ztmavlých fixáží, přemaleb a retuší, detaily.

Místnost č. 2.35 – pohled jižním směrem.

Místnost č. 2.35 – stav po provedení sondážního průzkumu na nástropní malbě a štukaturách.

Místnost č. 2.35 – sondážní průzkum ve vrstvách povrchových nečistot, ztmavlých fixází a retuší, detaily.

Místnost č. 2.36 – pohled jižním směrem.

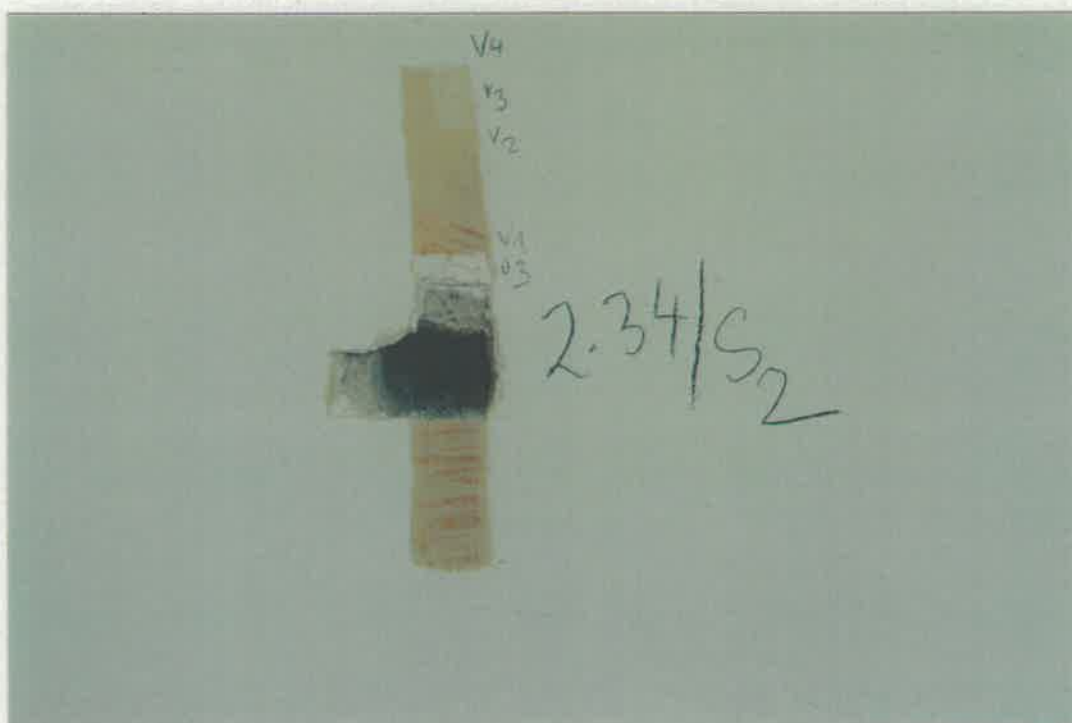
Místnost č. 2.36 – stav po provedení části sondážního průzkumu na nástropní malbě a štukaturách.

Místnost č. 2.36 – sondážní průzkum ve vrstvách povrchových nečistot, ztmavlých fixází a přemaleb, detaily.

Místnost č. 2.34 – centrální část jižního fabionu, destrukce rákosových armatur a dřeva nosných konstrukcí v důsledku opakovaného zatékání dešťové vody.

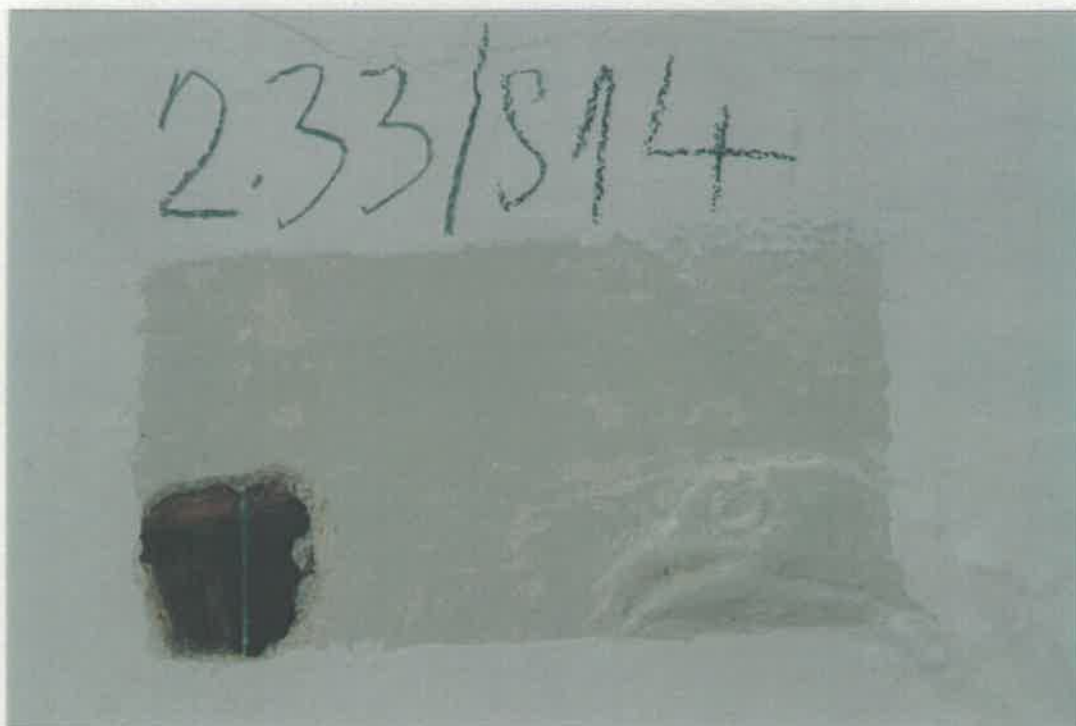
Místnost č. 2.34 – sonda S 2 na kolmé severní stěně, stratigrafie úprav povrchu zcela nových omítek z 20. let 20. století.

Místnost č. 2.34 (arkýř) – pohled na severní část a meziklenební oblouk se štukaturou.

Místnost č. 2.34 – sonda S3, nalevo je odkrytý povrch štukatury, poškozené v minulosti rasantním mechanickým čištěním (chybí závěrečná povrchová úprava).

Místnost č. 2.33 – strop, sonda S14 do podkladových vrstev až na dřevěný podhled.
Na povrchu štukatury nepůvodní úprava, která nebyly odstraněna při restaurování
ve 20. letech 20. stol.

Místnost č. 2.33 – strop, sonda S23, postupné snímání
nepůvodních monochromních nátěrů. Původní povrchová
úprava - tenký v barvě slonové kosti.

Místnost č. 2.35 – strop, západní část, detail štukové výzdoby před zahájením sondážního průzkumu.

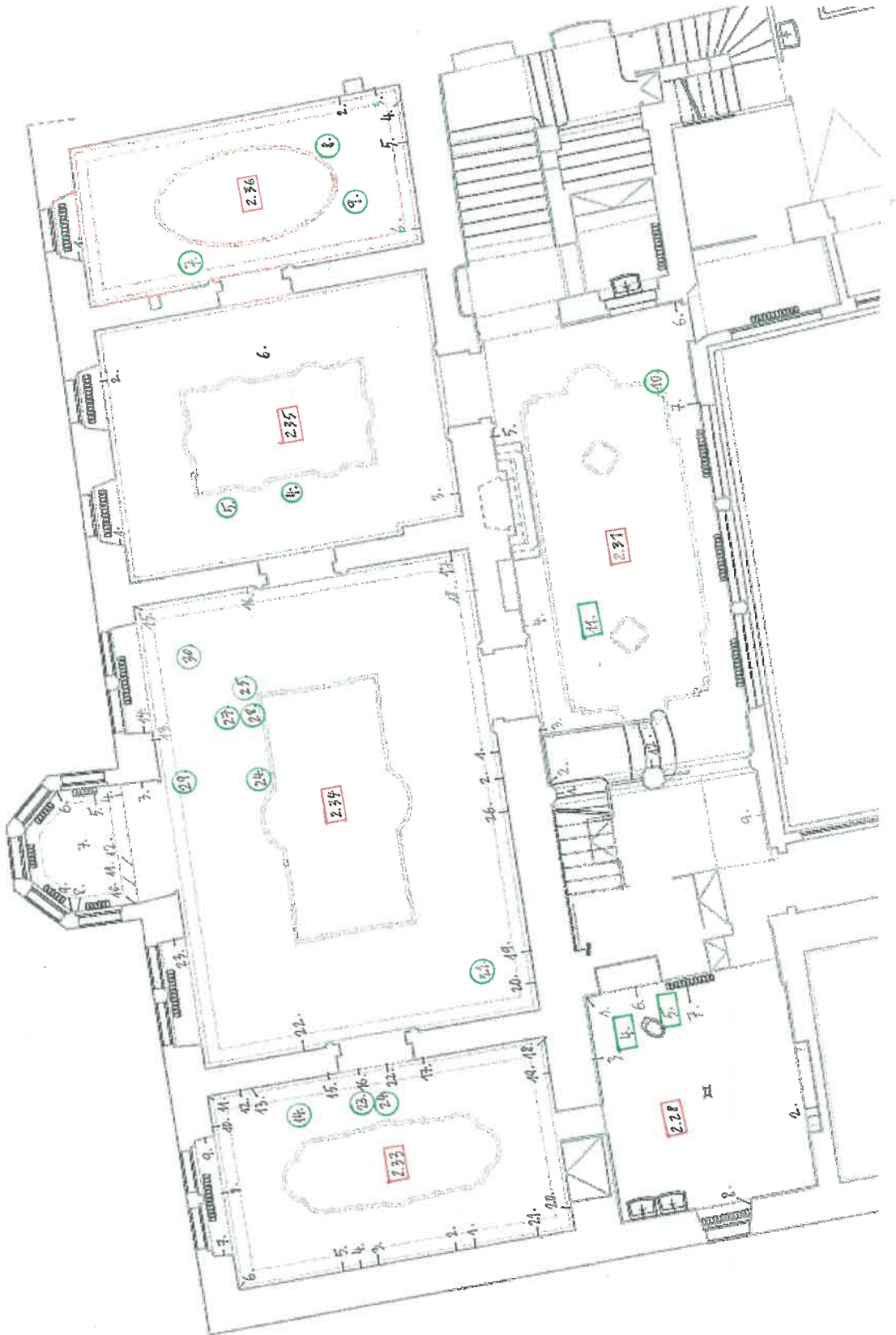

Místnost č. 2.35 – strop, sonda S6. Na povrchu původní povrchové úpravy (tenký vápenný nátěr v barvě slonové kosti) jsou zbytky špatně odstraněných nepůvodních nátěrů v barvě šedo zelené.

Místnost č. 2.36 – strop, východní část. Sonda ve vrstvách novodobých monochromních nátěrů, které značně deformují modelaci původních štukatur.

2. NP – jižní křídlo

JIŽNÍ KŘÍDLO

3.NP

Jedná se o půdní prostory č. 3.41-3.44. V rámci orientačního malířského průzkumu zkoumány pouze stěny požadované investorem – tj. průzkum cílený, zaměřený na společné příčky (S-J orientace) mezi jednotlivými půdními prostory. Investor navrhuje jejich odstranění, v SZ rohu S stěny m.č. 3.42 je plánováno obnovení dveřního prostupu.

Při průzkumu:

Místoprost č. 3.41- provedena 1 orientační sonda;

Místoprost č. 3.42 – celkem 4 číslované sondy;

Místoprost č. 3.43 – celkem 1 číslovaná sonda;

Místoprost č. 3.44 – celkem 4 číslované sondy.

Závěr

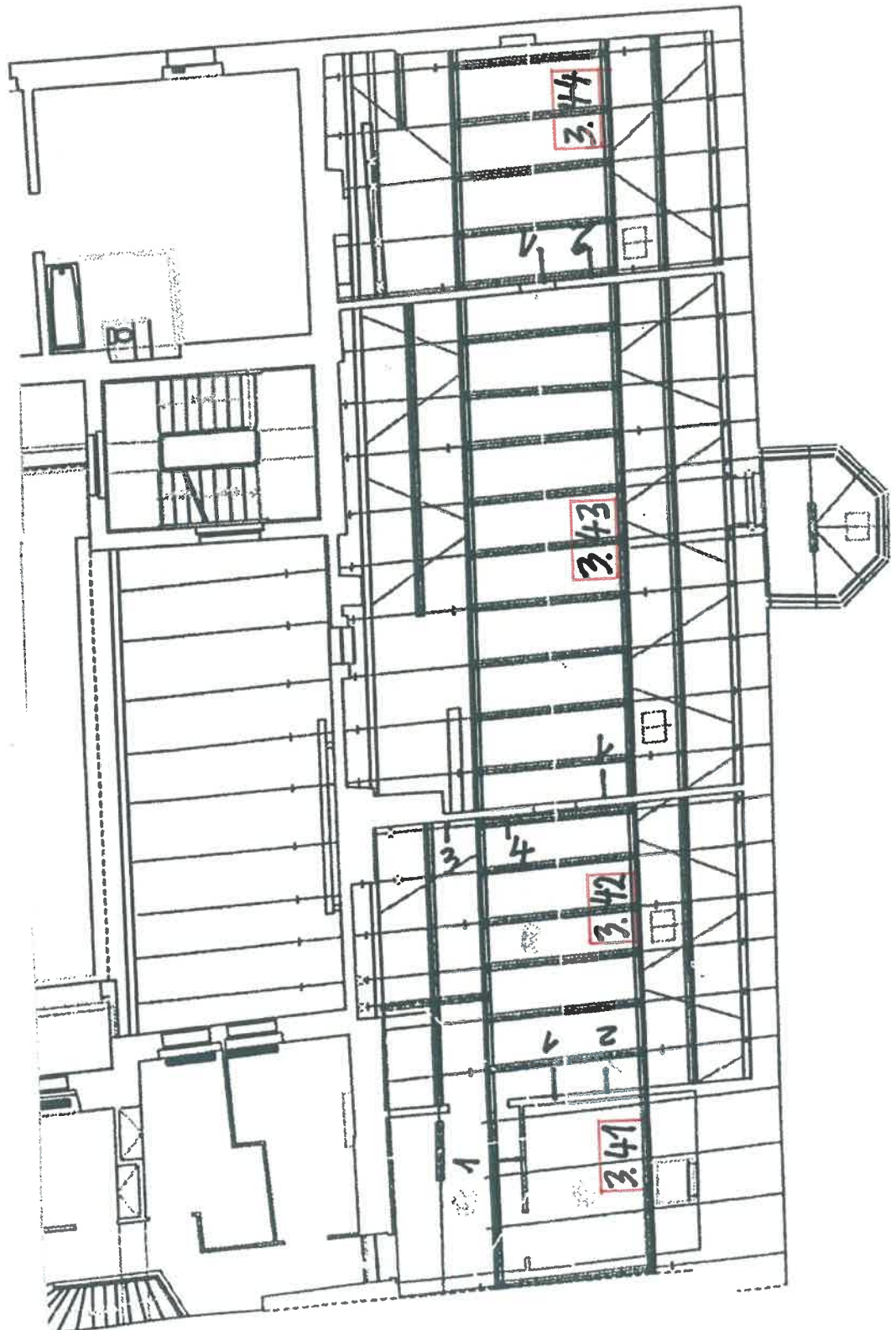
Průzkumem nebyly na příčkách půdy nalezeny doklady malířské výzdoby ani kvalitních historických omítek.

Vizuálním ohledáním zjištěno, že společné příčky mezi prostory půdy mají jednotnou podobu. Orientační malířský průzkum neprokázal, že by měly příčky pocházet z různých časových fází (viz stanovisko revizního SHP). Zdivo stěn je cihelné, na něm ve všech sondách zjištěna jednovrstvá vápenná omítka horší kvality (s menším podílem pojiva, hrubou frakcí kameniva). Povrch omítky má hrubou strukturu a znaky nedbalého zpracování. Na omítce zachycena vždy pouze 1 vrstva malířské povrchové úpravy – bílý nátěr, mimo to lokálně cákance protipožárního růžového nátěru dřevěných konstrukcí. Komínové těleso napojené na příčku mezi m.č. 3.42 a 3.43 pokrývá jiný typ omítky – s jednoznačně vyšší kohezí.

Zazděný otvor v SZ rohu S stěny m.č. 3.42 byl zřejmě dveřním vstupem. V m.č. 3.42 stále prezentován (nesondováno) se zřetelnými mladšími stavebními úpravami – zmenšováním, defekt v záklenku odhalil cihelnou vazbu, zdivo zazdívků z této strany hrubě nahozeno omítkou. V m.č. 3.38 hloubkovou sondou pravděpodobně nalezena jeho široce okosená pravá boční hrana. Ta je provedená v kletované omítce – tj. z pozdně renesanční stavební fáze. Jako výplňovým materiálem zazdívků zjištěna cihla, opuka i úlomky dřeva.

Restaurátoři nemají námitky k odstranění příček, práce provádět šetrně s ohledem na stropní konstrukce 2.NP J křídla pokryté štukovou a malířskou výzdobou. Identicky postupovat při odstraňování stavebních materiálů dnešní m.č. 3.41. Zazdívkou otvoru v SZ rohu S stěny m.č. 3.42 odstraňovat šetrným způsobem z m.č. 3.38 (viz tamní kap. Závěr).

3. NP – jižní křídlo

1.NP – SEVERNÍ KŘÍDLO

SEVERNÍ KŘÍDLO

1. NP

Jedná se o prostory č. **1.1-1.16**. Místnosti č. 1.6-1.11 jsou zřejmě dlouhodobě společnými prostorami domu (míněno od rekonstrukce objektu ve 20. letech 20. stol.), m.č. 1.12-1.19 (tj. včetně východního křídla) tvoří nyní jednu bytovou jednotku.

Místnost č. 1.1 – 1.5

Původně jeden prostor s valenou klenbou a dvěma poli styčných trojbokých výsečí a dvěma vstupy – do podloubí domu a hl. průjezdu (č. 1.6). Nyní jsou v jižní (dále J) části vyděleny čtyři samostatné prostory: místnost č. (dále m.č.) **1.2** – komora s výrazně sníženým novodobým stropem, **1.3** - místnost se vstupem do průjezdu č. **1.6** a se zachovanou částí klenby, **1.4** - technická šachta pokračující do vyšších podlaží, **1.5** - nyní toaleta se zachovanou částí klenby, kolmé stěny z části pokrývají obkládačky (tudíž sondováno v omezeném rozsahu).

Místnost č. 1.1

Místnost č. **1.1** – užší obdélný prostor s historickým vstupem kamenným portálem z podloubí na Loretánském nám.. Místnost je dnes dělením zkrácena přibližně o jednu třetinu původní délky. J příčky přepažují valenou klenbu v cca v polovině šířek jižních styčných výsečí s pozvolna vytaženými hřebínky. Vrchol těchto výsečí je zazděný v příčkách. Ve V stěně se nachází hluboký široký výklenek s rovným nadpražím, v severní slepé arkádě Z stěny je atypická situace - pohledové zdivo. Do místnosti se vchází také z m.č. **1.3**. Při průzkumu bylo provedeno 17 číslovaných sond.

Závěr

V jižní slepé arkádě Z stěny je obnažené opukové zdivo a zazděný trám. Povrch zdiva je opatřen neznámým konzervačním prostředkem, vytvářejícím na povrchu velmi silný, lesklý a neprodyšný film. Celý úsek je viditelně destruován vztlínající vlhkostí a ve vodě rozpustnými solemi. Na klenbě prakticky ve všech sondách prokázána přítomnost kvalitní kletované omítky z doby vzniku objektu. Hrany výsečí mají hřebínky neumně rekonstruované v mladší štukové vrstvě neodpovídající struktury ani tvarosloví. Příčina osekání původních hřebínků není jednoznačně zjevná. Štuk, použitý k opravám, je přetažen přes starší omítku „do ztracena“, pod a v bezprostředním okolí zachováno bohaté (nepočítatelné) souvrství světlých okrových vápenných nátěrů dobré adheze, ve větší vzdálenosti škrabáno malířskými špachtlemi. Na kolmých stěnách – S, Z a V (jižní příčky mladší, časově nezařaditelné) je původní kletovaná omítka doložena pouze v některých z provedených sond. Její plošný rozsah nebyl nezjištěn, pozitivní nálezy jsou náhodné. Dveřní špaleta do podloubí domu upravována v mladších stavebních fázích. Hluboký výklenek ve V stěně je vzhledem k nálezu mladších štukových omítek pravděpodobně novodobou stavební úpravou, analogicky i absence omítky

ve slepé arkádě. Jádrem police přisazené k J příčce je dle poklepu dřevo, povrch omítán – pravděpodobně novodobý bizardní útvar.

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Velmi proměnlivý a nevelký počet vrstev barevných povrchových úprav ukazuje na škrabání povrchů v nedávné minulosti. Na pilíři mezi slepými arkádami nalezeny pod současným bílým nátěrem fragmenty několika dekorativních výmalb, nedávným škrabáním prolínajících se (zřejmě 20. nebo 19. stol.). Např. v Sondě č. 6 (dále v textu S 6 apod.) sestávají z linek, barevně diferencovaných ploch apod., v S5 nalezen fragment zeleného dekoru (?) na olivově zeleném pozadí. Jejich fragmentárnost a propojenost neumožňuje učinění představy o žádné z fází výmalby prostoru. Investor požadoval prioritní průzkum JZ rohu místnosti a výklenku V stěny s ohledem naplánované bourací práce. V 1. případě investorem navržen vznik šachty do 2. NP, ve druhém průraz širokého okna budoucí recepce.

Restaurátoři doporučují ochranu kletované omítky na klenbě, včetně využívání starých tras el. a jiných instalací. Nevhodné doplňky hřebínků výseči navrhujeme odstranit a vytvarovat věrohodněji, v materiálu odpovídajícím originální omítce a nápodobením jejího povrchového zpracování. Sanace Z stěny proti vlhkosti a souvisejícím negativním faktorům, si pravděpodobně vyžádá stavební zásah, v této souvislosti opět upozorňujeme na nutnost ochrany fragmentů kletované omítky. Proti plánovanému vybourání otvoru ve V stěně máme následující námitku – otvor neprovádět na celou délku výklenku, ale pouze od jeho S hrany maximálně po centrální část, v jižní by zasáhl do přilehlého klenebního doběhu průjezdu a tak narušil integritu štukové výzdoby prostory č. 1.6.. Otvor nelze v případě potřeby zvětšit – protáhnout severním směrem, zde zjištěna kletovaná omítka.

Místnost č. 1.2

Drobný obdélný prostor vzniklý zásadní přestavbou ve 20. stol, se vstupem ve V příčce. Do sníženého rovného stropu nesondováno, dochování nebo zánik klenby a příslušné části výseče nejsou z poskytnutých plánů zřejmé. Při průzkumu byla v místnosti provedena jedna orientační sonda na obvodové Z stěně, jediné historické.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Charakter pohledové omítky je totožný na všech plochách místnosti. Hloubkovou sondou na Z stěně žádná starší omítka nezjištěna, zaznamenán problém se vztlínající vlhkostí a ve vodě rozpustnými solemi. Souvrství malířských nátěrů je velmi chudé a bezvýznamné.

Doporučujeme hloubkový průzkum novodobým podhledem. Pokud nebude nalezena původní klenba, navrhujeme přemístění plánované šachty z JV části m.č. 1.1 právě do tohoto prostoru.

Místnost č. 1.3

Drobný obdélný prostor vzniklý zásadní přestavbou ve 20. stol., vyjma V stěny se vstupem do průjezdu č. 1.6 jsou ostatní kolmé stěny mladšími příčkami i příslušný úsek pozdně renesanční klenby byl v minulosti upravován. Při orientačním průzkumu provedeny celkem tři sondy.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Situace obdobná jako v m.č. 1.1 - hřebínky na hraně klenební výseče neznámo kdy osekány a nově neumně domodelovány. Nejstaršími vrstvami na kletované, nápadně okrově zbarvené, omítce jsou nesouvisle zachované monochromní sv. okrové nátěry (stopy snímání malířskou špachtlí). Vstup z průjezdu je stavebně pozměněn, kletovaná omítka z doby vzniku nenalezena. **Doporučujeme alespoň částečnou rehabilitaci původní dispozice pozdně renesančního kvelbu, a to zrušením S a J příčky této místnosti. Vytažený hřebínek výseče by bylo vhodné nahradit v souladu s doporučením k m.č. 1.1.**

Místnost č. 1.4

Orientační malířský průzkum zde nebyl realizován., Prostor je technickou šachtou pokračující do všech pater domu, JZ úsek klenby bývalého kvelbu tudíž zanikl.

Místnost č. 1.5

Drobný obdélný prostor vzniklý zásadní přestavbou bývalého kvelbu ve 20. stol., přesto J a V stěna pocházejí z nejstarší stavební fáze. V S příčce se nachází vstup do m.č. 1.3, v Z příčce je přístup do technické šachty na úrovni 1. NP – m.č. 1.4.. Příslušný úsek původní klenby je stále prezentován s výsečí a doběhem v JV rohu. Při orientačním průzkumu provedeny celkem dvě sondy, nižší partie stěn neprozkoumány.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Situace obdobná jako v m.č. 1.1 a m.č. 1.3 - hřebínky na hraně klenební výseče jsou opět osekány a nově vytvarovány. Dochované části kletované omítky s původním povrchem jsou v S1 značně poškozené. V S2 kletovanou omítku zcela nahrazují mladší štukové vrstvy. Nejstaršími povrchovými úpravami na kletované omítce jsou monochromní sv. okrové vápenné nátěry. **Doporučujeme alespoň částečnou rehabilitaci původní dispozice pozdně renesančního kvelbu odstraněním S příčky této místnosti. Vytažený hřebínek výseče by bylo vhodné nahradit v souladu s doporučením k m.č. 1.1.**

Průjezd č. 1.6

Téměř čtvercový komunikační prostor s plasticky dekorovanou valenou klenbou a šesti výsečemi – průjezd severním křídlem, tj. z Loretánského nám. do dvora objektu čp. 108. Společně s m.č. 1.29 a 1.39 jde o ojedinělé prostory v 1. NP s původním půdorysem. Stavební

zásahy se ve všech těchto případech omezily na úpravy dveřních prostupů, ev. okenních otvorů. Široký dveřní otvor v S obvodové stěně domu je z podloubí opatřen reprezentativním kamenným půlkruhovitým portálem, ve směru z průjezdu se nachází segmentově zakončená dveřní špaleta. Široký dveřní otvor v J obvodové stěně má půlkruhovité zakončení ve vrcholu. V jižní části delších stran průjezdu jsou vstupy do prostoru bývalého kvelbu (dnešní předsíň č. 1.3) a do chodbičky č. 1.8. V dolní partii J stěny směrem do JV rohu ve stěně vyhloubena malá nika s konchou. Na V stěně, pod nejsevernější lunetou proraženo drobné okénko. Celkem provedeno 56 číslovaných sond. Části kolmých stěn nebyly během provádění orientačního průzkumu přístupné (plochy za domovními schránkami, u vstupu do m.č. 1.3).

Sonda č. 15, 34, 42 a 43 – nálezy dekorativní manýristické malířské výzdoby na kletované omítce. V uvedených sondách zaznamenán vyšší stupeň dochování malby - zprostředkovávají představu o bohatství vzorů a původní barevné intenzitě.

Závěr

V průjezdu byla průzkumem nalezena fragmentárně dochovaná hodnotná malířská výzdoba na klenbě, kolmých stěnách včetně některých špalet.

Poznatky o plastické a nalezené malířské výzdobě

Orientačním průzkumem bylo prokázáno, že nejstarší téměř intaktně zachovaná omítka klenby průjezdu pochází z doby vzniku domu. Klenba nese, v rámci objektu neopakující se, pozdně renesanční štukovou dekoraci. Plastická výzdoba je dle výsledků orientačního průzkumu původní a kompletní (tzn. neredukovaná osekáním, nedoplňovaná v mladších fázích, kromě defektů). Ve vrcholu klenby sestává z geometrických obrazců (viz fotodokumentace, na poskytnutých plánech chybně zakresleno, mezi kvadriloby je ve skutečnosti obdélné pole). Obrazce jsou provedeny v kletovaném štuku formou plochého reliéfu s ostrými hranami, cca 1,5 cm vysokého. Způsob provedení plastické výzdoby - jednoduchých vzor z širokých hranatých pásek - ukazuje na primární ideu dekorovat prostor především nástěnnou malbou. Hrany klenebních výsečí včetně dolní hrany klenebních doběhů zdobí plastický motiv oblého prutu (totožný prvek na styčných hranách klenebních kápí v podloubí čp. 108). Pruty nekončí ve vrcholu klenebních výsečí, ale krátce plynule pokračují – přetínají se, čímž vytváří vidlicový motiv (cca půlkruhového profilu) s ostře seříznutými konci.

Povrch kletované omítky průjezdu z velké části pojednán dobově související malbou. Malířská výzdoba respektuje a podtrhuje architektonické a štukatérské členění klenby a stěn. Na plochách kam nezasáhla, s největší pravděpodobností, prezentován povrch kletované omítky bez úprav (bez zabílení aj. - viz analogie v objektu). Průzkumem zjištěno následující: na klenbě manýristická malba pokrývala a lemovala plastické pruty, rozvíjela iluzivně malovaný plastický dekor na plochých reliéfech a na hladkých plochách v jejich okolí, vyplňovala hladké plochy uvnitř ozdobných polí ve vrcholu klenby. Rozhraní klenby a kolmých stěn pravidelně zvýrazněno malbou, ta plynule pokračovala směrem do centrálních částí lunet na kolmých stěnách apod.. O pokračování manýristické malby v dolních částech stěn si bude možné učinit představu až po případném rozšířeném průzkumu nebo plošném odkryvu. Ve špaletách širokých prostupů opět učiněn pozitivní nález souvisejících barevných

vrstev, vzor v severním prostupu (viz S31) nyní nejasný, zde také výskyt graffiti. Některé ze zjištěných vzorů, se opakují v dalších dekorativních manýristických malbách v rámci objektu (součástí nástěnných maleb, trámových stropů). Barevná škála manýristické malby průjezdu byla, zdá se relativně střídá, zato provedena v intenzivních čistých tónech (černé, červenooranžové, okrové, škále šedí).

Stav dochování kletovaných omítek, plastické a malířské výzdoby

Kletovaná omítka klenby je zachována v mimořádném velkém rozsahu – pouze na Z straně nejsevernější výseč s přesahem na lunetu kolmé stěny nahrazena, z neznámých důvodů, mladší omítkou. Dále zjištěna statická porucha v J části klenby (prochází nejjihnější výsečí na V straně směrem k vrcholu – v minulosti provedena nevhodná štuková oprava). Až na dva v úplnosti dochované, autentické klenební doběhy (v SZ a SV rohu) byly ostatní v dolních částech (do různých vzdáleností od dolní hrany) poškozeny a poté domodelovány – patrně již vizuálním ohledáním. Hrubší štukové opravy jsou různého stáří (viz diferencovaná kvalita - tvarová nepřesnost štukových doplňků a použitých materiálů).

Lunetové partie kolmých stěn jsou stále pokryté kletovanou omítkou (minimálně po obvodu klenebních výsečí, výjimkou nejsevernější lunetové pole na Z straně). V okolí vstupu do m.č. 1.3 i v bezprostředním okolí otevřeného prostupu do chodbičky č. 1.8 průzkumem kletovaná omítka nezachycena. Naopak obě hlavní dveřní špalety v S a J stěně v průjezdu jsou tvarově téměř autentické, mají lokálně poškozené hrany (v S10 zjištěn příhoz šuku cca 5 cm k Z části špalety J prostupu). Nika v JV rohu prostory je mladšího data, postrádá kletovanou omítku (ta směrem k nice nepravidelně osekána, doplněno omítkou zachycenou v nice jako O1). V blíže nespecifikovatelné časové fázi byl otevřen vstup do dnešní m.č. 1.7. (nyní je opět zazděný, mimo drobné okénko). V kolmých stěnách jsou vybourány otvory pro el. rozvodny a vymetací otvor do komína, v JZ rohu probíhají povrchové trubky lokálně uchycované do omítky. Z uvedeného vyplývá, že kolmé stěny jsou poškozeny ve větší míře druhotnými zásahy, od lunet níže nalézána kletovaná omítka mezi mladšími štukovými vysprávkami sporadicky - nepředvídatelně. Nejnižší učiněný nález 71 cm od stávající úrovně podlahy. Lokálně identifikováno hloubkové narušení kletované omítky, přičemž její silně ztuhlá povrchová skořepina (bez rozhraní) má stále uspokojivou až výbornou soudržnost, naopak horší kvalita zjištěna v hloubce, při narušení povrchu.

Malba je poškozená z minulosti plošným snímáním sekundárních vrstev malířskými špachtlemi – stav dochování velmi proměnlivý. Tam, kde zůstal zachován silnější nános barevné vrstvy je její pojivo degradováno - vrstva zpráškovatělá. Na povrchu malby bývá pravidelně 1. sekundární vrstvou vápenný nátěr, lokálně vykazuje značnou adhezi ke spodní vrstvě i k následujícím. Celkový počet sekundárních vrstev značně kolísá. Běžněji je souvrství relativně chudé, jen bezprostřední okolí plastické dekorace deformováno silnějším nánosem. Mladší vrstvy tvoří převážně monochromní malířské nátěry (nesouvisle dochované – nejstarší z nich sv. okrové, dále šedé (včetně jedné šedé vrstvy s nedefinovatelným dekorem, proloženo sv. zeleným hlinkovým nátěrem). Štukové vrstvy jsou více frekventované na kolmých stěnách. Velkoplošná náhrada kletované omítky za mladší koherentní vápennou omítku

v S části Z stěny a klenby, provedena neznámo kdy. Pokryta několika monochromními vápennými nátěry, které vyhlazují její jemně strukturovaný povrch.

V SZ rohu dvora zaznamenáno na úrovni pavlačí 3. a 2. NP dlouhodobé zatékání chybějícím a posléze nevhodně napojeným svodem. JZ roh průjezdu č. 1.6 je v důsledku této situace znatelně vlhký (nezjišťováno exaktními metodami). V průběhu provádění restaurátorského průzkumu došlo k rozvinutí houbového napadení – vizualizaci dřevokazné houby v okolí svodu na 2.NP.).

Restaurátoři doporučují prezentaci nalezené hodnotné manýristické výzdoby interiéru průjezdu, přestože je dochována ve fragmentárním stavu. Tímto by byly současně plastické části výzdoby prostoru zbaveny deformujících nánosů sekundárních vrstev. První krok by měl spočívat v rozšířeném průzkumu, s cílem lokalizace kletovaných omítek a jejich malířské výzdoby, v 2. celoplošný mechanický odkryv fragmentů manýristické malby, v případě její absence obnažení kletované omítky a očištění štukatur. Práce by měl provádět restaurátor nástěnných maleb, 3. odstranění nevhodných stavebních zásahů (mladších omítek, doplňků klenebních doběhů atd.) a 4. konzervace nebo restaurování nalezených fragmentů malířské výzdoby, včetně nápodobivé rekonstrukce kletované omítky tam, kde je poškozena nebo chybí. S podobou plánovaného průrazu do m.č. 1.1 nebyly restaurátoři obeznámeni. Bylo by vhodné jej realizovat až po případném plošném odkryvu pozdně renesanční fáze výzdoby v m.č. 1.6. Při bouracích pracích zabránit zvýšeným vibracím.

Prostory č. 1.7 – 1.11.

Původně zřejmě jedna místnost s valenou klenbou (viz fragmenty doběhu klenby na severní straně), razantně přestavěná při výstavbě schodiště ve 20. letech 20. stol.. Snad se v tomto prostoru (jižně) vyskytovalo barokní schodiště (viz písemné prameny v revizním SHP s nejednoznačným záznamem, bez lokalizace atd.). Nyní prostory označ. 1.8, 1.10 a 1.11 součástí komunikací severního křídla domu. Místnost č. 1.7 s novým stropem a m.č. 1.9 s pozůstatkem valené klenby a portálem do podloubí domu, mají nyní funkci komor.

Místnost č. 1.7

Nyní úzký a vysoký plochostropý prostor vzniklý výstavbou schodiště ve 20. letech 20. stol., se vstupem v J stěně a oknem do podloubí. Při S stěně zanikl předpokládaný doběh původní valené klenby (viz pozůstatky této v m.č. 1.9 a slepé chodbičce č. 1.11). Z stěna by měla společně se severní pocházet z nejstarší stavební fáze. V S části Z stěny je hluboký a široký, segmentově zakončený výklenek, špaleta jediného okna má rovné nadpraží. Orientační průzkum realizován v omezeném rozsahu, v počtu 6 sond.

Sonda č. 3 – nález novodobého zeleného dekoru na sv. modrém pozadí (viz rozšířená fotodokumentace na CD), samoodkryvy této malířské výzdoby též na V stěně z 20.stol..

Sonda č. 6

Nejstarší, časově nezařaditelná, omítka na J boční straně špalety výklenku pokračuje dále za jeho čelní stranu směrem k sousedícímu průjezdu č. 1.6. Z uvedeného vyplývá, že v minulosti sloužil výklenek jako relativně nízký dveřní vstup.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Strop je pravděpodobně železobetonový (viditelné praskliny podél předpokládaných armatur), nesondováno. Na historických stěnách (Z a S) nebyla v žádné z hloubkových sond orientačního průzkumu nalezena kletovaná omítka (viz S1-S3, S5 a S6). **Restaurátoři nedoporučují obnovení historického prostupu (vybouráním Z stěny nynějšího výklenku) do průjezdu č. 1.6, a to s ohledem na tamní navrženou restaurátorskou koncepci.**

Prostor č. 1.8

Malá, přibližně čtvercová chodbička mezi průjezdem a vstupem do prostoru č. 1.10 s hl. schodištěm vznikla ve 20. letech 20. stol.. Má otevřený, půlkruhově ukončený vstup z průjezdu a dřevěnou přepážku s dveřmi ve V příčce, dále plochý strop s plastickou výzdobou (analogie s štukovou dekorací přilehlého průjezdu) a hlubokou nekónickou okenní špaletu s rovným nadpražím v historické J stěně. Podlaha je oproti č. 1.6 a 1.7 zvýšena, tak aby lícovala s rovinou podesty hl. schodiště na 1. NP. Při průzkumu provedeno 8 číslovaných sond.

Sonda č. 5

Omítka stropu je dvouvrstvá, v hloubce cca 1 cm silná, nahnědlá a měkká, povrchová vrstva v síle několika mm je cementová. V tomto materiálu je vytažený plochý reliéf kruhu, tzn. pouze napodobuje plastickou výzdobu v průjezdu.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Průzkum prokázal, že přestavbou na komunikaci zcela zanikly doklady zdejší starší stavební fáze (přístup na historické schodiště?). Na původní obvodové stěně severního křídla nenalezena v okolí upravené okenní špalety kletovaná omítka, pouze mladší. Tzn. omítky celého prostoru jsou novodobé, často platí charakteristika popsaná u S5, na nich zjištěn minimální počet monochromních malířských nátěrů. Plastický štukový kruh na stropě je jednoznačně historizujícím novotvarem, taktéž tvarosloví vstupové špalety do průjezdu upraveno v symetrii s novodobou východní. **Při stavebních pracích je nutno dbát na ochranu omítek sousedícího průjezdu (zohlednit při volbě pracovních postupů – např. zabránit extrémním vibracím apod.)**

Místnost č. 1.9

Nyní úzký podélný prostor orientovaný paralelně s podloubím domu. Vznikl výstavbou schodiště ve 20. letech. Jedinou jeho původní částí je obvodová S stěna objektu, včetně příslušné části valené klenby a nadedveřní výseče širokého prostupu dřívějšího „menšího kvelbu,, (viz revizní SHP – popis z r. 2010). Prostup směřuje do podloubí a je z exteriéru opatřen prostým kamenným portálem se segmentovým překladem, další novodobý vstup v Z příčce. J silná stěna kotví stupně novodobého schodiště. Průzkum v omezeném rozsahu, celkem provedeno 6 číslovaných sond.

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. V žádné z provedených hloubkových sond nebyla zjištěna kletovaná omítka z doby vzniku objektu, tzn. že S stěna i klenba přišly při stavebních úpravách o původní povrchy, v dveřní špaletě je stejná situace – omítnuto v mladší době. S stěna je značně poškozena vztlínající vlhkostí a vodorozpustnými solemi. Malířské povrchové úpravy omítek jsou bezvýznamné.

Restaurátoři doporučují zachovat fragment klenby jako historický doklad původní stavební situace. Případný nález kletovaných omítek nelze během rekonstrukčních prací vyloučit.

Komunikace č. 1.10 a 1.11

Podesta hl. schodiště severního křídla (č. 1.10) a snížené podesty do 1. PP a SV rohu s fragmentem valené klenby bývalého „menšího kvelbu,, (č. 1.11). Hlavní utilitární funkcí Z stěny (mimo funkci komunikační - přístup z prostory č. 1.8) je kotvení stupňů schodů. Tato stěna je jako jediná zcela novodobá, ostatní porušeny: vznikem komína s vymetacím otvorem (východní stěna), instalací el. vedení (včetně vybourání prostoru pro el. rozvodny domu) a povrchových kovových trubek (J stěna). V obvodových stěnách S křídla je vždy po jednom okenním otvoru (viz popis u prostoru č. 1.8), ve V stěně (v její J části) se nachází vstup do m.č. 1.12. S ohledem na stáří schodiště (z r.1925 – 26 ?) bylo v prostoru provedeno celkem šest kontrolních sond. (5 a 1).

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. K vestavbě schodiště konstatoval již revizní SHP překvapivé nálezy částí kletovaných a dalších historických omítek na začleněných původních vertikálních konstrukcích (V a J). Orientačním malířským průzkumem tato skutečnost potvrzena, byť převážně ve vyšších úrovních schodiště.(od 2. NP). Jediný pozitivní nález omítky z pozdně renesanční fáze na úrovni 1. NP učiněn v 1.11/S1 na fragmentu doběhu klenby v SV rohu. Na hraně okenní špalety je kletovaná omítka nepravidelně osekaná, V část okenní špalety provedena v již mladším štku (analogie u m.č. 1.12,13). Kromě situace v 1.11/S1 v ostatních malý počet vrstev monochromních malířských nátěrů (často 2), jednovrstvá měkká nahnědlá omítka a pravidelně cihelné zdivo. **Restaurátoři doporučují zachovat fragment klenby jako**

historický doklad původní stavební situace. Případný nález kletovaných omítek nelze během rekonstrukčních prací vyloučit.

Místnost č. 1.12 a 1.13

Původně jeden prostor s valenou klenbou. Historický vstup z podloubí domu (viz dochovaný kamenný portál tamtéž) byl neznámo kdy zazděn a kromě větší světlosti má jednotnou podobu s dalšími dvěma okenními otvory na severu – všechny mají čtyřboké nadokenními výseče (analogie s oknem na podestě č. 1.11). Místnosti mají oproti navazujícím sníženou výšku podlahy.

Místnost č. 1.12

Dnes nepravidelná, přibližně čtvercová místnost s valenou klenbou - Z a centrální část původního obdélného kvelbu včetně začleněného centrálního okna (směr podloubí) a na J straně vstupu do m.č. 1.17, se zvýšenou úrovní podlahy. Původní prostor dělí V zalomená příčka, která zasáhla do dveřní špalety a přilehlé trojboké výseče. Nadedveřní výseč má hrany vytvarované do ostřejších hřebínků. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 20 číslovaných sond.

Závěr

Až na ojedinělý fragment barevné vrstvy na kletované omítce z doby vzniku objektu, nebyly průzkumem v místnosti zjištěny žádné další doklady hodnotné malířské výzdoby.

Na klenbě, vyjma okolí zalomené V příčky, nalézána kletovaná omítka. Na stěnách je tato porušena množstvím mladšími zásahů (podle různorodosti štukových vysprávek, omítek). Okenní špalety jsou opatřeny pouze mladšími štuky, včetně okolí vnějších hran – kletovaná omítka zachycena dále od špalet, a to nepravidelně osekaná. Z uvedeného vyplývá úprava (?) původně dveřního a okenního otvoru, starší podoba není známá, a průzkumem nezjištěna. V dveřní špaletě do m.č. 1.17 se nachází zřejmě pouze omítka mladšího data (pevná s jemnozrným povrchem, táž pokrývá okolní plochy). Malířské nátěry místnosti jsou většinou monochromní (novodobé hlinkové orientačním průzkumem nesledovány), počet proměnlivý. Na kletované omítce nalezena, na rozhranní stěny a klenby ve vrcholu – černá barevná skvrna (fragment malby ?), a dále pouze vápenné nátěry. Na příčce vysledováno pouze minimum vrstev nátěrů, možná souvislost s jejím stářím. Vstup z dnešní 1.10 je neobvykle umístěný do JZ rohu Z stěny. Podezření na další, dnes zazděný dveřní otvor cca v centrální části téže stěny, sondážním průzkumem nevyvráceno (závěr ze sond nejednoznačný). V místnosti zaznamenán problém se vztlínající vlhkostí a vodorozpustnými solemi. **Restaurátoři doporučují ochranu omítek nejstarší časové fáze, zvláště využíváním tras starých rozvodů. Navrhujeme ke zvážení případnou prezentaci povrchů kletovaných omítek.**

Místnost č. 1.13

Dnes menší část bývalého kvelbu s jedním oknem do podloubí a vstupem zalomenou Z příčkou. Tvary okenní špalety a výseče odpovídají situaci v m.č. 1.12. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 12 číslovaných sond.

Sonda č. 4 - v blízkosti vnější hrany okenní výseče, cca na V3 – na vrstvě hnědookrového vápenného nátěru se nachází fragmenty černých tahů (?) a červené barevné vrstvy (blíže neidentifikovatelné).

Sonda č. 7 - na kletované omítce nalezeny hnědé, černé a růžové fragmenty barevných vrstev (ve formě blíže neidentifikovatelných skvrn)

Sonda č. 8 a 9

Sondy v různých výškových úrovních V stěny, s přesahem na klenbu prokázaly nedávné škrabání povrchu omítek. V S8 nalezena mezi změtí zlomků - nedůsledně snímaných malířských vrstev – černá skvrna (fragment výmalby ?, analogicky jako v m.č. 1.12).

Sonda č. 11 a 12

Rozšířením dřívějšího průzkumu v okolí kamenného ostění zjištěno následující: jedná se pravděpodobně o překlad a levou stojku nižšího otvoru nejednoznačného účelu, kámen je lokálně, (v S12) oproti sondám SHP, zachován v úplnosti – tj. i s hnědě zatónovaným povrchem, hlouběji probarvení mizí. V zadržce otvoru je na kameni zřetelné bohatší souvrství vápenných nátěrů.

Závěr

V místnosti až na ojedinělé a neidentifikovatelné fragmenty barevných vrstev na kletované omítce, průzkumem nejištěny žádné další doklady malířské výzdoby. Zdá, že klenba má téměř celoplošně dochovaný povrch v kletované omítce (byť mnohde hloubkově poškozený vlhkostí, včetně J stěny! a klenby). Do klenby zasáhla analogicky jako v m.č. 1.12 úprava (?) okenního otvoru. Vně okenní výseče byla zaznamenána bohatší stratigrafie (s vápennými nátěry na opakovaně štukovaném povrchu), což ukazuje na relativně starou stavební úpravu. V rámci sondážní části revizního SHP objeven v J stěně zazděný otvor s kamenným ostěním. Bloky kameně mírně předstupují před rovinu kletované omítky v okolí. Kámen je ve špatné kondici, většinou zcela chybí jeho povrch. Kolmé stěny prodělaly množství mladšími zásahů (stejně jako m.č. 1.12), kletovaná omítka přesto nalézána, a to i s lokálními fragmenty barevných vrstev. Na nich jsou navrstveny nesouvisle dochované monochromní vápenné nátěry. Nejstarší sv. okrové až narůžovělé vápenné vrstvy se často vyznačují značnou adhezí mezi sebou i k hladkému povrchu omítky. Celkově nalézán proměnlivý počet malířských povrchových úprav - prokazatelně v nedávné minulosti snímány (hlínkové vrstvy se tímto lokálně dostaly přímo na povrch kletované omítky, viz S6 a S10 s tmavě a sv. modrými nátěry). **Restaurátoři doporučují ochranu omítek nejstarší časové fáze, zvláště využíváním tras starých rozvodů. Navrhujeme ke zvážení případnou prezentaci povrchů kletovaných omítek.**

Místnost č. 1.14

Dnes koupelna, polosuterénní drobná místnost ve věži pod vřetenovým schodištěm s novodobě upraveným přístupem z chodby č. 1.15. Okno v J stěně vede na dvůr. Tamtéž je ve fasádě zasazen kamenný portál, dnes zazděný (kromě dotčeného malého okenního otvoru). Plochy stěn z velké části pokryty obkládačkami. Průzkum realizován v omezeném rozsahu celkem 3 číslovaných sond, orientačně sondováno též na portálu ve dvoře (2 neznačené sondy).

Závěr

Průzkumem nebyly v místnosti nalezeny žádné doklady malířské výzdoby. Razantně přestavěný prostor, půdorys nelze z důvodu novodobému opláštění V a Z stěny sádkokartonem s odvětrávacím systémem určit. Podhled je opakovaně stavebně upravovaný. Zvlněný úsek podhledu při S stěně má pod novodobou max. 1 cm silnou omítkou ještě starší. Tloušťka starší omítky v sondách kolísá (cca 2-3 cm), má výrazně hrubozrnný, vlhkostí degradovaný povrch, na něm šedý hlinkový nátěr. Centrální a J část mírně zakřiveného (klenutého) podhledu dnes pokrývá beton (nesondováno, tvar se zdá zcela novodobý). Je zajímavé, že podhled nese hmotu točitého kamenného schodiště do 4. NP. Orientační malířský průzkum jednoznačně vyvrátil možnost původního pokračování schodiště do dnešní místnosti 1.14. Jsou zde problémy s extrémní vlhkostí, na omítaných površích dochází k eflorescencím vodorozpustných solí, minimum novodobých nátěrů ukazuje na nedávnou údržbu. Portál v exteriéru nese znaky druhotného použití – transferován na toto místo neznámo kdy, stojky s největší pravděpodobností zaměněny pravá za levou (obvodová profilace pásky se tímto dostala na vnitřní hranu, osekána a na vnější straně vytvořena nová - z betonu). **Po odstranění opláštění stěn a betonu z podhledu by bylo vhodné provést dodatečný SHP. K plánovanému rozšíření prostupu do m.č. 1.15 viz text níže.**

Místnost č. 1.15 a 1.16

Dnes WC a chodba, polosuterénní prostory přepažené příčkou, značně stavebně upravované. Původně jeden klenutý prostor s trojbokými styčnými výsečemi, s hranami vytaženými do ostrých hřebínků. Směrem k m.č. 1.17 na klenbu navazuje pas záklenek vstupové špalety. Zřejmě se jednalo o krátkou komunikaci mezi dnešní m.č. 1.17 a podvěžím (?).

Místnost č. 1.15

Dnes stísněný vysoký prostor se zachovanou částí klenby a štukovými hřebínky na styčných hranách. Směrem k m.č. 1.17 na klenbu navazuje vystupující pas a zahloubený záklenek vstupové špalety. Do stěn je lokálně kotveno povrchové potrubí a další kovové prvky (uchycení kotle, konzoly neznámého účelu atd.), které poškodily jejich historické omítky a zdivo. Z místnosti se je na Z novodobý vstup do m.č. 1.14 a na S do m.č. 1.16. Do m.č. 1.17 se zvýšenou úrovní podlahy vedou schody, zakončené dveřmi s rovným překladem. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 11 číslovaných sond.

Sonda č. 4 – dle všeho spíše ojedinělý nález kletované omítky v nižších částech pozdně renesančních kolmých stěn prostoru. Povrch omítky nenese stopy dobové malířské výzdoby.

Sonda č. 5

Nález manýristické dekorativní malby na kletované omítce klenby. Část malířské výzdoby je výjimečně dobře zachovalá. Sonda ukazuje změnu malířské výzdoby při přechodu z klenbových kápí na pas. Výzdoba se skládá s pruhů a pásů korespondujících s architekturou. Barevná škála je relativně střídmá (okry červené a žluté, černá a škála šedí). První sekundární monochrom. vrstvou na povrchu nástěnné malby je vápenný nátěr.

Sonda č. 8

Nález manýristické dekorativní malby na kletované omítce klenby. Malířská výzdoba je výjimečně dobře zachovalá mimo poškozené hrany hřebínku. Nález v sondě opakuje, s malou obměnou, výzdobu klenby m.č. 1.42 (tj. hrany s motivem větví – nebo-li stylizovaného vavřínu atd., pouze chybí vejcovce). Další charakteristika výzdoby viz S5.

Sonda č. 9

Nález manýristické dekorativní malby na kletované omítce ve vrcholu Z stěny pod klenbou. Malířská výzdoba je výjimečně dobře zachovalá. Ze sondy vyplývá, že zdejší dekor je blízký dekoru v lunetových partiích kolmých stěn m.č. 1.42 (viz motiv festonu s ovocem). Další charakteristika výzdoby viz S5.

Závěr

V místnosti byla průzkumem nalezena zachovalá a čitelná hodnotná malířská výzdoba na klenbě a Z kolmé stěně. Přestože se jedná fragment, průzkum ukazuje, že by mohla být dochovaná ve větší ploše. Stavební úpravy, kromě vzniku příčky, zasáhly také do dobehů klenby a částí klenutí směrem k m.č. 1.17.. Vstup z m.č. 1.17 je historický, původně měl podobu otevřeného prostupu se segmentovým záklenkem. Dveřní tvor v Z stěně (do m.č. 1.14) je zcela novodobým řešením, okolí pokryto betonovými omítkami. Kontrolní sonda na J stěně (směr JZ roh) prokázala tentýž materiál, zdivo v sondě cihelné. S stěna je, zdá se, s velkým množstvím stavebních úprav. I zde sporadicky nalézána kletovaná omítka v nižších úrovních, ve vyšších s ohledem na prostorovou stísněnost nesondováno – přítomnost nejstarších omítek (a event. manýristické výzdoby) nelze vyloučit. Malířské nátěry na V1 (dekorativní malbě) jsou monochromní, počet vrstev kolísá.

Restaurátoři doporučují šetrné odstranění druhotné příčky dělicí prostory č. 1.15 a 1.16, nejlépe za asistence restaurátora. Dále doporučují prezentaci hodnotné manýristické výzdoby téměř rehabilitovaného interiéru. Prvním krokem by měl být rozšířený průzkum s cílem lokalizace kletovaných omítek a jejich malířské výzdoby, 2. mechanické odkrytí manýristické výzdoby klenby a minimálně horní partie kolmých stěn restaurátorem nástěnných maleb, 3. odstranění nevhodných stavebních zásahů (např. doplňků poškozených klenebních dobehů) a 4. konzervace nebo restaurování nalezených fragmentů včetně doplnění poškozených architektonických částí v kletovaném štuk. K plánovanému rozšíření prostupu do m.č. 1.14 se v současnosti nelze jednoznačně vyjádřit – jeho navrhovaná podoba není restaurátorům známá,

přítomný kotel v SZ rohu neumožnil důkladnější prosondování lokality atd. Přítomnost kletované omítky s výzdobou nelze v širším okolí zcela vyloučit, byť v sondách provedených v nevelké vzdálenosti od zárubní stávajících dveří jsou výsledky negativní.

Místnost č. 1.16

Dnes stísněný vysoký prostor se zachovanou částí klenby a štukovými hřebínky. V J stěně do dvora se nachází druhotný okenní otvor, do místnosti je přístup novodobou S příčkou. Kromě instalace příčky, byla celá nynější místnost opakovaně stavebně upravována. Ze zásahů je třeba zdůraznit stavební změny v JZ a hl. JV rohu, kde došlo zazděním stoupačky aj. k deformaci původního půdorysu. Stěny částečně pokrývají obkládačky, tudíž průzkum proveden v omezeném rozsahu 6 sond.

Sonda č. 2

Na kolmé stěně ve vrcholu lunety opět zachycena kletovaná omítka s manýristickou dekorativní malbou, ovšem v horším stupni dochování než v m.č. 1.15, v nižší úrovni Z stěny bohaté souvrství štukových vrstev a malířských nátěrů, kletovaná omítka v S1 nenalezena.

Sonda č. 3

Nález manýristické dekorativní malby na kletované omítce klenby. Malířská výzdoba poškozena štukováním v bezprostředním okolí sondy. Nález opakuje, s malou obměnou, výzdobu klenby m.č. 1.42 (tj. hrany s motivem větví – nebo-li stylizovaného vavřínu atd., pás vejcovce nahrazují pruhy). První sekundární monochrom. vrstvou na povrchu nástěnné malby je vápenný nátěr.

Závěr

V místnosti byl průzkumem nalezen čitelný fragment hodnotné malířské výzdoby na klenbě a Z kolmé stěně. Ze sond vyplývá větší fragmentárnost manýristické malby než v sousedící m.č. 1.15. Důvodem je řada stavebních zásahů, kletovaná omítka nebyla nalezena na prokazatelně původní J stěně (v S6 - v lunetě nad oknem). Malířské nátěry na V1 (dekorativní malbě) jsou monochromní, počet vrstev kolísá. S lokální stavební aktivitou je spojena řada štukových vysprávek, či jejich plošných přetahů mezi vrstvami nátěrů. **Restaurátoři doporučují šetrné odstranění druhotné příčky dělicí prostory č. 1.15 a 1.16, za asistence restaurátora (totéž platí pro případné další bourací práce, zasahující do vyšších úrovní stěn a celé klenby. Dále doporučují prezentaci hodnotné manýristické výzdoby téměř rehabilitovaného interiéru (viz kap. závěr k m.č. 1.15).**

Místnost č. 1.1 - Pohled na klenbu a jižní stěnu místnosti.

Prostor č. 1.6 (Průjezd) - Pohled na východní stěnu se vstupem do severního křídla objektu.

Prostor č. 1.6 (Průjezd) - Pohled na jižní stěnu. Z nejstarší stavební fáze je též zaklenutý vstup do dvora.

Prostor č. 1.6 (Průjezd) - Pohled na klenbu.

Prostor č. 1.6 (Průjezd) - Sonda č. 33. Při odkrytí větší plochy je manýristická dekorativní malba poměrně dobře čitelná.

Prostor č. 1.6 (Průjezd) - Sonda č. 42. Místa jsou fragmenty původní dekorativní malby dochovány v překvapivě barevné intenzitě.

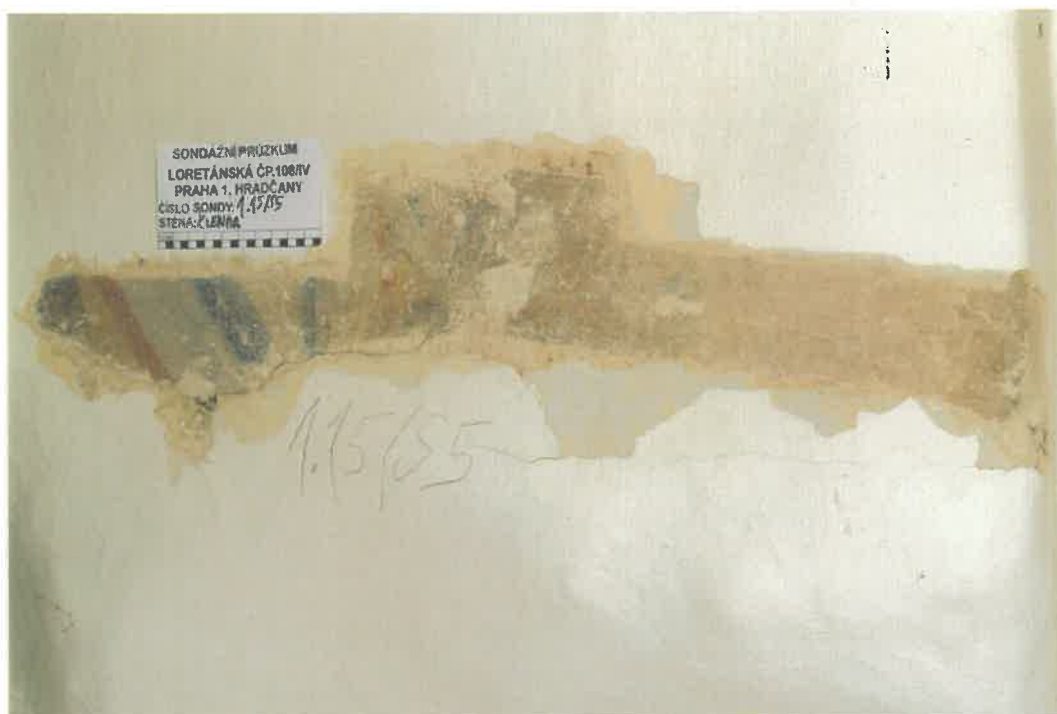
Prostor č. 1.6 (Průjezd) - Sonda č. 43.

Prostor č. 1.6 (Průjezd) - Sonda č. 55. Štukové členění klenby pochází z nejstarší stavební fáze a souvisí tedy s malířskou výzdobou na povrchu jejich kletovaných omítek.

Místnost č. 1.15 - Pohled do klenby s nálezy dobře dochované manýristické dekorativní malby v sondách č. 5, 8 a 9.

Místnost č. 1.15 - Sonda č. 5 s manýristickou dekorativní malbou na kletované omítce.

Místnost č. 1.15 - Sonda č. 8 s manýristickou
dekorativní malbou na kletované omítce.

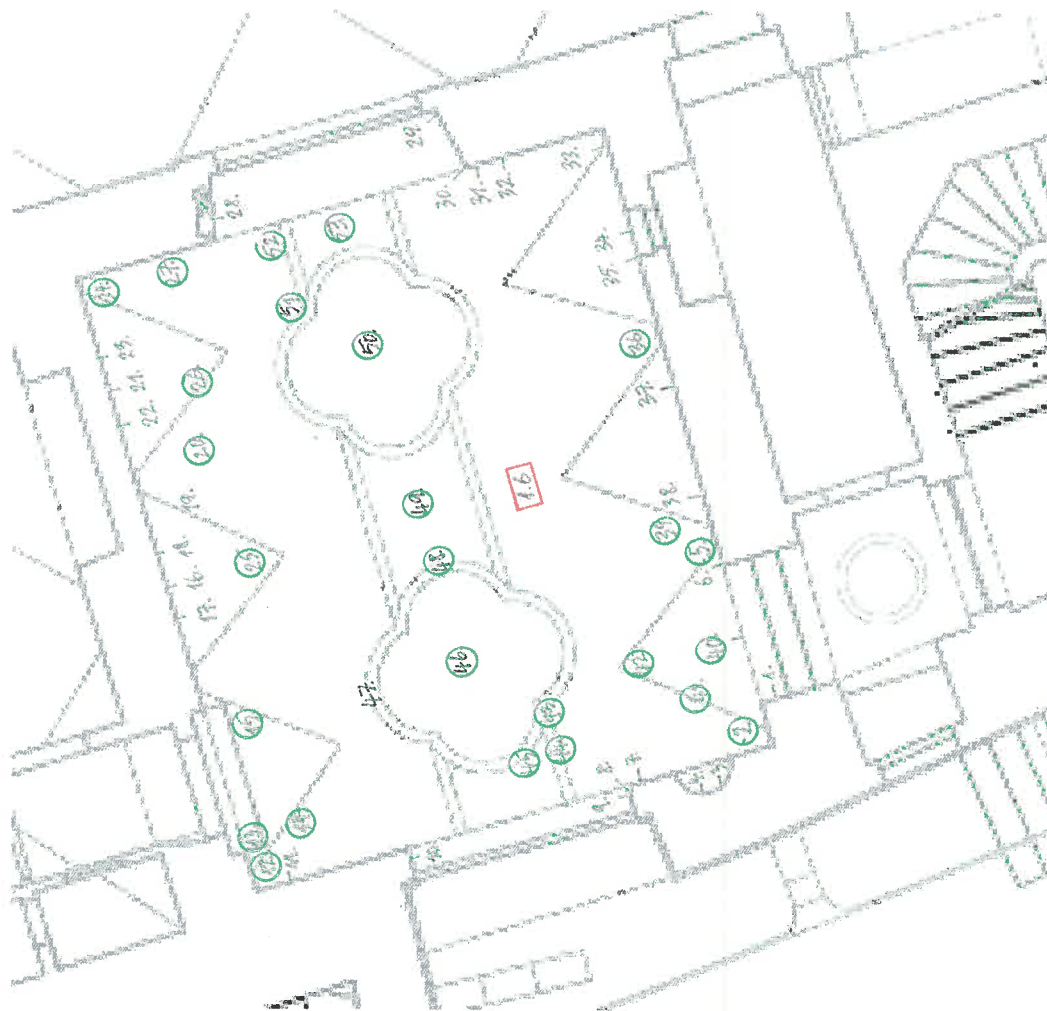

Místnost č. 1.15 - Sonda č. 9 s manýristickou
dekorativní malbou na kletované omítce.

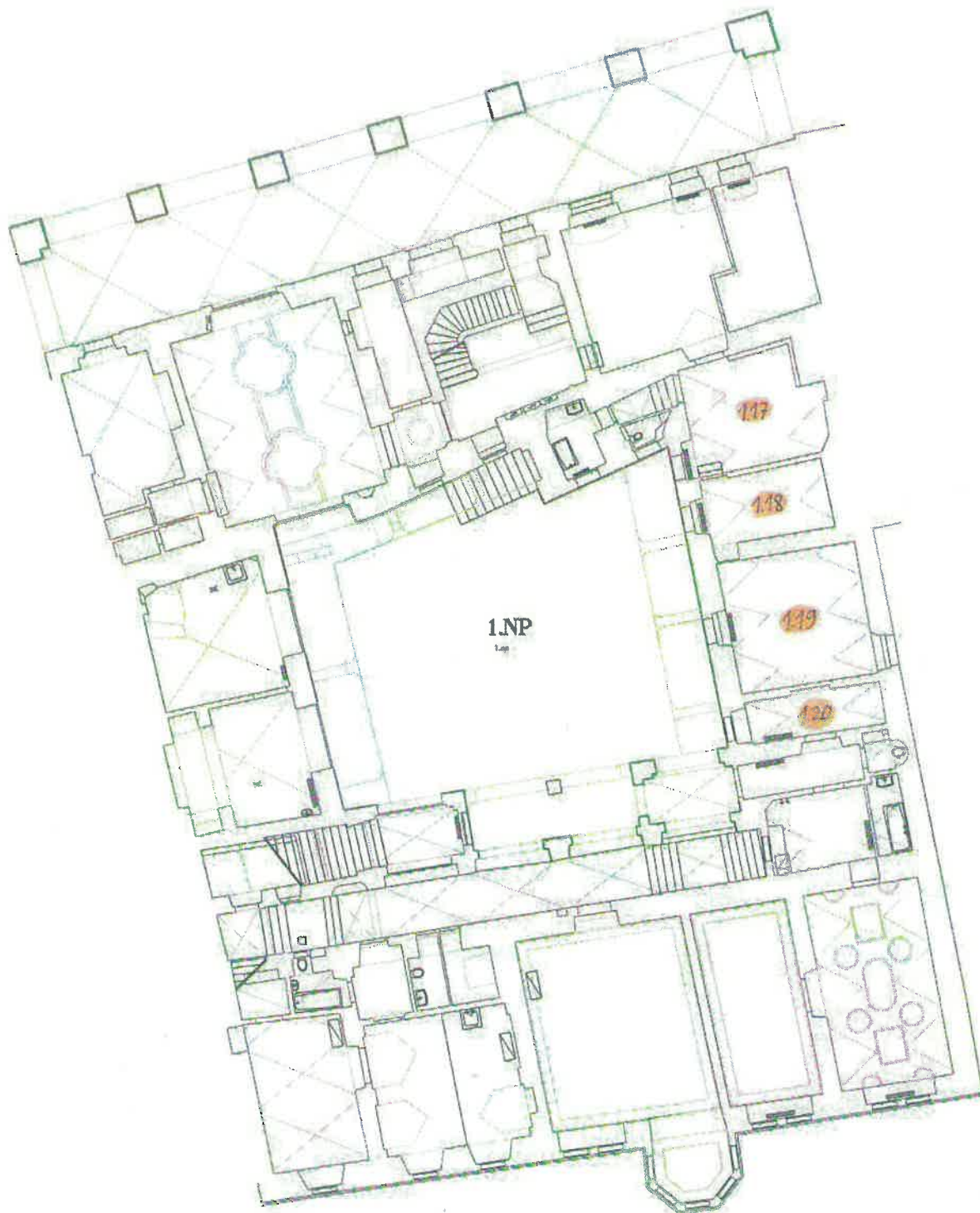
1. NP – severní křídlo

1. NP – severní křídlo - průjezd

1.NP – VÝCHODNÍ KŘÍDLO

VÝCHODNÍ KŘÍDLO

1. NP

Jedná se o prostory č. **1.17-1.20**. Mimo nejjižnější m.č 1.20 (součást bytu s přesahem do J křídla), náleží ostatní k jedné bytové jednotce, viz též kap. Severní křídlo).

Místnost č. 1.17 a 1.18

Původně jeden klenutý prostor se styčnými výsečemi, jejichž hrany jsou vytaženy do ostrých hřebínků. V SV rohu m.č. **1.17** se nachází, v rámci objektu, výjimečný útvar velkého komínového tělesa. M.č. **1.18** zkrátil na V straně přizdřený sekundární (pravděpodobně barokní) komínový průduch. Místnosti dnes nemají jednotnou výšku podlah (z nich m.č. **1.18** je položena výše).

Místnost č. 1.17

Půdorysně nepravidelný prostor s dveřními otvory do m.č. **1.12** (v S stěně) a do m.č. **1.15** (ve stěně Z). V centrální části J příčky je zřetelná zazdívka staršího dveřního prostupu (součást enfilády 1.NP V křídla v 19. stol. (?)) Současný dveřní otvor J příčky se nachází v JZ rohu, kde navazuje na J část špalety okna v Z stěně. Tamtéž byla v příčce zazděna příslušná část J výseče. Výzdoba klenby reaguje na atypickou situaci s širokým komínem v SV rohu m., a to absencí symetrické klenební výseče na V. Nižší partie stěn jsou novodobě opláštěny (S stěna východně ode dveří, s přesahem na čelní stranu komína pokryta předsazeným sádrokartonem, litý betonový povrch má do výšky 133 cm pilíř mezi oknem a dveřmi na Z stěně) nebo razantněji upravovány (viz vestavba komína v J polovině V stěny). Do stěn je lokálně kotveno povrchové potrubí aj.. Celkem bylo při orientačním průzkumu provedeno 27 číslovaných sond.

Sonda č. 4

Orientační průzkum nálezem kletované omítky na kratší straně komínového tělesa jednoznačně potvrdil, že je součástí pozdně renesanční stavební fáze. Roh je v sondě doplňkem v mladším štuk, kletovaná omítka s mírně degradovaným povrchem začíná dále od hrany, směrem dolů zjištěno strmé probrání – vědomě (oble) ustupující zdivo s omítkou (směrem k předpokládanému otevřenému topeništi). Na komín navazuje na V stěně architektonický ústupek opět s pozitivními nálezy kletované omítky (viz S5 a S6) a velmi proměnlivým počtem malířských povrch. úprav až defektů ve štuk. Východněji pokračuje předsazený komín mladšího data (prokazatelně chybí nejstarší omítka místnosti).

Sonda č. 7

Na dostupné (neopláštěné) čelní straně komína v SV rohu m. zjištěna jako nejstarší vrstva na cihelném zdivu (níže užších, výše širších cihel, bez rozhraní, štuk spár nezkoumán) omítka špatné koheze, sv. okrová, charakterem hlinitá (O1). Následuje (O2) - mladší šedá,

hrubozrnná nekoherentní štuková vrstva, táž nalézána s největší pravděpodobností v dalších sondách. Z orientačního průzkumu vyplývá, že mnohé ze stavebních zásahů v místnosti pocházejí z jedné časové fáze (viz nález této O2 v S2, v S straně a záklenku okenní špalety). Na nejmladší tenké vrstvě štku (O3) nalezen fragmentární geometrický černý dekor na bílém pozadí (hlinka).

Sonda č. 13

V okenní špaletě zjištěna kletovaná omítka pouze na J boční straně, navíc pouze směrem dovnitř, vně (východním směrem) osekána a doplněna omítkou vestavěné J příčky – poměrně kvalitní, jemnozrnnou s relativně hladkým povrchem. Popsaný fragment nejstarší omítky byl nalezen pod toutéž sjednocující štukovou vrstvou. Hluběji výskyt nesouvislých vápenných nátěrů (sv. okrových až narůžovělých) se značnou adhezí mezi sebou i ke kletovanému povrchu omítky. Bezprostředně na kletované omítce nález opakovaných graffiti (ve výšce cca 130 cm od stávající podlahy) – diagonální čáry červenou rudkou, černé skvrny blíže nedefinovatelné a krátký notový zápis provedený zřejmě olůvkem. Podhled okenní špalety z neznámých příčin tvarově upravován, kletovaná omítka zaznamenána opět pouze u J strany za hranou, směrem k vrcholu defekty. S boční strana kompletně s mladším štukem.

Sonda č. 20,22 a 23

Ve všech sondách nalezena plynule ustupující štuková „šambrána“, dveřního prostupu do m.č. **1.15**. Šambrána má lokálně hruběji zpracovaný povrch nejstarší omítky (zbrázděným jedním směrem) a ostré hrany, ve špaletě pozorován opět pečlivě vykletovaný povrch. Prostup je ukončen segmentově. Doběh klenby v SZ rohu bylo potřeba tvarově upravit tak, aby nevystupoval do prostoru komunikace – je z příslušné strany vyžlabený a celkově zkrácený (v S23 dochováno v úplnosti).

Závěr

Průzkumem byly nalezeny graffiti na nejstarší omítce v okenní špaletě (S13), kromě toho žádná další hodnotná malířská výzdoba prostoru nezjištěna. Klenba je opatřena kletovanou omítkou z doby vzniku objektu. Zkoumané výseče mají štukatérsky upravené hřebínky (osekané a nově vymodelované). Do klenby došlo k silnému zatečení – tvorbě žlutohnědých map, narušení soudržnosti malířských povrchových úprav na omítkách a rozvinutí biologického napadení (mikroskopické houby (tj. plísně) diferencované barevností). Komín v SV rohu je největším historickým topeništěm domu. Důvod výměny omítek na delší (čelní) straně není známý. Hypotéza, že místnost sloužila jako kuchyně sousedící s kvelbem průzkumem jednoznačně neprokázána. Nejstarší omítky nejsou pokryty tmavými depozity ani okrovohnědými výluhy typickými pro uvedený provoz. Byl nalezen původní otevřený vstup do m.č. **1.15** dekorované nástěnnou malbou (předpoklad významných prostor S křídla). Kletované omítky na kolmých stěnách prostoupeny mladšími zásahy, okenní špaleta zásadně a opakovaně upravována, také bezprostřední okolí dveří v S stěně. Starší dveřní otvor v mladší J příčce zazděn neznámo kdy. Doběhy jsou ve hmotě poškozeny minimálně. V okolí dochováno bohaté souvrství malířských nátěrů (v S18 zcela netypicky tvoří nejstarší povrch. úpravou na omítce šedý vápenný nátěr - běžně sv. okrové až narůžovělé, event. se skvrnami

Závěr - sumarizace poznatků se vztahem k orientačnímu restaurátorskému malířskému průzkumu a stav dochování dotčených částí

Nejstarší etapa – pozdně renesanční

1.) Vertikální konstrukce zachovány ve značném rozsahu – původní rozvrh prostor (interiérové členění) lze ze současných půdorysných plánů jednoznačně vysledovat. Kromě J křídla tzv. Rezidence, kde proběhla barokní úprava a razantní přestavba ve 20. letech 20. stol. orientační průzkum doložil, že veškeré stěny z pozdně renesanční etapy byly omítnuty, a to velmi kvalitními omítkami s povrchem zpracovaným kovovými hladítky (kletované). Stav dochování kletovaných omítek po objektu je velmi proměnlivý - pravidelně nalézány v S křídle až po 3.NP, v Z křídle opět po úroveň 3.NP, ve V křídle lokálně (i přes razantní přestavbu ve 20. letech 20. stol.) ve 2. NP, v J křídle v 1. PP a 1 NP. Točité schodiště ve věži S křídla má kletované omítky až po 4. NP, dvouramenné schodiště v J křídle z 1. do 2. NP lze časově zařadit díky nálezům kletovaných omítek opět před r. 1600. V horních partiích okenních špalet se na vnějších ostrých hranách pravidelně objevuje motiv mandlovitého vykrojení (v textu nazváno „lodíčkou,“). Nižší, v zóně zvýšené zátěže bývají hrany ostře zkoseny. Nejčastěji vzniká cca 1,5 cm široká ploška ukončená nahoře plynulým trojúhelníkovým probráním, v extrémně namáhaných případech až cca 10 cm plocha s identickým horním ukončením okosení, eventuelně s dekorativní předsazenou a projmutou trojúhelníkovou ploškou. Někdy bývá tento namáhaný úsek naopak měkce zaoblen. Ve výjimečných případech jsou ponechány vnější hrany špalet ostré po celém obvodu. U záklenků špalet (zcela ojediněle ne segmentových) bývají vnější hrany ostré, kromě jediného zaznamenaného případu (m.č. 1.30, zde motiv okosení v její centrální části). Dveřních špalety většinou zanikly, nebo jsou zásadně upraveny, na dochované lze aplikovat výše uvedený popis. Veškeré varianty zpracování hran špalet pozorovány jak v severním křídle, tak bočních a jižním. Tzn., že motiv lodíčky, byť ve zmenšené podobě byl převzatý ze (stavebně staršího) severního domu k dekoraci mladších J, V a Z (?) křídel. Také systém volby opracování hran špalet není většinou jasný, ani nepřispívá k časové diferenciaci dvou stavebních fází před r. 1600. V jižním křídle se při nástupu na schodiště v 1. NP a jeho mezipodestách (tyto stavebně upravené) nacházejí mělké, na vnějších hranách okosené a v centrální části zploštělé niky, zakončené konchou. V m.č. 1.29 a 1.36 byly plochy lunet opticky odděleny od kolmých stěn horizontální plastickou páskou, vytaženou v kletovaném štuku (dochováno v m.č. 1.37 a 1.38 – původních částech dnešní m.č.1.36). Štuková lišta, tvarem zaměnitelná za plastový kryt povrchového el. vedení!, je zde umístěna při patě doběhů, kde se k nim také napojuje (vzniká oběžný dekorativní prvek, oddělující zónu stěn a klenby).

Z prostor zkoumaných orientačním průzkumem mají všechny místnosti 1. PP původní klenby s omítkami z doby vzniku, prostory 1. NP mají původní zaklenutí kromě m.č. 1.30 a 1.31. S největší pravděpodobností od počátku existence stavby řešeno záklopovými stropy značného rozponu, dnes upravené do podoby stropů v 2.a 3. NP S křídla. U místnosti č. 1.32-1.35 omítky klenby neodpovídá ostatním z nejstarší stavební fáze – podezření na pozdější vznik (nelze vyloučit zánik dřevěného stropu, z neznámých příčin). Klenby poloexteriérového

prostoru č 1.41 jsou novodobé železobetonové skořepiny, také placky na mezipodestách schodiště J křídla jsou tvarově upraveny a historické řešení bodovým hloubkovým průzkumem nenalezeno (obojí z 20. let 20. stol.). Klenba v m.č. 1.14, nesoucí vřetenově schodiště ve věži S křídla je nyní zcela tvarově deformovaná. Ve 2. NP se nacházejí pouze dvě původní sousedící klenuté místnosti (dnes přepříčkováno) v Z křídle a Z části S křídla.

2.) Klenuté místnosti mají až na m.č. 1.32-1.35, komunikace č. 1.41 klenby opatřeny velmi kvalitními kletovanými omítkami z pozdně renesanční etapy. Klenební výseče bývají v kletované omítce pravidelně vytažené do ostrých hřebínků. Klenební doběhy mívají vykletovanou ostrou dolní hranu, ojediněle jednoduché střídání ostrého a oblého odstupňování. Kamenné konzoly pod doběhy kleneb se v objektu nevyskytují, stopy po nich nenalezeny. Prostory č. 1.6, 1.29 a 1.36 mají svébytnou, neopakující se plastickou výzdobu kleneb. Průzkumem zjištěno, že hřebínky byly poměrně často a z neznámých příčin osekány a znovu vymodelovány (většinou značně neumně). Do ukončení klenebních doběhů mnohdy zasáhly novodobé rozvody, s následnými pokusy o plastickou rekonstrukci architektonického detailu. V prostoru č. 1.42 došlo z neznámých důvodů k náhradě kletovaných omítek cca v rozsahu celého 3. klenebního pole od V. Výstavbou postranního schodiště do původní m.č. 2.26 zanikl JZ úsek (roh) pozdně renesanční klenby. JV úsek této klenby byl upraven sníženým rovným podhledem – železobetonová skořepina uchycená kovovými lany ke klenbě. Kletované omítky jsou na klenbě v m.č. 2.26 ve značném rozsahu nahrazeny mladšími. Vznikem komínového tělesa v m.č. 1.18 byla poškozena V část klenby a výseč – upraveno mladšími omítkami.

Orientačním průzkumem byla lokálně nalezena malířská výzdoba na nejstarších – kletovaných omítkách objektu, v úrovni 1.-3. NP (v textu nazvána manýristickou, výjimečně vysledovány dvě vrstvy dekorativních výmalb pozdně renesanční fáze). Pozitivní nálezy byly uskutečněny většinou, kromě komunikace č. 1.42 a 1.6., ve vyšších partiích kolmých stěn a na klenbách. Výzdobu lze dle nálezů rozdělit do tří kategorií:

- 1.) nejfrekventovaněji zastoupená je dekorativní malba prováděná, s největší pravděpodobností, na čerstvý omítkový povrch, je do něj „zapitá„. Celé souvrství barevných vrstev malby je velmi subtilní (téměř žádný plastický nános, pokud ano je zpráškovatělý). Malba je poměrně velmi odolná při odkryvu, méně při mechanickém snímání 1. sekundární vrstvy – monochromního vápenného nátěru.
- 2.) malba na vápenném nátěru tam, kde byla zachycena starší manýristická výzdoba přímo na povrchu omítky (tj. varianta č. 1.), adheze sekundárních vrstev k dokonale hladkému povrchu omítky nebývá mnohdy uspokojivá),
- 3.) malba na vápenných podkladech (?) s plastičtějším nánosem barevných vrstev.

Malířská výzdoba se soustředí většinou v horních částech stěn:

a) ve funkci vlysu s iluzivně malovanými architektonickými dekorativními prvky –vejcovce, zubořezu, pruhů, pásek atd.. V jejím okolí byl bez úprav (zabílení aj.) ponechán povrch omítky, tzn. kletovaná omítka byla pohledovou součástí nástěnné malby. Při horní hranici malovaného vlysu začínala dekorativní výzdoba záklopových stropů. Vzory z nástěnných maleb opakovány na stropěch jen částečně.

b) dekorativní malby přecházející z kolmých stěn na klenby často veškeré hrany (vpadlé i vystupující) pokryty motivem vavřínových listů (v různém stupni stylizace) v nepřetržitém pásu, ty též dekorují hrany klenebních kápí. Někdy výzdoba zjednodušená – rostlinný dekor na hranách nahrazen pruhy. Ostatní plochy běžně zdobí pásový dekor - iluzivně arch. motivy vejcovce atd., nebo pole z volně malovaných kompozic (z rozvilin apod. většinou poškozeno, neidentifikovatelné). Na kolmých stěnách nalezeny části draperií (zřejmě také roušek (?) a festonů s ovocem (?). Společné znaky nalezených fragmentů malířské výzdoby zavádají myšlenku, klást dekorační fázi objektu do jedné doby, a to po vzniku J a postranních křídel. Četné uplatnění šablon během malířského procesu ukazuje na chvat (rychlé dodání díla) nebo volbu levnější varianty výzdoby interiérů.

Samostatnou kategorií jsou c) graffiti, v objektu nalezeny kaligrafické záznamy, značky, kresby včetně jedné figurální, lokalizace v okenních špaletách a snadno dosažitelných částech kolmých stěn. Jsou provedené bez vazby k malířské výzdobě místností na povrchu kletovaných omítek, nebo nejstarších vápenných nátěrech. Nalezené graffiti v objektu nelze souhrnně charakterizovat, byly provedeny různými typy malířských prostředků – červenou a černou rudkou, olůvkem (?), černou barvou a štětcem. **V případě plošného snímání sekundárních malířských nátěrů směrem ke kletované omítce budou s největší pravděpodobností nalézány další!**

Nástěnné malby vlysu se v severním křídle dochovaly v různém stupni poškození. Společným faktorem je, dle poznatků orientačního malířského průzkumu, vznik podfacionových říms. Plochy vytyčené pro římsy byly zřejmě totálně zbaveny malovaných kletovaných omítek osekáním. Tzn. na zdivu byly průzkumem nacházeny pouze jádrové štuky tažených (?) říms. Pod římsami níže byla často partie malovaného vlysu a kletované omítky mělce pekována a následně přeštukována velmi kvalitním štukem. Z téhož je i intonaková vrstva říms. Vyhloubením kapes pro trámy barokních podlah byly zničeny příslušné úseky kletovaných omítek.

3. Z horizontálních konstrukcí se v úplnosti (s minimem sekundárních zásahů - výměny materiálu) zachovaly pouze záklopové stropy V křídla. To má oproti severnímu odlišný stavební vývoj - nadstavba 3. NP V křídla pochází až z 2. pol. 19. stol., předtím nad 2. NP půdní prostor. Jedná se o malované stropy v m.č. 2.22 2.23 (v obou shodný šablonový dekor s domalbou štětcem), v m.č. 2.28 je pohledová část stropu poškozena depozity z netěsnícího komína – tj. povrch zcela začerněn dehtovými depozity. Strop opět pokrývala barevná povrchová úprava. Systém konstrukce nalezených záklopových stropů je následující: rozteče mezi ohraněnými trámy nelze z malých sond určit (cca 1 m), záklopová prkna jsou příčně kladena, spoje prken kryjí podhledové, ozdobně ohraněné lišty zapuštěné ve vyžlabení trámů. Orientační průzkum konstatuje v S křídle úplné zrušení záklopových stropů vsazením podlahových trámů. Trámy podlah vyšších pater běžně téměř lícují s horní hranou trámů záklopových stropů, tzn. záklopová prkna musela být odstraněna. Orientačním průzkumem bylo potvrzeno jejich sekundární využití v podlahách. Sondáž pochopitelně odhalila pouze některá z takto přenesených prken, navíc pouze malovaná prkna otočená lícovou stranou dolů. V případě plošného rozebírání podlah budou pravděpodobně nalezeny další. Izolované trámy jsou, zdá se, méně často ponechány ve svém původním uložení, většinou byly transferovány

po objektu jako použitelný stavební materiál (v utilitární funkci stavebních podlah, rákosníkových i podlahových trámů, kde bývají libovolně polohovány dle nových potřeb). Nacházejí se nejenom v historické části severního křídla (tj. do 3. NP, kde bylo vrcholové patro pozdně renesančního domu), ale i v části novodobé (tj. ve stropěch 4. NP z 20. let 20. stol). Zjištěná záklopová prkna bývají polychromovaná (dekor sestává ze stylizovaných vegetabilních vzorů po stranách centrálních rozet, podle vizuálního ohledání vodorozpustná temperová malba kombinované techniky – vzor malovaný, běžněji tupovaný přes šablony s lokální domalbou), jednoznačně sekundárně zabílená malovaná prkna průzkumem nezjištěna. Totéž platí pro trámy záklopových stropů – zdá se, že běžněji byl dekor realizovaný pomocí šablon, lokálně doplněných štětcovou malbou. Někdy celá malba vykazuje volný malířský rukopis. Jednoznačně sekundárně vápnem zalíčené polychromované trámy nezjištěny.

Etapa přibližně do konce 18. stol. (viz též předešlý text) – sumarizace poznatků a stav dochování:

Kromě odkrytých a v minulosti restaurovaných barokních nástěnných maleb ve čtyřech sálech piana nobile - 2. NP J křídla, tzv. Rezidence - byla pouze v jediné další místnosti objektu (m.č. 2.5 v S křídle) nalezena bohatší, předpokládáme barokní, dekorativní výmalba stěn a stropu (pozitivní nález této vrstvy v okolí závěsu centrálního osvětlovadla). Ve větším rozsahu dochovanou dekorativní malba v m.č. 2.2 lze orientačně časovat do konce 18.- 1. pol. 19. stol. Totéž platí pro všechny další nalezené fragmenty dekorativních výzdob kolmých stěn s vápenným pojivem barevných vrstev.

Místnosti S křídla byly opatřeny novými dřevěnými omítanými podhledy a fabiony. Původní segmentové záklenky okenních špalet nahradila rovná nadpraží – vsazením masivních omítaných trámů a dozděním meziprostoru. V m.č. 2.15 byla pro prosklenou přepážku vybourána téměř celá J stěna. Masivní trám nadpraží nesou ponechané rohové pilíře původního zdíva plné stěny s kletovanými omítkami. Dobově souvisejícím zdobným prvkem snížených podhledů jsou podfabionové štukové římsy původně snad jednotné profilace v každém z pater S křídla, v 3. NP se oproti 2.NP tvarosloví ještě více zjednodušuje. Fabiony nemají dnes jednotnou podobu (upravováno, typ předsazeného fabionu bez navazující římsy se vyskytuje jen zřídka). Na stropěch bývají jednoduché lizénové rámy, vymežující nástropní zrcadla. Dnešní podoba arkýře v J křídle (v 1. i 2. NP) odpovídá této době vzniku (rovné stropy, fabiony s římsami a zrcadla se štukovými rámy).

Etapa z 20. let 20. stol (rekonstrukce objektu za majitelky J. Bacherové 1925-26 ?)

Vestavbou schodiště v S křídle zaniklo původní řešení prostoru, J a V stěny byly začleněny, dokonce zůstaly ve fragmentu zachovány i jejich povrchy – historické omítky. Úpravou dvorní části J křídla zanikla původní podoba do dvora předsazené části, orientačně lze vycházet z Langweilova modelu (1837). Kolmé stěny tzv. Rezidence často postihla kompletní náhrada starých omítek za nové, okenní špalety jsou upraveny zcela, starší omítky v hloubkách nenalezeny. Vzniklo několik sociálních zařízení. Ze stavebních materiálů

identifikujících stavební zásahy do 20. let 20. stol. lze uvést asfaltovou korkovou izolaci (drť) aplikovanou na vnitřní strany obvodových zdí, méně často starších povrchů (omítek s malířskou výzdobou – příklad arkýře ve 2. NP) a použití traverz ve funkci výztuží vodorovných konstrukcí. Ve 4. NP probíhali tyto zásahy bez omezení, přesto i zde jsou traverzy prokládány trámy, včetně druhotně použitých polychromovaných. U prostor náležejících k tzv. Rezidenci lze pozorovat dílčí historizující tendence s použitím dobových stavebních metod a materiálů, např. vznikly symetricky umístěné skořepinové klenby v dvorním poloexteriéru č. 1.41 a schodišťové předsíni č. 1.23. Klenby garáže (dnešní m.č. 1.21 a 1.22) byly doplněny zcela novými hřebínky – architektonický motiv propůjčen z historických částí domu. Dnešní štuková výzdoba schodiště pochází opět z 20. let 20. stol., zda opakuje, při tehdejší rekonstrukci zaniklou barokní, nelze vyloučit.

Časově nezařaditelné nebo se opakující zjištěné problémy

Oba pozdně renesanční domy – dnešní severní a jižní křídlo objektu čp. 108 měly v minulosti závažné problémy, vzniklé patrně jejich primárním založením. Severní dům se zjevně vychyloval severním směrem, jižní opačným, tj. do Úvozu. Nepravidelný pruh vertikální poruchy vystupuje z líce stěn, fixační stavební opatření nikdy nebyla dostatečně účinná – opakovaně opravována štukovými vysprávkami aj. Dnes jsou tyto zásahy opět nefunkční – vypraskané. Vizuálním ohledáním byly zachyceny časté horizontální trhliny ve fabionech a prověšené stropy. V žádném z těchto případů neprokázal orientační sondáží průzkum do stropních konstrukcí v okolí vývrtu – sondy havarijní stav (utržení armatur s omítkovými skelety). Vývrt v místě dlouhodobého zatékání do fabionu a stropu v hl. sále Rezidence ukázal neuspokojivý stav dotčeného trámu stropní konstrukce.

Byly pozorovány četnější úpravy hřebínků na klenbách, mnohdy provedené bez zjevné příčiny a které nelze přesně časově zařadit. V nečetných případech došlo ke kompletní náhradě materiálu stropů sociálních zařízení. Pokud zasáhly nejrůznější instalace (vodovodní odpady, stoupačky, plynové trubky, el. vedení) do klenebních doběhů nebo hřebínků klenebních výsečí, lze pozorovat častou tendenci k amatérským opravám – pokusům o vymodelování poškozeného architektonického prvku v novodobých materiálech. Totéž platí pro opravy říms a nástropních lizén. Méně frekventované jsou nápodobivé rekonstrukce říms, fabionů a lizén, realizované na nových příčkách v případě dělení místností. Zřídka se v bytech objevují římsy jednoznačně materiálově neodpovídající těm, které označujeme za barokní.

Před a v průběhu stavební aktivity doporučujeme investorovi konzultace s restaurátorem nástěnných maleb nebo přímo zadání kvalifikovaného ošetření in situ, a to v případě předpokladu vysoké míry prašnosti nebo přímého ohrožení cenných nálezů v sondách okolním stavebním provozem (míněno odborné zakrytí obnažených nást. maleb v sondách, konzervační zásah - např. fixáž apod). Také opětovné trvalé zakrytí veškerých hodnotných nálezů v sondách, zamítnutých investorem pro prezentaci, by měl provést restaurátor nástěnných maleb.

V Praze 19.07.2011